

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2011

12:08

TORBEN FRIDBERG
MALENE DAMGAARD

12:08

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2011

TORBEN FRIDBERG
MALENE DAMGAARD

KØBENHAVN 2012
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2011

Afdelingsleder: Kræn Blume Jensen

Afdelingen for socialpolitik og velfærdsydelser

Undersøgelsens følgegruppe:

Brigadegeneral Torben Dixen Møller

Chefkonsulent Carsten Engedal

Generalmajor Finn Winkler

Journalist Kasper Brøndum Andersen

Kommandør Jens Walther

Kontorchef Adrian Tresoglavic

Kontorchef Anders Holde

Major Bibi Modin Christensen

Major Carsten Christiansen

Major Christian Damberg

Major Nikolaj Christoffer Lundsteen

Oberst Kurt Koch

Oberst Peer Sander Rouff

Oberst Søren M. Poulsen

Oberstløjtnant Bjarne Bladt Hansen

Orlogskaptajn Anders Lækjer

Specialkonsulent Tuf Krenchel

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-089-2

e-ISBN: 978-87-7119-090-8

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Hærens Operative Kommando

Oplag: 2.300

Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2012 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	7
	RESUMÉ	9
1	BAGGRUND	17
2	METODE	21
3	HVEM ER DE FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET?	25
	Demografi, familiesituation og bopæl	26
	Uddannelse og arbejdsmarkedsposition	28
	Rang, aktivitet og anciennitet i hjemmевæernet	31
	Frivilligt arbejde	33
	Kirkegang, politisk interesse og tillid til andre mennesker	36
	Sammenfatning	37

4	HVORFOR FRIVILLIG OG HVAD MOTIVERER?	39
	Hvorfor frivillig i hjemmeværnet?	39
	Typer af frivillige i hjemmeværnet	41
	Hvem bruger mest tid på hjemmeværnet?	48
	Hvem har tidligere været mere aktiv?	49
	Hvem overvejer at stoppe og hvorfor?	52
	Sammenfatning	55
5	OMVERDENEN, FORDOMME OG HJEMMEVÆRNETS OPGAVER	59
	Sociale relationer i hjemmeværnet	60
	Hvordan ser familie og venner på de frivilliges engagement?	62
	Hjemmeværnets vigtigste opgaver – tre overordnede typer	66
	Sammenfatning	68
6	CIVILE KOMPETENCER OG INTERNATIONALE OPGAVER	71
	Brugen af civile kompetencer	71
	Deltage i hjemmeværnets bidrag til forsvarets internationale operationer	74
	Kendskab og holdning til civil genopbygning	78
	Deltage i civil genopbygning	79
	Sammenfatning	81
7	TILFREDSHED OG ANERKENDELSE	83
	Tilfredshed med tjenesten	83
	Tilfredshed med forskellige aktiviteter	85
	Tilfredshed med hjemmeværnet som helhed	87
	Sundhed	88
	Anerkendelse	89
	Sammenfatning	91

8	INFORMATION OG KOMMUNIKATION	93
	To måder at få information på	96
	For lidt, for meget eller tilpas information	97
	Sammenfatning	100
	BILAG	101
	Bilag 1 Bilagstabeller til kapitel 4	102
	Bilag 2 Bilagstabeller til kapitel 5	106
	Bilag 3 Bilagstabeller til kapitel 6	108
	Bilag 4 Bilagstabeller til kapitel 8	111
	LITTERATUR	113
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2011	115

FORORD

Hjemmeværnskommandoen har bedt SFI om at kortlægge, hvad der karakteriserer hjemmeværnets frivillige medlemmer anno 2011. Undersøgelsen skal give et større kendskab til de frivillige medlemmers sammensætning samt medlemmernes holdninger og forventninger til hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats. Rapporten er en opfølgning på en undersøgelse af hjemmeværnets frivillige medlemmer, som SFI gennemførte i 2007 (Fridberg & Jæger, 2007).

Undersøgelsen er gennemført som en post-spørgeskemaundersøgelse og webbaseret undersøgelse i november 2011 på et repræsentativt udsnit af hjemmeværnets frivillige medlemmer. Også medlemmer, der står i reserven, indgår i undersøgelsen.

Vi retter en speciel tak til professor Lars Skov Henriksen, AAU, der har fungeret som referee på rapporten, og til følgegruppen, som ligeledes har bidraget med konstruktive kommentarer.

Rapporten er skrevet af seniorforsker Torben Fridberg, som også har været projektleder for undersøgelsen, og videnskabelig assistent Malene Damgaard.

København, marts 2012

JØRGEN SØNDERGAARD

RESUMÉ

I denne rapport kortlægger vi sammensætningen af hjemmeværnets frivillige medlemmer samt deres holdninger og forventninger til hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats. Rapporten er en opfølgning på en rapport fra 2007, hvor SFI gennemførte en tilsvarende kortlægning. Vi belyser derfor også udviklingen fra 2007 til 2011.

DE FRIVILLIGE MEDLEMMER I TAL

I september 2011 havde hjemmeværnet 47.786 medlemmer, hvoraf 19.678 stod i den aktive styrke, mens resten stod i reserven, dvs. at de deltager i mindre end 24 timer om året i funktionsrelaterede aktiviteter for hjemmeværnet. De 19.678 medlemmer i den aktive styrke omfattede 1.519 officerer, 3.471 andre befalingsmænd samt 14.688 menige fordelt på de forskellige værnsgrene: hærhjemmeværnet (HHV), politihjemmeværnet (POHJV), virksomhedshjemmeværnet (VHV), marinehjemmeværnet (MHV) og flyverhjemmeværnet (FHV). Politi- og virksomhedshjemmeværnet hører organisatorisk under hærhjemmeværnet, men optræder i denne undersøgelse som selvstændige grene af hjemmeværnet. Hærhjemmeværnet er langt den største af værnsgrenene, idet der her er 30.587 frivillige medlemmer, hvoraf ca. 19.000 står i reserven. Mindst er virksomhedshjemmeværnet, som har 1.345 frivillige medlemmer, heraf 602 aktive.

DEN TYPISKE HJEMMEVÆRNSSOLDAT

Mange af medlemmerne af hjemmевævævnet har et langvarigt medlemskab bag sig. I gennemsnit har de frivillige i 2011 været medlem i 24,3 år. I 2007 var den gennemsnitlige anciennitet 23,1 år. Der er nogle markante forskelle på de fem værnsgrene, hvad angår de frivilliges anciennitet. De frivillige i flyverhjemmевævnet har i gennemsnit været medlem i 28,9 år, mens de frivillige i marinhjemmевævnet i gennemsnit har 21,1 års anciennitet. Forskellen i anciennitet mellem værnsgrenene med henholdsvis de mest og mindst erfarne frivillige er således 7,8 år.

De mange frivillige medlemmer af hjemmевævnet udgør selvsagt et bredt udsnit af den danske befolkning, men der er en klar overvægt af mænd i alderen mellem 25 og 50 år. Der er dog også en del kvindelige medlemmer. De udgør 13 pct. af medlemmerne. Af hjemmевævnets fem værnsgrene er der relativt flest kvinder i flyverhjemmевævnet.

Gennemsnitsalderen er 52 år, hvilket er lidt højere end i 2007, hvor den var 49 år. Denne gennemsnitlige alder skyldes udelukkende, at medlemmer i reserven i gennemsnit er blevet ca. 5 år ældre i årene fra 2007 til 2011, mens gennemsnitsalderen blandt de aktive er nogenlunde den samme, som den var i 2007. Hjemmевævnet har siden 2007 haft en stigende tilgang af unge frivillige medlemmer. Andelen af 18-29-årige blandt de aktive er steget fra 7 pct. i 2007 til godt 13 pct. i 2011. Men også andelen i den ældste aldersgruppe, 60 år og derover, er øget siden 2007. Samtidig med tilgangen af nye unge er der således også flere ældre, der forbliver aktive.

De frivillige medlemmer af hjemmевævnet er endvidere karakteriseret ved at omfatte relativt mange med en faglig uddannelse. Sammenlignet med alle i den voksne befolkning er der relativt færre i hjemmевævnet, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, men også færre med en videregående uddannelse. Andelen med en videregående uddannelse er dog steget siden 2007.

De frivillige i hjemmевævnet er endvidere relativt oftere ansat i den private sektor, har i gennemsnit en længere arbejdsuge og er lidt mere tilbøjelige til at have uregelmæssige arbejdstider. Siden 2007 er andelen, der er gået på pension, øget, hvilket passer med den større andel af medlemmer i de ældre aldersgrupper.

Endelig er en relativt større andel af de frivillige bosiddende uden for de store byområder.

MEDLEMMERNE ER OGSÅ AKTIVE I ANDET FRIVILLIGT ARBEJDE

Ligesom i 2007 viser denne undersøgelse, at rigtig mange medlemmer ud over at yde en frivillig indsats i hjemmeværnet også lægger en frivillig indsats i andre sammenhænge. Hele 62 pct. af de frivillige i hjemmeværnet er engageret i en eller anden form for frivilligt arbejde ved siden af deres aktiviteter i hjemmeværnet. Til sammenligning er kun knap 40 pct. af hele den voksne danske befolkning engageret i frivilligt arbejde. Dermed er de frivillige i hjemmeværnet langt mere involveret i forskellige former for andet frivilligt arbejde end danskerne i almindelighed. Ligesom i befolkningen som helhed er det især inden for idræts-, fritids- og bolig- og lokalsamfundsområdet, at de frivillige i hjemmeværnet deltager ud over deres frivillige arbejde i hjemmeværnet. Dette høje aktivitetsniveau for frivilligt arbejde genfindes på samme høje niveau, uanset hvilken værnsgren man ser på.

Også når det drejer sig om villighed til at hjælpe på anden måde end inden for det organiserede frivillige arbejde, fremtræder hjemmeværnsmedlemmerne som meget aktive. Hjemmeværnsmedlemmer yder noget mere end befolkningen som helhed hjælp med praktiske opgaver eller med penge eller anden form for økonomisk støtte til personer uden for egen husstand, hvad enten det drejer sig om familie, venner, naboer eller andre. Der er heller ikke på dette område forskel mellem værnsgrene.

ANLEDNING OG MOTIVER

Ligesom ved andre former for frivilligt arbejde viser det sig, at det har stor betydning at blive opfordret til at gå ind i frivilligt arbejde. Rekrutteringen er typisk afhængig af sociale netværk eller social kapital, som øger chancen for at blive opfordret og dermed chancen for at opleve, at der er brug for den frivilliges indsats. Også i undersøgelsen i 2007 angav de frivillige mest hyppigt, at de var blevet opfordret af andre til at blive medlem. I 2011 er det dog blevet en større andel, der oplyser, at indmeldelsen udsprang af militærtjeneste, nemlig 28,7 pct. mod 22,9 pct. i 2007.

Mange af hjemmeværnets medlemmer har et netværk inden for hjemmeværnet. 32 pct. har familie, der er medlemmer, og 69 pct. har venner blandt hjemmeværnets frivillige.

De frivillige kan opdeles i fire grupper, hvad angår deres motivation for at være medlem af hjemmeværnet. *Traditionalister* er især motiveret af at ville forsvare Danmark og af, at hjemmeværnet løser vigtige op-

gaver for samfundet. *Lederaspiranter* er motiveret af muligheden for uddannelse og ledererfaring. *De sociale og fritidsfolket* lægger vægt på en aktiv fritid og det sociale samvær, og *de supermotiverede* nævner en lang række begrundelser af både militær og social karakter.

EN TREDJEDEL VIL GERNE BRUGE MERE TID I HJEMMEVÆRNET

De frivillige bruger i gennemsnit 8,4 timer om måneden på hjemmeværnet. Ser man bort fra de medlemmer, som står i reserven, bruger de aktive frivillige i gennemsnit 19,6 timer om måneden. Det samlede gennemsnit er faldet med knap en halv time siden 2007, men det er steget med mere end en time for den aktive styrke. Der er store forskelle i tidsforbruget mellem værnsgrenene. Mest tid bruger de aktive frivillige i marinhjemmeværnet; de bruger i gennemsnit 24,3 timer. Mindst tid bruger de aktive frivillige i flyverhjemmeværnet; de bruger i gennemsnit 15,6 timer om måneden. De andre værnsgrene er placeret mellem disse to yderpunkter.

Hovedparten af de frivillige har tidligere været mere aktive. Den vigtigste årsag til det lavere aktivitetsniveau i dag sammenlignet med tidligere er, at de frivillige hellere vil bruge tiden på noget andet end hjemmeværnet.

31 pct. af de frivillige kunne godt tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev bedt om det.

44 pct. af de frivillige overvejer undertiden at stoppe i hjemmeværnet, og ca. 17 pct. har besluttet sig for at stoppe. Andelen, der undertiden overvejer at stoppe, er lidt mindre end i 2007, men andelen, der har besluttet sig, er blevet større. Siden 2007 er der blevet flere, der vil stoppe på grund af sygdom eller handicap.

HJEMMEVÆRNET ER RESPEKTERET, MEN FORDOMME OM MEDLEMMERNE

En stor del af de frivillige oplever, at hjemmeværnet som institution er respekteret i samfundet. Til gengæld mener mange af de frivillige også, at hjemmeværnets frivillige som individer bliver udsat for mange fordomme. Det er imidlertid kun få af de frivillige i hjemmeværnet, der oplever, at nogen i deres omgangskreds tager afstand fra deres medlemskab.

80 pct. af de frivillige mener, at opfattelsen af hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de seneste år er blevet udsendt hjemmeværnsfolk til internationale operationer.

HJEMMEVÆRNETS OPGAVER

De frivillige er enige i, at hjemmевærnet både har militære og civile opgaver, og at begge typer af opgaver er vigtige. De frivillige kan holdningsmæssigt inddeles i tre grupper med hensyn til deres opfattelse af, hvilke opgaver der er de vigtigste for hjemmевærnet. De *beredskabsorienterede* fokuserer især på stående beredskabsopgaver som fx søredning og farvandsovervågning, de *indsatsorienterede* fokuserer især på praktiske indsatsopgaver som fx trafikregulering og sanitetsvagt, og de *forsvarsorienterede* fokuserer især på militært forsvar af Danmark og støtte til forsvaret. Disse resultater afviger ikke fra undersøgelsen i 2007.

83 pct. af de frivillige mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt for deres medlemskab, at hjemmевærnet er en frivillig militær organisation.

CIVILE KOMPETENCER

Næsten halvdelen af de aktive medlemmer oplyser, at de ofte eller af og til bruger deres civile kompetencer i forbindelse med deres tjeneste i hjemmевærnet. Frivillige fra marinehjemmевærnet gør mest hyppigt brug af deres civile kompetencer.

To tredjedele af de aktive medlemmer mener også, at det er en fordel at bruge sin civile uddannelse/erhvervs erfaring i forbindelse med tjenesten i hjemmевærnet.

Næsten hver fjerde aktive medlem mener, at hjemmевærnet skal være meget bedre til at fokusere på deres civile kompetencer, og yderligere en tredjedel af medlemmerne svarer, at hjemmевærnet skal være lidt bedre til dette.

MANGE VIL GERNE BIDRAGE TIL DE INTERNATIONALE OPGAVER

Blandt de aktive i hjemmевærnet er det ca. 36 pct., der har oplyst, at de kunne tænke sig at deltage i hjemmевærnets internationale operationer og blive udsendt i den forbindelse.

Hjemmевærnets frivillige er endnu mere positive over for at bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme, fx ved deltagelse i øvelser og som afløsning for udsendte soldater i kortere perioder.

Ønsket om selv at blive udsendt hænger stærkt sammen med alder. 70 pct. af de 18-29-årige i den aktive styrke kunne godt tænke sig at blive udsendt i forbindelse med forsvarets internationale operationer. I den ældste aldersgruppe gælder det kun 20 pct.

Langt de fleste af hjemmeværnets frivillige er positive over for hjemmeværnets overvejelser om deltagelse i internationale opgaver med civil genopbygning.

45 pct. af de frivillige i den aktive styrke har oplyst, at de kunne forestille sig selv at tage del i opgaver med civil genopbygning. Også her er der en klar sammenhæng med alder. 70 pct. af 18-29-årige vil gerne tage del i civil genopbygning. I den ældste aldersgruppe drejer det sig om 29 pct.

TILFREDSHED OG ANERKENDELSE

Selvom der er nogle forskelle mellem værnsgrenene, er de frivillige gennemgående meget tilfredse med deres uddannelse, opgaver, muligheder for at videreudvikle sig, de nærmeste foresatte, materiellet og det sociale samvær. De er også gennemgående ganske tilfredse med de *konkrete* aktiviteter, de udfører i tjenesten.

På en 10-punkts-skala for generel tilfredshed med den måde, som hjemmeværnet fungerer på, er gennemsnittet for alle frivillige 6,6. Det er en anelse højere end i 2007.

Hovedparten af de frivillige oplever også, at deres indsats bliver værdsat i underafdelingen. Relativt færre frivillige oplever, at deres indsats bliver anerkendt i resten af hjemmeværnet. En tredjedel af de frivillige ved ikke, om deres indsats bliver værdsat af hjemmeværnet.

SUNDHED OG TRÆNINGSTILTAG

16,8 pct. af de frivillige kender til projektet "Sundhed og træningstiltag i hjemmeværnet", men langt den største andel (76,5 pct.) kender ikke til det. 86 pct. af de frivillige synes imidlertid, at det er en god ide eller en meget god ide, at hjemmeværnet beskæftiger sig med sundhed og opfordrer til øget fysisk aktivitet. Kun 6 pct. synes ikke, at det er en god ide.

INFORMATION

Langt de fleste af hjemmeværnets medlemmer mener, at de får tilstrækkelig information fra hjemmeværnet, og at de enten meget godt eller nogenlunde kan følge med i udviklingen i hjemmeværnet. 19 pct. mener, at de følger godt med, og 63 pct., at de følger nogenlunde med.

Der er generelt en stigning fra 2007 til 2011 i hyppigheden af brugen af www.hjv.dk, og hvor ofte de frivillige logger på www.hjv.dk. 55 pct. af de frivillige benytter hjemmeværnets hjemmeside, og lidt færre logger sig ind på hjemmesiden for at få mere information om deres un-

derafdeling. Andelen er fordoblet fra 2007 til 2011 for frivillige, der dagligt bruger hjemmesiden, og for frivillige, der bruger hjemmesiden flere gange om ugen.

De frivillige kan inddeles i to grupper med hensyn til, hvordan de får deres information om hjemmeværnet. Der er henholdsvis typen, der modtager information via mundtlige eller elektroniske medier, og typen, der modtager information via trykte medier. I 2007 var det muligt at identificere fire typer, men det forhold, at så mange flere benytter internettet til at få informationer i 2011, har medført en mindre differentiering blandt frivillige i forhold til, hvordan de modtager information.

BAGGRUND

Hjemmeværnskommandoen har bedt SFI om at kortlægge, hvad der karakteriserer hjemmeværnets frivillige medlemmer anno 2011. Undersøgelsen giver et større kendskab til de frivillige medlemmers sammensætning, samt medlemmernes holdninger og forventninger til hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats. SFI har gennemført en tilsvarende undersøgelse i 2007, og rapporten afdækker derfor også eventuelle ændringer i forhold til sammensætning og holdninger i relation til hjemmeværnet blandt hjemmeværnets frivillige fra 2007 til 2011.

Baggrunden for denne opfølgning er de senere års store ændringer i hjemmeværnets opgaver. 2007-undersøgelsen blev gennemført, efter at hjemmeværnet var blevet reorganiseret fra top til bund i forbindelse med forsvarsforliget 2000-2004 og forsvarsforliget 2005-2009. Siden undersøgelsen i 2007 er et nyt forsvarsforlig 2010-2014 blevet implementeret med yderligere en række effektiviseringer og omstruktureringer til følge.

De seneste år har hjemmeværnet endvidere fået en række nye opgaver at løse, idet hjemmeværnsoldater udsendes som støttefunktion for forsvaret ved internationale missioner og hjælper med at træne de af forsvarets soldater, der skal udsendes.

Denne opfølgningsundersøgelse belyser, om omstillingerne i hjemmeværnet har medført ændringer i medlemmernes bevæggrunde for

at være frivillig i hjemmевærnet. Det overordnede formål med undersøgelsen er således – ligesom i 2007 – at skabe et bedre grundlag for tilrettelæggelse af tjenesten som frivillig, så den frivillige indsats bliver så interessant og udfordrende som muligt for det enkelte medlem.

Til baggrunden hører endvidere, at hjemmевærnet i en årrække efter den kolde krigs ophør har oplevet en jævn nedgang i antallet af medlemmer. På sit højeste i 1983 havde hjemmевærnet 77.892 medlemmer. I oktober 2011 var der ca. 47.800 medlemmer. I de senere år er den nedadgående kurve imidlertid blevet rettet af, og det er indtrykket, at interessen for hjemmевærnet er inde i en positiv udvikling, og hjemmевærnet melder om tilgang af nye unge medlemmer.

Undersøgelsen i 2007 af den frivillige indsats i hjemmевærnet (Fridberg & Jæger, 2007) tog i en vis udstrækning udgangspunkt i SFI's undersøgelse af den frivillige indsats i Danmark, som sidst blev gennemført i 2004 på et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning (Boie, Fridberg & Ibsen, 2006; Koch-Nielsen m.fl., 2005). Ud over at kortlægge omfanget af frivilligt arbejde i den danske befolkning indgik der i denne undersøgelse spørgsmål om arbejdsopgavernes karakter og rammer, om tidsforbrug, motiver for at arbejde frivilligt, oplevelse af krav, overvejelser om at stoppe og hindringer for at arbejde frivilligt i forskellige grupper af befolkningen. Denne undersøgelse har således kunnet bidrage med nogle afprøvede metoder samt med et sammenligningsgrundlag for analysen af den frivillige indsats i hjemmевærnet, som det også fremgår af denne rapport.

OM HJEMMEVÆRNET

Hjemmевærnet er et værn under Forsvarsministeriet, som hovedsageligt består af frivillige og ulønnede medlemmer. Af de ca. 47.800 frivillige medlemmer er ca. 13 pct. kvinder. Antallet af ansatte udgør ca. 770 fordelt på ca. 370 militære og ca. 400 civile. Enhver, som er fyldt 18 år, og som har dansk statsborgerskab, kan søge om optagelse i hjemmевærnet. I særlige tilfælde kan der ses bort fra reglen om dansk statsborgerskab.

Den primære opgave for hjemmевærnet er at støtte det øvrige forsvar. I fredstid udfører hjemmевærnet dog også en række aktiviteter i den civile redningstjeneste, fx i forbindelse med terrorberedskab, søredningstjeneste, afspærring af områder ved større ulykker, eftersøgning af personer og indsættelse af personel og materiel ved katastrofer som oversvømmelser og lignende. Hjemmевærnet yder endvidere ofte assi-

stance ved sportsstævner, trafikregulering, hjælp til søs ved stævner eller med bugsering, sanitetsvagt, demonstrationer af fyrværkeri mv.

Hjemmeværnet har siden 2008 ydet støtte til forsvarets internationale opgaver. I 2010 udsendte hjemmeværnet 96 frivillige soldater. Udsendelserne har primært været i form af to bevogtningsdelinger samt ekstra bidrag af to grupper i sommerperioden. Derudover har der været udsendt 186 personer, som har tegnet almindelige kontrakter med forsvaret, og som samtidig er frivillige soldater i hjemmeværnet. Dette giver samlet 282 personer udsendt i international tjeneste, som er frivillige soldater i hjemmeværnet.

Hjemmeværnet er opdelt i en aktiv styrke og en reserve. Der er ca. 19.700 medlemmer i hjemmeværnets aktive styrke. I den aktive styrke skal medlemmerne bruge mindst 24 timer om året på arbejde for den underafdeling, de tilhører. Medlemmer, som har våben, skal en gang om året bestå en kontrolskydning. De aktive soldater indgår i hjemmeværnets beredskab. Foruden funktions- og enhedsuddannelse modtager de frivillige soldater i hjemmeværnet, som er optaget i 2005 eller senere, en totalforsvarsuddannelse svarende til den totalforsvarsuddannelse, som værnepligtige i det øvrige forsvar modtager. Frivillige soldater, som er optaget før 2005, bliver også tilbudt totalforsvarsuddannelsen. De frivillige i reserven er tilknyttet en underafdeling, men er ikke forpligtet til at bruge tid på hjemmeværnsarbejde. I reserven står medlemmer med mindre end 24 timers funktionsrelateret tjeneste om året. Både medlemmer i den aktive styrke og i reserven har imidlertid mødepligt i situationer, hvor der er behov for det.

Hjemmeværnet er opdelt i hærhjemmeværnet, marinhjemmeværnet og flyverhjemmeværnet. I hærhjemmeværnet indgår endvidere politihjemmeværnet og virksomhedshjemmeværnet. I undersøgelsen skelnes der således mellem de fem kategorier eller værnsgrene:

- Hærhjemmeværnet, hvis opgave det er at støtte hæren og politiet, er langt den største værnsgren med hensyn til antallet af medlemmer. I hærhjemmeværnet indgår:
 - Politihjemmeværnet, hvis primære opgave er at støtte politiet.
 - Virksomhedshjemmeværnet, hvor den vigtigste opgave er at beskytte vitale samfundsfunktioner som telefonnet, el-net, jernbane og postvæsen i tilfælde af en trussel mod landets infrastruktur.

- Marinehjemmeværnet, hvis primære opgave er at støtte søværnet, SKAT, politi og andre myndigheder. Marinehjemmeværnet bruges især til farvandsovervågning, søredning og forureningsbekæmpelse samt maritime bevogtningsopgaver.
- Flyverhjemmeværnet, hvis opgave det er at støtte flyvevåbnet, og som især bruges til overvågnings- og bevogtningsopgaver ved flyvestationer samt som en del af beredskabet mod kemiske, biologiske og radioaktive trusler.

METODE

Da en vigtig del af formålet med undersøgelsen af hjemmeværnets frivillige medlemmer er at give mulighed for at belyse udviklingen siden den sidste undersøgelse i 2007, er denne undersøgelse også metodemæssigt gennemført, så resultaterne umiddelbart kan sammenlignes mellem de to undersøgelser.

Undersøgelsen af hjemmeværnets frivillige medlemmer er gennemført som en kombineret post-spørgeskemaundersøgelse og webbaseret undersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af hjemmeværnets frivillige medlemmer. Spørgeskemaet blev sendt ud med et følgebrev, der også orienterede om muligheden for at besvare spørgeskemaet elektronisk via et link til webskemaet.

Spørgeskemaerne blev udsendt i slutningen af oktober 2011, og en rykker med et nyt skema blev udsendt ca. 2 uger efter. Yderligere en reminder blev sendt per brev en uge herefter. Dataindsamlingen blev afsluttet i begyndelsen af december 2011.

I slutningen af indsamlingsperioden er der foretaget en telefonopfølgning blandt dem, vi ikke havde modtaget besvarelse fra. Dem, vi i den forbindelse opnåede kontakt til, har besvaret spørgeskemaet per telefon.

Stikprøven er udtrukket simpelt tilfældigt fra hjemmeværnets medlemsregister og er stratificeret efter i alt 20 grupper:

- De fem værnsgrene: hærhjemmeværnet, politihjemmeværnet, virksomhedshjemmeværnet, marinehjemmeværnet, flyverhjemmeværnet. Der er udtrukket nogenlunde lige store antalsmæssige stikprøver fra hver af disse tjenestegrupper.
- Aktive medlemmer og medlemmer i reserven: Aktive medlemmer er medlemmer, som i hjemmeværnets medlemsregister står opført med mindst 24 timers funktionsrelateret tjeneste om året.
- Rang: officerer, øvrige befalingsmænd og menige.

I oktober 2011 havde hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 2.1, 47.786 frivillige medlemmer. Heraf stod 28.108 i reserven, hvilket svarer til 59 pct. af medlemmerne. I alt 1.600 medlemmer blev udtrukket til at indgå i undersøgelsen. De 1.600 er udtrukket med et antal fra hver af de 20 grupper af medlemmer opdelt efter værnsgrene, rang og aktive/reserven, som det ligeledes fremgår af tabel 2.1.

I alt 925 personer fra den udtrukne stikprøve har besvaret spørgeskemaet, hvilket svarer til en samlet svarprocent på 58. De 925 besvarelser omfatter 605 udfyldte papirskemaer, 290 webbaserede besvarelser og 30 telefoninterview. Som det fremgår af tabel 2.1, er der imidlertid ganske store forskelle på besvarelsen i de forskellige grupper. Blandt officererne er svarprocenten på 76. For andre befalingsmænd er den 70, og for menige i den aktive styrke er den 57. Endelig er svarprocenten blandt medlemmerne i reserven 42. De mindst aktive medlemmer har således også været de mindst aktive til at deltage i undersøgelsen. At officererne har været de mest flittige til at svare, gælder inden for alle værnsgrene. De højeste svarprocenter er opnået blandt officerer og øvrige befalingsmænd. De største forskelle mellem værnsgrenene findes blandt officererne. I flyverhjemmeværnet er svarprocenten på 86 pct., mens den for officererne i hærhjemmeværnet er på 71.

Dette mønster i besvarelsen svarer i øvrigt nogenlunde til den opnåede besvarelse i 2007. I 2007 besvarede i alt 1.005 af de udtrukne 1.600 medlemmer spørgeskemaet, hvilket svarer til en samlet svarprocent på 64. Også i 2007 var der ganske store forskelle på svarprocenten i de forskellige grupper.

I alle rapportens beskrivende tabeller har vi anvendt vægte, som vejer op fra antallet af besvarelser til det totale antal medlemmer inden for hver af de 20 grupper af medlemmer (de fem værnsgrene og de fire grupper efter rang og reserven). Der er nogle enkelte uoverensstemmel-

ser mellem de frivilliges egne oplysninger og medlemsregisterets oplysninger om, hvilken værnsgren de tilhører, samt om de står i reserven eller ej. I denne rapport er de frivilliges placering i medlemsregisteret lagt til grund for inddelingen efter værnsgren, rang og status, idet vægtingen er beregnet på disse strata.

TABEL 2.1

Antal medlemmer, stikprøve og svarprocenter.

Antal medlemmer	Officerer	Andre befalingsmænd	Menige	Reserven	Alle
<i>Population</i>					
Hærhjemmeværnet	838	2.097	8.400	19.252	30.587
PolitiHjemmeværnet	209	569	2.257	2.960	5.995
Virksomhedshjemmeværnet	68	122	412	743	1.345
Marinehjemmeværnet	261	346	2.269	2.023	4.899
Flyverhjemmeværnet	143	337	1.350	3.130	4.960
Alle	1.519	3.471	14.688	28.108	47.786
<i>Antal i stikprøve</i>					
Hærhjemmeværnet	70	80	165	165	480
PolitiHjemmeværnet	60	60	80	100	300
Virksomhedshjemmeværnet	50	50	50	80	230
Marinehjemmeværnet	60	60	80	100	300
Flyverhjemmeværnet	50	60	80	100	290
Alle	290	310	455	545	1.600
<i>Antal besvarede</i>					
Hærhjemmeværnet	50	55	84	65	254
PolitiHjemmeværnet	43	47	49	42	181
Virksomhedshjemmeværnet	39	35	28	35	137
Marinehjemmeværnet	45	42	48	41	176
Flyverhjemmeværnet	43	39	49	46	177
Alle	220	218	258	229	925
<i>Svarprocent</i>					
Hærhjemmeværnet	71	69	51	39	53
PolitiHjemmeværnet	72	78	61	42	60
Virksomhedshjemmeværnet	78	70	56	44	60
Marinehjemmeværnet	75	70	60	41	59
Flyverhjemmeværnet	86	65	61	46	61
Alle	76	70	57	42	58

HVEM ER DE FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET?

I dette kapitel beskriver vi hjemmევართნის medlemmer på baggrund af en række demografiske, sociale og familiemæssige karakteristika. Formålet med kapitlet er at give en karakteristik af de frivillige i hjemmევართნის forskellige værnsgrene: hærhjemmევართნის, politihjemmევართნის, virksomhedshjemmევართნის, marinhjemmევართნის og flyverhjemmევართნის og sammenligne den med karakteristikken fra 2007.

Karakteristikken omfatter de frivilliges demografiske og socio-økonomiske forhold som køn, alder, uddannelse, beskæftigelse og familieforhold. Derudover indgår også en række forhold som fx fritidsaktiviteter og engagement i frivilligt socialt arbejde. Vi beskriver også de frivilliges position og anciennitet i hjemmევართნის. Karakteristikken anvendes til at belyse, om der er ligheder eller forskelle mellem de forskellige værnsgrene med hensyn til uddannelse, anciennitet i hjemmევართნის og fritidsinteresser.

Karakteristikken anvendes også til at sammenligne hjemmევართნის medlemmer i 2011 med medlemmerne i 2007, hvad angår demografiske og socioøkonomiske forhold samt deres sociale profil, hvad angår deltagelse i frivilligt socialt arbejde. Sammenligningen foretages på baggrund af analyserne fra 2007. I 2007 var der blandt medlemmerne en stor overvægt af mænd i alderen 25-50 år. Kvinderne udgjorde 14 pct. Mange

af medlemmerne havde i 2007 en faglig uddannelse, og en stor del var bosat i landområder.

DEMOGRAFI, FAMILIESITUATION OG BOPÆL

I dette afsnit undersøger vi, om der er variationer på tværs af de fem forskellige værnsgrene i forhold til forskellige demografiske og sociale karakteristika, og om der er sket en udvikling siden 2007.

TABEL 3.1

De frivillige medlemmer fordelt efter køn og familieforhold, samt gennemsnitsalder. Særsomt for aktive og reserve. 2007 og 2011. Procent og aldersgennemsnit.

	2007			2011		
	Hjemmevænet	Aktive	Reserve	Hjemmevænet	Aktive	Reserve
<i>Køn*</i>						
Kvinde	13,5	13,8	13,6	12,5	12,6	12,4
Mand	86,5	86,3	86,4	87,5	87,4	87,6
Alder i år (gennemsnit)***	49,0	47,5	50,2	52,1	47,8	55,2
<i>Familiesituation***</i>						
Bor med ægtefælle/samlever	77,3	75,7	79,5	73,5	68,9	76,7
Bor alene	17,6	17,9	16,2	14,8	17,1	13,1
Har børn under skolealderen (0-6 år)	12,7	15,1	11,1	13,1	12,5	13,5
Har børn i skolealderen (7-17 år)	26,4	29,7	24,5	27,9	23,1	31,2
<i>Bopæl***</i>						
I hovedstaden eller en af dens forstæder	15,8	25,4	8,5	13,0	11,2	12,0
I en provinsby eller en af dens forstæder	33,9	30,2	37,1	40,8	37,4	38,8
I en bymæssig bebyggelse	18,6	18,7	18,4	20,4	19,4	19,8
I et landdistrikt	31,7	25,8	36,1	25,8	32,0	29,4

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskellen mellem aktive og reserven i 2011. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier i familiesituation. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelserne fra hhv. 2007 og 2011.

I tabel 3.1 sammenlignes medlemmerne i 2011 med medlemmerne i 2007, hvad angår køn, alder, familiesituation og bopæl.

Langt hovedparten af de frivillige i hjemmevænet, ca. 87,5 pct., er mænd. Andelen af kvinder er på niveau med andelen i 2007, nemlig 12,5 pct. i 2011 og 13,5 pct. i 2007. Som det fremgår af tabel 3.2, er der forskelle i andelen af mænd og kvinder på tværs af værnsgrenene. Den højeste andel kvinder findes i flyverhjemmevænet, hvor 18 pct. er kvinder. I de øvrige værnsgrene er det mellem 8 og 15 pct.

Gennemsnitsalderen er ifølge de besvarede spørgeskemaer 52 år, hvilket er højere end i 2007, hvor den var 49 år. Denne gennemsnitlige aldring skyldes udelukkende, at medlemmer i reserven er blevet ca. 5 år ældre i gennemsnit i årene fra 2007 til 2011, mens gennemsnitsalderen blandt de aktive er nogenlunde den samme, som den var i 2007. Hjemmeværnet har selv meldt ud, at de har haft en stigende tilgang af unge frivillige medlemmer, hvilket også bliver bekræftet af tabel 3.3, hvor medlemmerne er delt op på aldersgrupper. Her fremgår det, at andelen af 18-29-årige blandt de aktive er steget fra 7 pct. i 2007 til godt 13 pct. i 2011. Men også andelen i den ældste aldersgruppe, 60 år og derover, er øget siden 2007. Samtidig med tilgangen af nye unge er der også flere ældre, der forbliver aktive.

Af tabel 3.2 fremgår det, at gennemsnitsalderen for de frivillige varierer ganske betydeligt på tværs af værnsgrenene. Marinehjemmeværnet og flyverhjemmeværnet har i gennemsnit de ældste medlemmer, idet gennemsnitsalderen her ligger på 57 år.

TABEL 3.2

De frivillige medlemmer fordelt efter køn, familieforhold og bopæl samt gennemsnitsalder. Særsilt for værnsgrene. 2011. Procent og gennemsnit.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV
<i>Køn</i>					
Kvinde	12,2	8,4	7,7	14,6	18,1
Mand	87,8	91,6	92,3	85,4	81,9
Alder i år (gennemsnit)***	50,0	54,9	51,5	57,0	57,2
<i>Familiesituation</i>					
Bor med ægtefælle/samlever	72,8	74,1	77,2	81,1	68,1
Bor alene	13,9	17,3	12,7	12,1	22,1
Har børn under skolealderen (0-6 år)***	16,6	5,9	8,5	7,3	6,7
Har børn i skolealderen (7-17 år)***	33,6	17,2	20,0	16,0	19,1
<i>Bopæl***</i>					
I hovedstaden eller en af dens forstæder	12,3	7,1	16,1	24,8	2,5
I en provinsby eller en af dens forstæder	40,6	42,5	44,8	31,7	28,3
I en bymæssig bebyggelse	17,2	25,7	15,4	19,6	30,7
I et landdistrikt	30,0	24,8	23,8	24,0	38,5

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem værnsgrene i 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau.**statistisk signifikant på 1-procents-niveau.*** statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Svarpersonen kunne vælge flere kategorier i familiesituation. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct.

Hvad angår familiesituation, ser vi i tabel 3.1, at omkring 73 pct. af de frivillige i hjemmeværnet bor sammen med en ægtefælle/samlever, mens ca. 15 pct. bor alene. Det ses ydermere, at medlemmerne af hjemmeværnet ofte har børn i skolealderen. Dette har ikke ændret sig siden 2007-

undersøgelsen. Endelig fremgår det af tabel 3.2, at hærhjemmeværnet skiller sig ud fra de øvrige værnsgrene ved at have relativt flere medlemmer med børn i alderen op til 17 år.

TABEL 3.3

Frivillige i hjemmeværnet fordelt efter aldersgrupper. Særskilt for aktive og reserve. 2007 og 2011. Procent.

Alder ***	2007			2011		
	Alle	Aktive	Reserve	Alle	Aktive	Reserve
18-29 år	6,3	6,9	5,7	6,7	13,1	2,2
30-39 år	16,8	20,1	14,1	10,8	15,4	7,6
40-49 år	33,8	33,5	34,0	30,3	27,5	32,3
50-59 år	18,8	19,9	17,9	20,1	20,1	20,1
60 år-	24,4	19,6	28,3	32,1	23,9	37,9
I alt	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem aktive og reserven i 2011. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau.**statistisk signifikant på 1-procents-niveau.***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Tabel 3.1 viser også de frivilliges bopæl opdelt på geografiske områder: 13 pct. bor i hovedstadsområdet, 41 pct. i en provinsby, 20 pct. i en bymæssig bebyggelse og 26 pct. i et landdistrikt. Sammenlignet med befolkningen bor færre af hjemmeværnets frivillige i hovedstaden og i de større provinsbyer, mens relativt flere bor på landet. Det fremgår desuden af tabel 3.2, at der også inden for hjemmeværnet er store forskelle med hensyn til, hvor de frivillige bor. Frivillige i virksomheds- og marinhjemmeværnet bor især i de større byer, mens frivillige i politihjemmeværnet i højere grad bor i landdistrikter.

UDDANNELSE OG ARBEJDSMARKEDSPOSITION

Dette afsnit beskriver de frivilliges uddannelsesmæssige baggrund og arbejdsmarkedssposition.

Tabel 3.4 viser opnået erhvervsuddannelse og antal års skolegang for hjemmeværnets frivillige. Tabellen er ikke brudt ned på værnsgrene, fordi der kun er få statistiske forskelle mellem grenene, hvad angår medlemmernes uddannelsesniveau og -type. Halvdelen af medlemmerne i marinhjemmeværnet har enten en lang, mellemlang eller kort videregående uddannelse. Der er færrest personer med en videregående uddan-

nelse blandt medlemmerne i flyverhjemmeværnet, og 1 ud af 4 har ingen uddannelse ud over grundskole.

TABEL 3.4

Frivillige i hjemmeværnet fordelt efter opnået erhvervsuddannelse samt samlet gennemsnitligt antal års skolegang for personer med afsluttet uddannelse. 2007 og 2011. Procent og gennemsnit.

Uddannelse***	2007	2011
Ingen uddannelse	19,5	12,3
Specialarbejder	4,7	4,3
Erhvervsfaglig uddannelse	29,4	27,8
Anden faglig uddannelse	20,0	16,3
Kort videregående uddannelse	6,7	11,9
Mellemlang videregående uddannelse	12,1	16,1
Lang videregående uddannelse	7,7	11,4
I alt	100,1	100,1
Antal års skolegang for personer med afsluttet uddannelse (gns.)	10,4	12,4

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem 2007 og 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau.**statistisk signifikant på 1-procents-niveau.***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Det fremgik af undersøgelsen i 2007, at uddannelsesprofilen for hjemmeværnets medlemmer på visse områder adskilte sig fra befolkningens, men at der ikke var forskel, hvad angår den samlede uddannelseslængde. For det første var der, sammenlignet med befolkningen, markant flere personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse i hjemmeværnet. For det andet havde relativt flere af hjemmeværnets medlemmer en erhvervsfaglig uddannelse (specialarbejder, erhvervsfaglig og anden faglig uddannelse). For det tredje var der færre i hjemmeværnet med videregående uddannelser (mellemlange og lange) end i befolkningen som helhed. Det fremgik dog også, at hvad angår den samlede uddannelseslængde, adskilte medlemmerne af hjemmeværnet (10,4 års skolegang i gennemsnit) sig ikke fra befolkningen (10,3 års skolegang i gennemsnit).

I 2011 er den gennemsnitlige uddannelseslængde blandt hjemmeværnets frivillige steget til 12,4 år i gennemsnit. Andelen af medlemmer med en videregående uddannelse er øget. Det gælder også andelen med en lang videregående uddannelse. Til gengæld er andelen med en faglig uddannelse blevet mindre, ligesom det er tilfældet for andelen af medlemmer uden en erhvervsuddannelse. Der er mindre forskelle i uddannelsesniveau mellem den aktive styrke og reserven. 13 pct. af medlemmerne i den aktive styrke har en anden faglig uddannelse mod 19 pct.

af medlemmerne i reserven. Andelen af medlemmer med en lang videregående uddannelse udgør 7 pct. af de aktive og 14 pct. af reserven.

TABEL 3.5

De frivillige medlemmer fordelt efter arbejdsmarkedsposition. 2007 og 2011. Procent og gennemsnit.

	2007	2011
<i>Erhvervsposition***</i>		
Funktionær/tjenestemænd	30,1	27,7
Faglært arbejde	20,7	15,9
Ufaglært arbejde	15,8	12,6
Selvstændig	8,6	7,5
Arbejdsløs ¹	3,5	6,1
Efterløn og alderspensionist	14,0	23,6
Under uddannelse	2,5	2,6
Uden for arbejdsmarkedet ²	4,8	3,8
Andet og uoplyst	0,2	0,3
<i>Ansættelsessektor^{3****}</i>		
Privat sektor	74,4	65,9
Offentlig sektor	22,7	28,4
Andet og uoplyst	2,9	5,7
Samlet ugentlig arbejdstid i timer (gennemsnit) ⁴	43,1	42,3
<i>Placering af arbejdstid***</i>		
Fast dagtid	67,9	71,8
Uregelmæssig placering i løbet af døgnet/dagen	16,7	20,8
Skiftehold	4,8	2,7
Andet og uoplyst	4,8	4,5
Uoplyst	5,9	0,1

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem 2007 og 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau.**statistisk signifikant på 1-procents-niveau.***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

1. Arbejdsløs på dagpenge, kontanthjælpsmodtager, ansat i flexjob/skånejob.
2. Førtidspensionist, hjemmegående husmor/-far.
3. Gælder kun for personer ansat som funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere.
4. Gælder kun for personer i arbejde, dvs. funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere og selvstændige.

Tabel 3.5 viser medlemmernes arbejdsmarkedsposition, ansættelsessektor, samlet ugentlig arbejdstid og arbejdstidens placering i 2007 og 2011. Tabel 3.6 bryder tallene ned på værnsgrene. 28 pct. af hjemmeværnets medlemmer er ansat som funktionærer eller tjenestemænd, andre 28 pct. er faglærte eller ufaglærte arbejdere, 7,5 pct. er selvstændige, og 24 pct. har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet (efterlønsmodtagere eller alderspensionister). Det er især mange medlemmer af reserven, der har trukket sig tilbage. Blandt aktive medlemmer er andelen 14 pct., men blandt reserven er andelen dobbelt så stor, nemlig 30 pct. Sammenlignet med 2007 er det en markant større andel, der er gået på pension eller efterløn, hvilket passer med den større andel medlemmer, der er 60 år eller der-

over. Tabel 3.6 viser arbejdsmarkedspostition fordelt på værnsgrene. Af tabellen fremgår, at virksomhedshjemmevernet sammenlignet med de andre værnsgrene har mange frivillige i funktionærjob. Marine- og flyverhjemmevernet har mange pensionerede frivillige, og der er relativt mange faglærte i hærhjemmevernet.

TABEL 3.6

De frivillige medlemmer fordelt efter arbejdsmarkedspostition. Særsklit for værnsgrene. 2011. Procent og gennemsnit.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV
<i>Erhvervsposition¹</i>					
Funktionær/tjenestemænd	30,6	23,6	50,3	24,7	18,9
Faglært arbejde	18,6	10,7	12,4	13,2	12,8
Ufaglært arbejde	12,4	19,7	6,7	10,2	13,7
Selvstændig	7,9	9,1	1,8	5,7	8,6
Arbejdsløs	6,1	6,9	6,1	7,1	6,1
Efterløn og alderspensionist	21,5	24,3	20,3	33,0	34,7
Uden for arbejdsmarkedet ²	3,0	5,8	2,4	6,1	5,4
<i>Ansættelsessektor²</i>					
Privat sektor	68,3	59,0	65,5	60,4	60,8
Offentlig sektor	25,4	35,2	26,5	36,7	37,2
Andet og uoplyst	6,3	5,8	8,0	2,9	2,1
Samlet ugentlig arbejdstid i timer (gennemsnit)	42,7	43,7	40,2	40,4	39,8
<i>Placering af arbejdstid³</i>					
Fast dagtid	73,6	69,6	71,1	62,6	69,8
Uregelmæssig placering i løbet af døgnet/dagen	19,2	20,7	24,4	26,7	27,6
Skiftehold	2,5	4,2	0,4	6,3	0,1
Andet og uoplyst	4,7	5,5	4,0	4,4	2,5

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem værnsgrene i 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau.**statistisk signifikant på 1-procents-niveau.***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

1. Kategorierne under uddannelse og uoplyst er ekskluderet pga. et lavt antal observationer.
2. Gælder kun for personer ansat som funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere.
3. Gælder kun for personer i arbejde, dvs. funktionærer, faglærte og ufaglærte arbejdere og selvstændige.

Hvad angår ansættelsessektor, er godt 66 pct. af hjemmevernets medlemmer ansat i den private sektor, og ca. 28 pct. er offentligt ansat. Sammenlignet med befolkningen som helhed er der i hjemmevernet flere privatansatte og færre offentligt ansatte.

RANG, AKTIVITET OG ANCIENNITET I HJEMMEVÆRNET

Hvordan fordeler de frivillige sig på tværs af værnsgrenene med hensyn til rang, deltagelse i hjemmevernets aktiviteter og anciennitet?

TABEL 3.7

De frivillige medlemmer fordelt efter rang, deltagelse samt antal år i hjemmenværnet, særskilt for værnsgrene. 2007 og 2011. Procent og gennemsnit.

						2011	2007
	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV	Alle	Alle
<i>Aktive</i>							
Officer	2,7	3,5	5,1	5,3	2,9	3,2	5,9
Befalingsmand	6,9	9,5	9,1	7,1	6,8	7,3	10,8
Menig	27,5	37,7	30,6	46,3	27,2	30,7	27,2
Aktiv styrke i alt ***	37,1	50,6	44,8	58,7	36,9	41,2	43,9
Reserve	62,9	49,4	55,2	41,3	63,1	58,8	56,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal år i hjemmenværnet***	23,3	27,6	25,7	21,1	28,9	24,3	23,1

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem værnsgrene i 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau.**statistisk signifikant på 1-procents-niveau.***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

Tabel 3.7 viser information om rang, deltagelse og anciennitet fordelt på værnsgrene. For hele hjemmenværnet gælder, at ca. 3 pct. er officerer, 7 pct. er befalingsmænd, og 90 pct. er menige, hvoraf de 59 pct. står i reserven. Der er ikke statistisk signifikante forskelle på fordelingen af officerer, befalingsmænd og menige mellem værnsgrene.

I hjemmenværnet som helhed er 41 pct. af de frivillige i den aktive styrke, mens 59 pct. er i reserven. Der er imidlertid signifikante forskelle mellem de fem værnsgrene, hvad angår, hvor store andele reserven udgør. I marinehjemmenværnet er ca. 59 pct. af medlemmerne i den aktive styrke, mens kun ca. 37 pct. i hærhjemmenværnet og flyverhjemmenværnet er aktive.

Den gennemsnitlige anciennitet i hjemmenværnet er 24 år. Der er dog ganske markante forskelle på de fem værnsgrene, hvad angår de frivilliges anciennitet. De frivillige i flyverhjemmenværnet har i gennemsnit været medlem i 28,9 år, mens de frivillige i marinehjemmenværnet i gennemsnit har 21,1 års anciennitet i hjemmenværnet. Forskellen i anciennitet mellem værnsgrenene med de mest og mindst erfarne frivillige er således 7,8 år.

I sammenligning med 2007-undersøgelsen er det blevet en lidt større andel af medlemmerne, der tilhører reserven, og den gennemsnitlige anciennitet er steget fra ca. 23 år til 24 år.

FRIVILLIGT ARBEJDE

Er hjemmeværnets medlemmer engageret i frivilligt arbejde ud over medlemskabet i hjemmeværnet? I undersøgelsen er de frivillige blevet spurgt, om de arbejder frivilligt inden for en række områder, hvilket de også blev spurgt om i 2007. I 2007 viste resultaterne, at frivillige i hjemmeværnet er mere tilbøjelige til at udføre frivilligt arbejde og til at hjælpe familie og venner end danskerne generelt.

De forskellige typer frivilligt arbejde er inddelt i 13 forskellige kategorier.

- Kulturområdet: museer, kulturinstitutioner, kulturelle foreninger, lokalhistoriske foreninger og arkiver, kulturbevaringsforeninger og sangkor.
- Idrætsområder: idrætsforeninger og sportsklubber, danseforeninger, rideklubber, idrætshaller og -anlæg, fritidscentre, badeanstalter, skøjte- og svømmehaller.
- Fritidsområdet i øvrigt: hobbyforeninger, børne- og ungdomskorps, spejderkorps, ungdomsklubber, jagtforeninger, kolonihaveforeninger, haveforeninger, slægtsforskning, soldater-, single-, og sømandsforeninger, Rotary, Lions Club.
- Uddannelse, undervisning og forskning: skolebestyrelser, grundskoler, gymnasier, friskoler, ungdoms- og efterskoler, aftenskoler, højskoler, voksen- og fritidsundervisning, efteruddannelse, husflids-, husmoder- og husholdningsforeninger, foredragsforeninger, selvejende forskningsinstitutioner og videnscentre.
- Sundheds- og sygdomsområdet: afholds-, patient-, handicap- og misbrugsforeninger, hospitaler, det psykiatriske område, krisehjælp og bloddonorer.
- Det sociale område: foreninger og klubber for børn, unge og ældreforeninger, pensionistforeninger, besøgstjeneste, selvejende institutioner (plejehjem, daginstitutioner, ungdomshjem, stofmisbrugsinstitutioner, krisecentre), andre tilbud til marginaliserede grupper og flygtningeorganisationer.
- Bolig- og lokalsamfundsområdet: sogneforeninger, borger- og beboerforeninger, genbrugs- og antenneforeninger, vindmøllelaug, foreninger til fremme af områder og regioners infrastruktur, økonomi

mv., bolig-, lejer- og grundejerforeninger, Lejernes Landsorganisation, forsamlingshuse, beboerhuse og aktivitetshuse.

- Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer: faglige organisationer og foreninger, fagforbund og fagforeninger, arbejdstager- og lønmodtagerorganisationer, håndværker- og handelsstandsforeninger, turistforeninger, biavlerforeninger, musikerforbund og andre erhvervs- og brancheforeninger.
- Rådgivning og juridisk bistand: fortalerorganisationer, foreninger for borgerlige rettigheder, menneskerettigheder og lignende, foreninger for bestemte værdier, foreninger til forebyggelse af kriminalitet, juridiske rådgivningsforeninger, retshjælp og forbrugerorganisationer.
- Politik og partiforeninger: vælger- og partiforeninger, politiske ungdomsforeninger, øvrige politiske foreninger og græsrodsorganisationer.
- Internationale aktiviteter: internationale humanitære organisationer, freds- og solidaritetsorganisationer, exchangeorganisationer og udviklingsorganisationer.
- Religion og kirke: religiøse foreninger og menigheder, søndagsskoler, anerkendte kirkesamfund, frie kirker og trossamfund, dvs. også uden for folkekirken.
- Andet: andre aktiviteter, der ikke er omfattet af ovenstående.

Det fremgår af tabellen, at hele 62 pct. af de frivillige i hjemmeværnet er engageret i en eller anden form for frivilligt arbejde ved siden af deres aktiviteter i hjemmeværnet. Til sammenligning er kun knap 40 pct. af hele den voksne danske befolkning engageret i frivilligt arbejde (Boje m.fl., 2006). Dermed er de frivillige i hjemmeværnet langt mere involveret i forskellige former for andet frivilligt arbejde end danskerne i almindelighed. Ligesom i befolkningen som helhed er det især inden for idræts-, fritids- og bolig- og lokalsamfundsområdet, at de frivillige i hjemmeværnet deltager.

En anden form for frivilligt socialt engagement vedrører den hjælp, som personer løbende yder familie og venner. Hjælp kan både omfatte hjælp til praktiske gøremål såvel som økonomisk støtte. Tabel 3.9 viser, hvor mange af de frivillige i hjemmeværnet der regelmæssigt hjælper forældre (inkl. svigerforældre), børn (inkl. sviger- og børnebørn), slægtninge (inkl. naboer og venner) eller andre med praktiske gøremål og økonomisk.

TABEL 3.8

Andelen af de frivillige medlemmer, der deltager i frivilligt arbejde inden for en række områder. 2011. Procent.

	2007	2011
Kulturområdet***	6,3	7,5
Idrætsområdet	22,0	22,6
Fritidsområdet i øvrigt***	16,2	14,1
Uddannelse, undervisning og forskning*	8,6	9,3
Sundheds- og sygdomsområdet	12,3	12,0
Det sociale område	9,7	9,5
Miljøområdet**	6,0	5,1
Bolig- og lokalsamfundsområdet***	15,4	9,4
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer**	9,0	7,6
Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand	1,1	1,0
Politik og partiforeninger*	7,7	7,0
Internationale aktiviteter***	2,2	3,6
Religion og kirke***	6,7	4,0
Andre områder	8,3	8,6
Ingen af områderne*	39,6	38,1

Anm.: Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

TABEL 3.9

Andelen af de frivillige medlemmer, der regelmæssigt yder økonomisk og praktisk hjælp til familie og venner eller andre. 2007 og 2011. Procent.

	2007	2011
<i>Hjælper regelmæssigt med praktiske opgaver</i>		
Forældre eller svigerforældre***	36,5	33,3
Børn/svigerbørn eller børnebørn*	29,2	27,6
Slægtninge/naboer/venner***	42,8	38,0
Andre**	9,8	11,7
<i>Hjælper regelmæssigt med penge eller anden form for økonomisk hjælp</i>		
Forældre eller svigerforældre	4,0	4,0
Børn/svigerbørn eller børnebørn	24,1	24,1
Slægtninge/naboer/venner***	10,7	9,6
Andre***	6,5	8,9

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem 2007 og 2011. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

98 pct. af de frivillige yder enten praktisk eller økonomisk hjælp til enten familie, slægtninge, venner eller naboer. Som det fremgår af tabellen, er de frivillige i hjemmevernet igen karakteriseret ved et højt engagement. Cirka 33 pct. hjælper regelmæssigt forældre eller slægtninge med praktiske opgaver, og ca. 28 pct. hjælper deres børn, svigerbørn eller børnebørn. Tallene er lavere for økonomisk støtte, men de frivillige i hjemmevernet er i langt højere grad end befolkningen involveret i praktisk og

økonomisk hjælp til familie og slægtninge. SFI's undersøgelse af frivilligt arbejde i 2004 viste, at ca. 25 pct. regelmæssigt hjælper forældre eller svigerforældre, og ca. 11 pct. regelmæssigt hjælper deres børn, svigerbørn eller børnebørn. Der er heller ikke på dette område forskel på tværs af de fem værnsgrene med hensyn til de frivilliges engagement i praktisk og økonomisk hjælp til familie og slægtninge.

KIRKEGANG, POLITISK INTERESSE OG TILLID TIL ANDRE MENNESKER

I dette afsnit beskriver vi kort tre andre områder, som ofte diskuteres i forbindelse med engagement i frivilligt arbejde: Hvor ofte de frivillige går i kirke? Hvor meget de interesserer sig for politik? Og om de mener, at man kan stole på andre mennesker? Tal for disse tre områder er sammenfattet i tabel 3.10.

TABEL 3.10

De frivillige medlemmer fordelt efter kirkegang, interesse for politik og tillid. 2007 og 2011. Procent.

	2007	2011
<i>Kirkegang***</i>		
Ca. en gang om ugen (eller oftere)	2,7	2,6
Ca. flere gange om måneden	1,6	2,0
Ca. en gang om måneden	2,3	4,4
Sjældnere end en gang om måneden	14,1	14,3
Kun til højtider	31,0	38,0
Aldrig/næsten aldrig	48,3	38,6
<i>Interesse for politik***</i>		
Meget interesseret	13,5	21,7
Ret interesseret	49,1	50,0
Næsten ikke interesseret	31,1	22,1
Slet ikke interesseret	5,5	6,2
<i>Tillid. Er de fleste mennesker til at stole på, eller kan man ikke være for forsigtig?</i>		
De fleste er til at stole på	56,0	54,0
Både og/ved ikke	30,4	30,9
Man kan ikke være for forsigtig	13,6	15,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem 2007 og 2011. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

Hvad angår kirkegang, adskiller de frivillige i hjemmeværnet sig ikke fra den danske befolkning. Som i befolkningen som helhed kommer kun

ganske få ofte i kirken. Der er ingen forskelle i kirkegang mellem undersøgelserne i 2007 og 2011, hvad angår frivillige der ofte går i kirke. Siden 2007 er det blevet flere frivillige, der kun går i kirke til højtiderne.

Også hvad angår interessen for politik, ligner de frivillige i hjemmевærnet befolkningen. I 2011 er det lidt flere end i 2007, der er meget eller ret interesserede i politik, og kun ganske få er slet ikke interesserede. Forskellen mellem 2007 og 2011 kan skyldes, at der netop havde været afholdt folketingsvalg, da dataindsamlingen fandt sted. Heller ikke på dette område er der forskel på tværs af værnsgrenene.

56 pct. af de frivillige mener, at de fleste er til at stole på. Omfanget af tillid til andre mennesker har ikke ændret sig siden 2007, og niveauet blandt de frivillige i hjemmевærnet svarer helt til niveauet i den danske befolkning i 2004. Der er ingen forskel i holdninger på tværs af værnsgrene.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at beskrive de frivillige i hjemmевærnet på baggrund af demografi, familiemæssige og socioøkonomiske forhold, placering og anciennitet i hjemmевærnet, deltagelse i frivilligt socialt arbejde samt en række værdier og holdninger. Resultaterne fra undersøgelsen i 2011 er endvidere sammenlignet med resultaterne fra undersøgelsen i 2007 (jf. Fridberg & Jæger, 2007). Beskrivelsen kan sammenfattes således:

- Der er langt flere mænd end kvinder i hjemmевærnet. Af hjemmевærnets fem værnsgrene er der relativt flest kvinder i flyverhjemmевærnet.
- Gennemsnitsalderen på hjemmевærnets frivillige (aktive og i reserven) er ca. 52 år. Den har siden 2007 været stigende blandt medlemmer i reserven.
- Andelen af unge i alderen 18-29 år er vokset fra 7 pct. til 13 pct. af de aktive siden 2007.
- Frivillige i hjemmевærnet bor oftere sammen med en ægtefælle/samlever end befolkningen som helhed og bor sjældnere alene.
- Frivillige i hjemmевærnet bor oftere i landlige omgivelser end befolkningen som helhed.

- Uddannelsesprofilen for hjemmeværnets frivillige er forskellig fra befolkningen som helhed. Sammenlignet med den voksne befolkning er der relativt færre ufaglærte i hjemmeværnet, men også færre med en videregående uddannelse. Til gengæld har relativt mange frivillige i hjemmeværnet en erhvervsfaglig uddannelse. Siden 2007 er andelen med en videregående uddannelse imidlertid blevet større.
- Sammenlignet med 2007 er flere af medlemmerne blevet pensionister eller efterlønsmodtagere i 2011.
- De frivillige i hjemmeværnet er i 2011, ligesom i 2007, betydeligt mere involveret i andet frivilligt arbejde og i at hjælpe familie og venner end befolkningen som helhed.
- De frivillige i hjemmeværnet ligner befolkningen, hvad angår frekvensen af kirkegang, politisk interesse og tillid til andre mennesker.
- Andelen af aktive og i reserven varierer mellem hjemmeværnets fem værnsgrene. Der er relativt flest aktive medlemmer i marinehjemmeværnet, mens medlemmer af hær- og flyverhjemmeværnet relativt set oftere står i reserven.
- Den gennemsnitlige anciennitet i hjemmeværnet er 24 år. Der er dog ganske store forskelle mellem de fem værnsgrene, hvad angår de frivilliges anciennitet. De frivillige i flyverhjemmeværnet har i gennemsnit været medlem i 28,9 år, mens de frivillige i marinehjemmeværnet i gennemsnit har 21,1 års anciennitet i hjemmeværnet.
- I sammenligning med 2007-undersøgelsen tilhører en lidt større andel af medlemmerne i 2011 reserven, og den gennemsnitlige anciennitet er steget fra ca. 23 år til 24 år.

HVORFOR FRIVILLIG OG HVAD MOTIVERER?

I dette kapitel belyser vi de frivilliges bevæggrunde for at være medlem af hjemmeværnet, hvor meget tid de bruger på hjemmeværnet og på forskellige aktiviteter, deres opfattelse af medlemskabet og forskellige årsager til, at nogle overvejer eller har valgt at stoppe.

Kapitlet indeholder både en beskrivende og en analytisk del. Den beskrivende del tegner et generelt billede af de frivilliges engagement i hjemmeværnet, hvordan de bruger deres tid, samt hvordan de ser på relevansen af deres arbejde. I den analytiske del undersøger vi, om det er muligt at isolere de individuelle faktorer (position i hjemmeværnet, demografiske, socioøkonomiske, familiemæssige forhold, etc.), som kan forklare variationer i de frivilliges engagement.

HVORFOR FRIVILLIG I HJEMMEVÆRNET?

Hvad var årsagerne til, at man meldte sig ind i hjemmeværnet? De frivillige blev i undersøgelsen bedt om at anføre anledningen til, at de oprindeligt meldte sig ind i hjemmeværnet, og de kunne vælge op til 12 forskellige årsager. Tabel 4.1 viser fordelingen af de forskellige motiver. Den hyppigste årsag til at melde sig ind i hjemmeværnet er, at den frivillige på et tidspunkt blev opfordret af andre til at melde sig ind. Det gæl-

der 45,7 pct. af alle frivillige. Derudover er det primært personlige anledninger, der førte til et medlemskab: generel interesse, deltagelse i landets forsvar, at gøre en forskel, at indgå i et socialt fællesskab og et ønske om at deltage i støtte til det civile samfund. Det er relativt få medlemmer, 3,6 pct., der har meldt sig ind på baggrund af et ønske om at deltage i internationale operationer. Denne mulighed har også kun været til stede siden 2008. Rekruttering gennem medier og annoncer henvendt til nye medlemmer har haft betydning for en relativt mindre gruppe, i alt 5,8 pct. Det er 28,7 pct., der har meldt sig ind på baggrund af militær tjeneste, hvilket er en stigning på næsten 6 procentpoint siden 2007. 86 pct. af dem, der har meldt sig ind på baggrund af militærtjeneste, er mere end 40 år gamle.

TABEL 4.1

Andelen af de frivillige, der angiver en række forskellige anledninger til, at de meldte sig ind i hjemmeværnet. 2011. Procent.

Hvad var den aktuelle anledning til, at du meldte sig ind i hjemmeværnet?	Procent
Blev opfordret af andre	45,7
Udsprang af interesse	37,3
Ville deltage i landets forsvar	33,5
Udsprang af militærtjeneste	28,7
Ville gerne gøre nytte/gøre en forskel	21,0
Ønske om at indgå i et socialt fællesskab	16,4
Ønske om at deltage med støtte til det civile samfund	15,3
Udsprang af ønske om at lære	7,8
Andet	6,6
Der blev annonceret efter medlemmer	3,9
Ønske om at deltage i internationale operationer	3,6
Tv-udsendelse, avisartikler og lignende om hjemmeværnet	1,9

Anm.: Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. Vægtede tal.

Mønsteret i anledninger til at melde sig ind i hjemmeværnet svarer stort set til resultatet af undersøgelsen fra 2007. Også i denne undersøgelse angav de frivillige mest hyppigt, at de var blevet opfordret af andre. I 2011 er der blevet en større andel, der oplyser, at indmeldelsen udsprang af militærtjeneste, nemlig 28,7 pct. mod 22,9 pct. i 2007.

Resultatet her stemmer helt overens med undersøgelser om frivilligt arbejde, der entydigt viser, at det at blive opfordret af andre har en stor betydning for at gå ind i frivilligt arbejde. Rekruttering er typisk afhængig af sociale netværk og social kapital, som øger chancen for at blive opfordret og dermed chancen for at opleve, at der er brug for den frivillige indsats.

TYPER AF FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET

I dette afsnit belyses de vigtigste grunde til fortsat at være medlem af hjemmeværnet. Tabel 4.2 viser, at det militære forsvar af Danmark, og at ”hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet”, er de hyppigst nævnte årsager til, at medlemmerne er frivillige i hjemmeværnet. Disse to begrundelser stemmer overens med hjemmeværnets grundlæggende funktioner og er på linje med resultaterne fra 2007-undersøgelsen. De frivillige nævner herudover, at det sociale samvær, personlig udvikling, aktiv fritid, uddannelsesmuligheder, ledelsesmuligheder, øvelserne og materiellet også er væsentlige årsager til at være med i hjemmeværnet. Fordelingen i tabel 4.2 viser, at årsagerne til at være eller forblive medlem i hjemmeværnet består af flere forskellige aspekter end anledningen til indmeldelse. For eksempel har det sociale samvær en større betydning, så snart man er blevet medlem, hvorimod det ikke nævnes som en væsentlig anledning til at blive medlem.

TABEL 4.2

Andelen af de frivillige medlemmer, der angiver en række forskellige årsager til, at de er medlem af hjemmeværnet. 2011. Procent.

Hvad er de vigtigste årsager til, at du er med i hjemmeværnet?	Procent
Det militære forsvar af Danmark	58,7
Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet	57,5
Det sociale samvær	43,1
Personlig udvikling og kompetencer	39,0
Mulighed for en aktiv fritid	38,7
Mulighederne for uddannelse	26,6
Kan godt lide at være på øvelser	24,7
Ledelsesmuligheder	19,7
Interesse for materiellet	17,9

Anm.: Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. Vægtede tal.

De frivillige har haft mulighed for at vælge flere årsager til at være med i hjemmeværnet, hvilket giver mulighed for at undersøge, om der er mønstre i besvarelsene om de vigtigste årsager. I undersøgelsen fra 2007 blev der på baggrund af de samme spørgsmål identificeret fem forskellige svarmønstre for de frivilliges bevæggrunde for at være medlem af hjemmeværnet. De fem typer var: *Traditionalister*, *fritidsfolket*, *lederaspiranter*, *de sociale* og *de supermotiverede*. Lederaspiranterne var i 2007 den største gruppe, og en stor del af dem var officerer og befalingsmænd. I denne undersøgelse finder vi fire overordnede typer bevæggrunde for at være frivillig

frem for fem typer i 2007, idet fritidsfolket og de sociale fremstår som én gruppe, der her benævnes *de sociale og fritidsfolket*. Tabel 4.3 sammenfatter bevæggrundene, som de fire typer ofte nævner og sjældent nævner. Derudover angiver tabellen den relative andel, som de fire typer udgør af de frivillige.

De fire typer i 2011 er således *traditionalister*, *lederaspiranter*, *de sociale og fritidsfolket* og *de supermotiverede*. Hver type er kendetegnet ved, at de lægger vægt på de samme årsager til at være medlem af hjemmeværnet. På baggrund af de frivilliges svarmønster på de ni spørgsmål er det muligt at identificere latente grupper af personer.

TABEL 4.3

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvilken type de (på baggrund af deres besvarelser af ni spørgsmål om deres motivation) kan karakteriseres som. 2011. Procent.

Type	Nævner ofte	Nævner sjældent	Andel af alle i procent
Traditionalister	1,2	3,4,5,6,7,8,9	35
Lederaspiranter	1,2,5,6,7,8,9	3,4	33
De sociale og fritidsfolket	2,3,6,9	1,4,5,7,8	19
De supermotiverede	1,2,3,4,5,6,7,8,9		13

Anm.: Nævner "ofte" defineret som en betinget sandsynlighed på over 50 pct. for at vælge en bestemt motivation givet latentklassemedlemskab, se også bilagstabel B1.1. De forskellige motivationer er 1. Det militære forsvar af Danmark 2. Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet 3. Kan godt lide at være på øvelser 4. Interesserer mig for materiellet 5. Mulighederne for uddannelse 6. Det sociale samvær 7. Personlig udvikling og kompetencer 8. Ledelsesmuligheder 9. Mulighed for en aktiv fritid.

Den største gruppe er traditionalisterne, og de er orienteret mod hjemmeværnets traditionelle opgaver. De er karakteriseret ved, at de er motiveret af at ville forsvare Danmark og af, at hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet. Til gengæld nævner denne gruppe sjældent nogle af de andre begrundelser. Gruppen af traditionalister udgør ca. 35 pct. af hjemmeværnets frivillige, hvilket er en stigning på 9 procentpoint siden 2007.

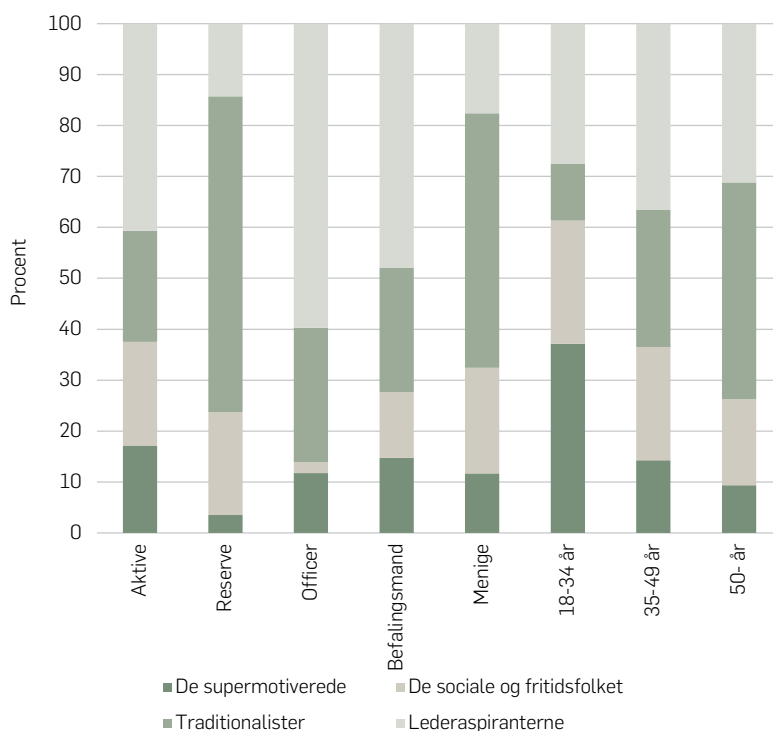
Den næststørste gruppe er lederaspiranterne, der er orienteret mod personlig udvikling og kompetencer, uddannelse, ledelsesmuligheder samt muligheder for aktiv fritid og det sociale samvær. Lederaspiranterne vægter også det militære forsvar af Danmark og mener, at hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet, mens de sjældent er motiveret af at være på øvelser og har en lav interesse i materiellet. Gruppen af lederaspiranterne udgør 33 pct. af alle frivillige.

Den tredje gruppe kaldes de sociale og fritidsfolket, og personer i denne gruppe er især motiveret af mulighederne for en aktiv fritid, det sociale samvær, og de kan lide at være på øvelser. Til gengæld nævner de sjældnere bevæggrunde som personlig udvikling, uddannelse og ledelse. 19 pct. af de frivillige falder ind under gruppen af de sociale og fritidsfolket.

Den fjerde og mindste gruppe er de supermotiverede. Personer i denne gruppe har en høj sandsynlighed for at angive alle ni bevæggrunde for at være med i hjemmeværnet. Gruppen er både motiveret på baggrund af forsvars- og uddannelsesmæssige aspekter af medlemskabet, det sociale liv og muligheden for en aktiv fritid. De supermotiverede medlemmer udgør 13 pct. af de frivillige i hjemmeværnet. Denne gruppe var også den mindste i 2007.

FIGUR 4.1

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvilken motivationstype de kan karakteriseres som. Særsilt for status, rang og alder. 2011. Procent.

Figur 4.1 illustrerer fordelingen af de fire typer inden for grupperne af aktive og reserven, de tre grader og aldersgrupper. Alle grupperne har en relativ stor andel af både traditionalister og ledelsesaspiranter. Lederaspiranterne er samlet set en stor gruppe, idet ca. en tredjedel af alle frivillige falder i denne gruppe.

41 pct. af medlemmerne af den aktive styrke tilhører gruppen af ledelsesaspiranter, mens det kun er 14 pct. blandt reserven. Reserven derimod har en stor gruppe af traditionalister. 1 ud af 5 af både aktive medlemmer og medlemmer af reserven tilhører gruppen af de sociale og fritidsfolket.

Der er naturligt nok en stor gruppe blandt officerer og befalingsmænd, men også blandt de menige er der en del, der er motiveret af mulighederne for personlig udvikling og ledelseserfaring. Men ca. halvdelen af de menige falder i gruppen af traditionalister, og ca. 21 pct. af de menige tilhører gruppen af de sociale og fritidsfolket.

Inddeler vi medlemmer i tre aldersgrupper, finder vi, at de unge medlemmer i alderen 18-34 år er supermotiverede, og deres medlemskab er baseret på både det militære, sociale og muligheder for uddannelse og ledelse. Aldersgruppen 35-49 år er motiveret af mulighederne for personlig udvikling og ledelseserfaring, mens 43 pct. af den ældste aldersgruppe, hvor medlemmerne er fra 50 år og derover, tilhører gruppen af traditionalister.

TIDSFORBRUG OG TYPER AF AKTIVITETER

Der er relativt store forskelle på, hvor meget tid frivillige i hjemmeværnet bruger på hjemmeværnet, samt hvilke aktiviteter de bruger tiden på. Tabel 4.4 viser, hvor meget tid de frivillige bruger på forskellige aktiviteter samt forskelle blandt aktive medlemmer inden for de fem værnsgrene og efter rang og status.

Det fremgår af tabellen, at de frivillige i gennemsnit bruger 8,4 timer om måneden på hjemmeværnet. Gennemsnittet dækker over en markant forskel mellem de aktive og reserven. De aktive bruger i gennemsnit 19,6 timer, mens medlemmer af reserven i gennemsnit bruger mindre end en halv time om måneden. Det samlede gennemsnit er faldet med knap en halv time siden 2007, men det er steget med mere end en time for den aktive styrke. Det samlede fald skyldes alene, at reserven bruger markant mindre tid på hjemmeværnet end i 2007.

TABEL 4.4

Antal timer per måned lagt i hjemmenværnet fordelt på aktiviteter. Gennemsnit. 2011. Timer.

	Antal timer i alt	Øvelser	Møder	Uddannelse	Administration	Opgaver for forsvaret	Indsættelser for samfundet	Sociale aktiviteter	Andet	Antal timer i alt 2007
Gennemsnit	8,4	2,8	2,0	1,8	1,3	1,5	0,8	0,8	1,7	8,8
<i>Værnsgrene, kun aktive</i>	***	***					***			
HHV	19,0	7,4	5,0	5,6	3,0	2,6	0,9	1,7	4,9	17,4
POHJV	20,3	2,3	4,0	3,1	2,4	0,7	6,3	1,9	2,3	18,5
VHV	18,0	4,8	4,3	6,8	2,2	0,7	3,3	4,1	2,1	16,8
MHV	24,3	12,2	5,9	3,5	5,5	1,9	1,2	1,2	3,2	24,8
FHV	15,6	2,9	4,7	3,5	3,0	1,4	1,3	1,3	3,5	14,2
<i>Rang</i>	***		***		***	**	***			
Officer	42,1	8,6	10,7	7,0	14,0	4,1	3,5	2,0	4,2	29,3
Befalingsmand	22,9	5,7	5,7	5,1	4,2	1,0	3,3	1,5	3,0	19,5
Menig	16,4	6,4	3,5	3,7	1,2	1,8	1,2	1,6	3,6	15,3
<i>Status</i>	***	***	***	***	***		***	***	**	
Aktiv styrke	19,6	6,4	4,6	4,3	3,0	1,9	1,8	1,6	3,5	18,2
Reserve	0,4	0,1	0,0	0,0	0,2	1,3	0,2	0,2	0,6	1,7

Ann.: Vægtede tal. V har testet forskellen på tidsforbrug på specifik aktivitet. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Antal timer per måned trukket ved 100.

Der er yderligere en betydelig variation mellem værnsgrene. Mest tid bruger de aktive frivillige i marinehjemmeværnet, nemlig i gennemsnit 24,3 timer. Mindst tid bruger de aktive frivillige i flyverhjemmeværnet, der i gennemsnit har oplyst 15,6 timer om måneden. De andre værnsgrene er placeret mellem disse to yderpunkter.

Der er ligeledes betydelig forskel på tidsforbrug på tværs af rang. De aktive menige bruger ca. 16 timer om måneden på hjemmeværnet, befalingsmænd ca. 23 timer om måneden og officerer over 42 timer. For alle tre grupper er der tale om stigninger siden 2007. For officerer er den gennemsnitlige tid øget fra 29 timer til 42 timer om måneden.

Ud over den samlede tid brugt på hjemmeværnet er der også forskelle på tværs af værnsgrene og rang med hensyn til, hvad de frivillige bruger tiden på. Tabel 4.4 viser tidsforbruget i antal timer per måned på en række forskellige aktiviteter brudt ned på værnsgrene og rang, og figur 4.2 illustrerer det relative tidsforbrug for hver aktivitet.¹

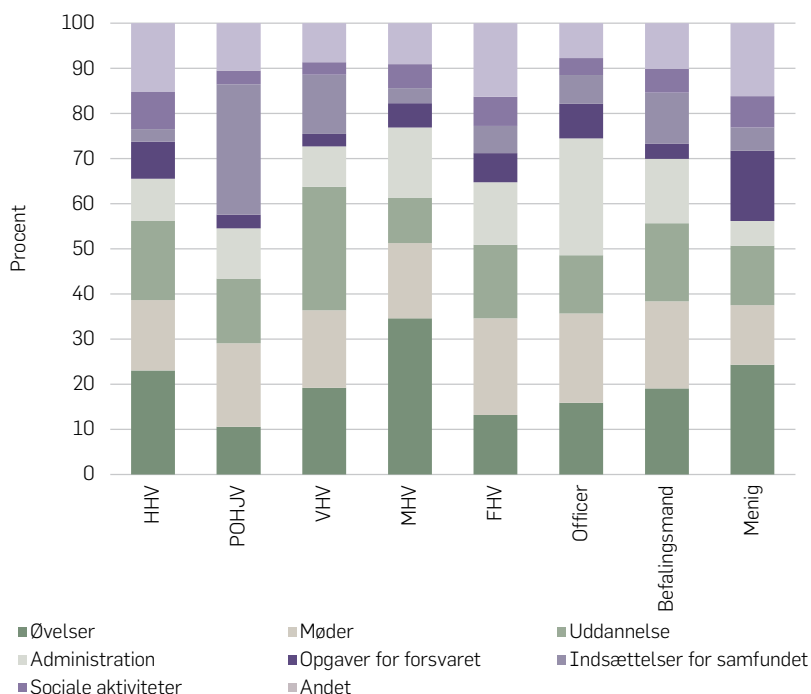
Som det fremgår af tabel 4.4, er der statistisk signifikant forskel på, hvor meget tid frivillige fra de forskellige værnsgrene bruger på henholdsvis øvelser og indsættelser for samfundet. I absolutte tal bruger aktive frivillige i marinehjemmeværnet mest tid på øvelser (8 timer per måned), ligesom de også bruger den største relative andel af deres tid (35 pct.) på øvelser (figur 4.2). Til gengæld bruger de aktive frivillige i flyverhjemmeværnet og politihjemmeværnet mindst tid på øvelser, både i absolut (ca. 1 time per måned) og relativ (henholdsvis 11 og 13 pct. af den samlede tid) forstand. De resterende værnsgrene er placeret mellem disse to yderpositioner.

Endelig ser vi også i figur 4.2, at frivillige i politihjemmeværnet i særlig grad bruger tid på indsættelser for samfundet. I relativ målestok bruger politihjemmeværnet 29 pct. af deres tid på indsættelser for samfundet. I alle de øvrige værnsgrene har de frivillige selv angivet, at de bruger væsentlig mindre af deres tid på indsættelser. I hærhjemmeværnet og marinehjemmeværnet drejer det sig om 3 pct. af den anvendte tid.

1. Det samlede tidsforbrug i timer i tabel 4.4 svarer ikke fuldstændigt til det tal, man får ved at summere de enkelte aktiviteter. Grunden hertil er, at svarpersonerne, når de svarer på tidsforbrug på de enkelte aktiviteter, ikke altid rammer det tal, de har opgivet som det samlede tidsforbrug.

FIGUR 4.2

De frivillige aktive medlemmer fordelt efter, hvor meget tid de bruger på forskellige aktiviteter. Særsilt for værnsgrene og rang. 2011. Procent.

Ud over forskelle mellem værnsgrene med hensyn til aktiviteter er der også forskelle i aktivitetsprofiler mellem menige, befalingsmænd og officerer. Som nævnt tidligere bruger officerer mest tid på hjemmeværnet, befalingsmænd mindre tid og menige mindst tid. Herudover fremgår det af tabel 4.4 og figur 4.2, at officerer i særlig grad bruger deres tid på administrative opgaver og møder (i alt 46 pct. af officerers tid bruges på administration og møder), mens menige i gennemsnit kun bruger 18 pct. af deres tid på møder og administrative opgaver.

Der er en vis variation blandt de frivillige med hensyn til, om de synes, at de bruger for meget eller for lidt tid på hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 4.5. Kun ca. 2 pct. af de frivillige synes, at de bruger for meget tid på hjemmeværnet, 53 pct. synes, at de bruger en passende mængde tid, og 45 pct. synes, at de bruger for lidt tid.

TABEL 4.5

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de synes, at de bruger for meget, passende eller for lidt tid på hjemmeværnet. Særskilt for værnsgrene, rang og status. 2011. Procent.

	For meget tid	Passende	For lidt	I alt
Alle	2,2	52,6	45,2	100,0
<i>Værn</i>				
HHV	2,1	50,5	47,4	100,0
POHJV	1,0	59,1	39,9	100,0
VHV	0,1	63,8	36,1	100,0
MHV	4,9	52,0	43,2	100,1
FHV	2,3	54,7	43,0	100,0
<i>Rang***</i>				
Officer	18,4	68,3	13,3	100,0
Befalingsmand	5,8	73,9	20,3	100,0
Menig	1,1	63,6	35,3	100,0
<i>Status**</i>				
Aktiv styrke	3,1	63,3	33,6	100,0
Reserve	1,5	44,0	54,5	100,0

Anm.: Vi har testet for forskellen mellem værn, rang og status i 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau.

statistisk signifikant på 1-procents-niveau. *statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Der er ingen signifikant forskel mellem de fem værnsgrene med hensyn til, om de frivillige synes, at de bruger for meget eller for lidt tid på hjemmeværnet. Til gengæld er der store forskelle efter rang. Officerer synes oftere end menige og befalingsmænd, at de bruger for meget tid på hjemmeværnet. Det gælder for 18 pct. af officererne. Men 13 pct. af officererne synes, at de bruger for lidt tid. 20 pct. af befalingsmændene synes, at de bruger for lidt tid, og 35 pct. af alle menige synes, at de bruger for lidt tid. I reserven er det ca. 55 pct., der synes, at de bruger for lidt tid på hjemmeværnet.

HVEM BRUGER MEST TID PÅ HJEMMEVÆRNET?

Vi har udført en multivariat analyse for at undersøge, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet. Ud over rang, værnsgrene og aktivitetsstatus inkluderer den multivariate analyse en lang række demografiske, socio-økonomiske og sociale forhold til at forklare, hvor mange timer per måned de frivillige bruger på hjemmeværnet. Resultaterne fra den multivariate analyse er vist i bilagsstabel B1.2, og tabel 4.6 opsummerer hovedresultaterne. Den afhængige variabel, der ønskes forklaret, er det samlede månedlige time-

forbrug på hjemmeværnet. Til at forklare hvor mange timer de frivillige bruger, inkluderes som forklarende faktorer rang, værnsgren, status, demografiske forhold (køn og alder), familiesituation (ægteskabelig status, og om man har børn), socioøkonomiske faktorer (uddannelse og arbejdsmarkedsposition) og bopælsoplysninger (om man bor i bymæssige eller landlige omgivelser, og hvor mange år man har boet i samme kommune). Til forskel fra resultaterne i tabel 4.5 tages der i den multivariate analyse simultant højde for betydningen af alle de forskellige forklarende forhold.

Som det fremgår af tabel 4.6, er rang, værnsgren og status, når der er kontrolleret for andre baggrundsforhold, de vigtigste forklarende forhold for, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet. Officerer bruger flest timer per måned på hjemmeværnet, herefter kommer befalingsmænd, mens menige bruger mindst tid.

Det værn, hvor de frivillige i gennemsnit er mindst aktive, er flyverhjemmeværnet. Herefter kommer værnsgrenene: virksomhedshjemmeværnet, politihjemmeværnet, hærhjemmeværnet og marinehjemmeværnet. Frivillige i den aktive tjeneste bruger mere tid på hjemmeværnet end frivillige i reserven. Hverken demografiske eller socioøkonomiske forhold har betydning for aktivitetsniveau.

TABEL 4.6

Opsummering af faktorer, som påvirker, hvor mange timer per måned frivillige bruger på hjemmeværnet.

Faktor	Forklaring
Rang	Menige bruger det laveste antal timer per måned, befalingsmænd næst flest og officerer flest timer per måned.
Værnsgrene	Marinehjemmeværnet bruger flere timer i forhold til de andre værnsgrene.
Status	Frivillige i den aktive styrke bruger flere timer på hjemmeværnet end frivillige i reserven.
Alder, køn, familiesituation, børn, uddannelse, bopæl, arbejdsmarkedstilknæthed	Påvirker ikke aktivitetsniveau.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra en multivariat statistisk analyse, hvis resultater er beskrevet i bilagstabel B1.2. Den statistiske model er en nul-inflateret negativ binomialmodel, hvor den afhængige variabel er antal timer per måned brugt på hjemmeværnet.

HVEM HAR TIDLIGERE VÆRET MERE AKTIV?

Tabel 4.7 viser, at langt hovedparten af de frivillige, nemlig 86,5 pct., vurderer, at de tidligere har været mere aktive, end de er i dag. Den andel

er dog faldet med 3,5 procentpoint siden undersøgelsen i 2007, hvilket er en signifikant forskel. I tabel 4.4 fandt vi, at medlemmer af den aktive styrke i 2011 bruger mere tid i gennemsnit, end de gjorde i 2007. Det er da også 30 pct. af den aktive styrke, der i 2011 angiver, at de ikke har været mere aktive i hjemmeværnet tidligere. I reserven er det kun 2 pct. Medlemmerne af reserven er i gennemsnit ældre end i den aktive styrke, og spørgsmålet ”Har du tidligere været mere aktiv i hjemmeværnet?” er for de ældre medlemmer nok besvaret ud fra deres aktivitetsniveau i en yngre alder.

TABEL 4.7

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de har været mere eller mindre aktive tidligere, og årsager til lavere nuværende aktivitet. 2007 og 2011. Procent.

	2007	2011
<i>Har svarpersonen tidligere været mere aktiv i hjemmeværnet? ***</i>		
Ja	90,0	86,5
Nej	10,0	13,5
<i>Hvis ja, hvad afholder så svarpersonen fra at bruge mere tid på hjemmeværnet? ***</i>		
Har ikke tid/vil hellere bruge tiden på noget andet	52,6	48,9
Sygdom eller handicap	15,0	22,5
Interesserer mig ikke længere	14,0	20,3
Savner anerkendelse	11,4	5,8
Har haft nogle dårlige oplevelser	11,2	7,3
Øgede krav til de frivillige medlemmer	10,3	5,1
Er ikke tilfreds med opgaverne	8,0	3,2
<i>Kunne svarpersonen tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad vedkommende om det? ***</i>		
Ja	34,1	31,3
Nej	36,4	44,1
Ved ikke	29,5	24,6

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem 2007 og 2011. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

De frivillige angiver forskellige årsager til, at de i dag ikke er så aktive som tidligere. Den vigtigste årsag er, at de frivillige ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet, hvilket næsten halvdelen angiver som årsag. Andre årsager er sygdom eller handicap, at man ikke længere interesserer sig for hjemmeværnet, øgede krav, manglende anerkendelse, dårlige oplevelser eller utilfredshed med sine opgaver.

De frivillige er også blevet spurgt, om de kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev spurgt om det, og det vil 31,3 pct. gerne. 44,1 pct. ønsker ikke at deltage i flere aktiviteter, mens 24,6 pct. er

ubeslutsomme. Dette resultat følger tendensen omkring holdningen til, at man bruger for meget, passende eller for lidt tid i hjemmevernet. Tabel 4.5 viste, at næsten halvdelen synes, de bruger for lidt tid i hjemmevernet. Resultaterne følger det samme mønster, som undersøgelsen i 2007 påviste.

Der er udført to multivariate analyser for at undersøge, hvem der tidligere har været mere aktive, samt hvem der kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev spurgt om det. Resultater fra den multivariate analyse er vist i bilagstabel B1.3, og tabel 4.9 opsummerer hovedresultaterne.

TABEL 4.8

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv i hjemmevernet og sandsynligheden for, at man kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad om det.

Faktor	Tidligere mere aktiv	Kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad om det
Rang	Officerer og befalingsmænd har markant lavere sandsynlighed i forhold til menige for tidligere at have været mere aktive	Officerer og befalingsmænd har en højere sandsynlighed end menige for at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter
Status	Frivillige i den aktive styrke har en markant lavere sandsynlighed for tidligere at have været mere aktive sammenlignet med frivillige i reserven	Frivillige i den aktive styrke har en markant højere sandsynlighed for at ville deltage i flere aktiviteter sammenlignet med frivillige i reserven
Bor alene	Frivillige, der bor alene, har en højere sandsynlighed for tidligere at have været mere aktive sammenlignet med frivillige, der ikke bor alene	Påvirker ikke sandsynligheden for at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter
Alder	Påvirker ikke sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv	Sandsynligheden for at ville deltage i flere aktiviteter falder med alder
Antal år den frivillige har boet i samme kommune	Påvirker ikke sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv	Sandsynligheden for at ville deltage i flere aktiviteter falder med antal år, den frivillige har boet i samme kommune
Værnsgren, køn, børn, uddannelse, bopæl, arbejdsmarkedstilknøytning, familieindkomst	Påvirker ikke sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv	Påvirker ikke sandsynligheden for at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra to multivariate statistiske analyser, hvis resultater er beskrevet i bilagstabel B1.3. De statistiske modeller er en binær og en multinomial logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel i den første model er, om svarepersonen tidligere har været mere aktiv i hjemmevernet, og i den anden model, om svarepersonen kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis nogen bad vedkommende om det. Svarkategorierne i den anden analyse er: (1) nej, (2) ja og (3) ved ikke.

Rang og status er to signifikante forklarende faktorer, der forklarer, om de frivillige tidligere har været mere aktive, end de er i dag. Officerer og befalingsmænd har i forhold til menige en lavere sandsynlighed for tidligere at have været mere aktive. Befalingsmænd og officerer er mere tilbøjelige til at opretholde et højt deltagelses- og aktivitetsniveau over tid. Herudover har frivillige i den aktive styrke, sammenlignet med frivillige i reserven, en højere sandsynlighed for ikke at have været mere aktive tidligere. Desuden viser analysen også, at frivillige, der bor alene, har en højere sandsynlighed for tidligere at have været mere aktive end frivillige, der ikke bor alene.

Officerer og befalingsmænd har generelt mere lyst til at deltage i flere aktiviteter end menige. Frivillige i den aktive styrke har en større sandsynlighed end reserven for at ville deltage i flere aktiviteter. Det viser sig desuden, at alder også er en forklarende faktor. Sandsynligheden for at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter falder med alderen. Den samme tendens gør sig gældende, hvad angår antal år, den frivillige har boet i samme kommune, hvor sandsynligheden også falder, i takt med at antal år boet i samme kommune stiger.

Køn, børn, uddannelse, bopæl, arbejdsmarkedstilknytning påvirker ikke sandsynligheden for hverken at have været mere aktiv tidligere eller at kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis man blev bedt om det.

HVEM OVERVEJER AT STOPPE OG HVORFOR?

Motivationen for at deltage i hjemmeværnet er af central betydning for en organisation baseret på frivillig deltagelse. I dette afsnit ser vi nærmere på de frivilliges lyst til i fremtiden at fortsætte som frivillige i hjemmeværnet. Er hovedparten af de frivillige tilfredse med at være medlem af hjemmeværnet, eller overvejer de at stoppe? De frivillige er i undersøgelsen blevet spurgt om deres overvejelser omkring deres fremtidige engagement i hjemmeværnet. Tabel 4.9 beskriver, om de frivillige overvejer at stoppe, og hvis ja, årsagen hertil.

39,8 pct. af alle frivillige har ikke overvejet at stoppe som medlem af hjemmeværnet. En større del, 43,7 pct., overvejer af og til at stoppe, og de resterende 16,5 pct. har besluttet sig for at stoppe. Siden 2007 er der blevet en større andel, der ikke overvejer at stoppe, og en mindre

andel, der af og til overvejer at stoppe, men også flere, der har besluttet at stoppe. Denne ændring fra 2007 til 2011 er statistisk signifikant.

TABEL 4.9

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de overvejer at stoppe som medlem af hjemmevernet, og årsagerne til, at de overvejer at stoppe. 2007 og 2011. Procent.

	2007	2011
<i>Overvejer du af og til at stoppe som medlem af hjemmevernet? ***</i>		
Nej	33,7	39,8
Ja, overvejer af og til at stoppe	53,6	43,7
Ja, har besluttet at stoppe	12,7	16,5
<i>Hvis ja, af hvilken grund?</i>		
Har ikke tid/vil hellere bruge tiden på noget andet	53,3	56,0
Ikke længere interesseret	21,4	24,8
Sygdom eller handicap***	12,3	19,3
Har haft nogle dårlige oplevelser***	12,7	8,6
Savner anerkendelse***	14,2	8,4
Kravet om 24 timers tjeneste	7,8	6,5
Øgede krav til administration***	8,9	6,0
Øgede krav til uddannelse***	8,6	5,7
Hjemmevernet er ikke mere nødvendigt***	4,3	2,1

Anm.: Svarpersonen kunne vælge flere kategorier. Derfor summerer tallene ikke til 100 pct. Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem 2007 og 2011.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau.***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

Frivillige, som enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i hjemmevernet, angiver en række årsager hertil. Den vigtigste grund til at stoppe er, at de frivillige ikke længere synes, at de har tid til hjemmevernet, eller at de hellere vil bruge tiden på noget andet. Over halvdelen af de frivillige, som overvejer eller har besluttet sig for at stoppe, fremhæver denne årsag. Mere tid til andre aktiviteter er også den hyppigst nævnte årsag til, at en større del af de frivillige ikke længere er så aktive i hjemmevernet, som de var tidligere (jf. tabel 4.7).

Andre grunde til at stoppe er, at man ikke længere interesserer sig for hjemmevernet, at man savner anerkendelse, at man har haft nogle dårlige oplevelser, eller at sygdom og handicap hæmmer ens muligheder for at være aktiv. Nogle nævner også øgede krav til administration, uddannelse og et minimumskrav til aktivitetsniveauet for de frivillige som årsag til, at de enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe.

I sammenligning med 2007-undersøgelsen er der en større andel, der nævner sygdom og handicap, og mindre andele, der nævner andre grunde.

Er det muligt at bestemme, hvilke forhold der har betydning for, hvorvidt en frivillig overvejer at stoppe? Der er foretaget en multivariat analyse af sandsynligheden for, om en frivillig enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe. Sandsynligheden for, om man overvejer eller har valgt at stoppe, er en funktion af rang, værnsgrene, aktivitetsstatus samt demografiske, socioøkonomiske og sociale forhold. Resultaterne fra denne analyse er vist i bilagstabel B1.4, og hovedkonklusionerne er sammenfattet i tabel 4.10.

TABEL 4.10

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for, om de frivillige overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i hjemmeværnet. 2011.

Faktor	Forklaring
Værnsgren	Frivillige fra hærhjemmeværnet har en lavere sandsynlighed for at overveje at stoppe. Frivillige fra politihjemmeværnet har en lavere sandsynlighed for at have besluttet sig for at stoppe.
Status	Frivillige i den aktive styrke har en markant lavere sandsynlighed for at overveje at stoppe og en lavere sandsynlighed for at have besluttet sig for at stoppe i forhold til frivillige i reserven.
Alder	Sandsynligheden for at have besluttet sig for at stoppe falder med alderen.
Rang	Officerer og befalingsmænd har en lavere sandsynlighed for at overveje at stoppe. Befalingsmænd har en lavere sandsynlighed for at have besluttet sig for at stoppe.
Rang, køn, familiestatus, børn, uddannelse, arbejdsmarkedsposition, bopæl, antal år den frivillige har boet i samme kommune	Påvirker ikke sandsynligheden for at have overvejet eller besluttet sig for at stoppe.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra en multivariat statistisk analyse, hvis resultater er beskrevet i bilagstabel B1.4. Den statistiske model er en multinomial logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel er, hvorvidt svarpersonen: (1) ikke overvejer, (2) overvejer eller (3) har besluttet sig for at stoppe i hjemmeværnet.

Frivillige i den aktive styrke har en meget lavere sandsynlighed for både at overveje og for at have besluttet sig for at stoppe end frivillige i reserven.

Som det også var tilfældet for de frivilliges aktivitetsniveau, kan socioøkonomiske, familiemæssige og demografiske forhold ikke forklare, hvem der overvejer at ville stoppe. Der er med andre ord ikke forskel på tværs af uddannelsesniveau, arbejdsmarkedsposition, indkomst og familiesituation med hensyn til, om de frivillige overvejer at stoppe i hjem-

meværnet. Det eneste betydende demografiske forhold er alder, hvor det gælder, at sandsynligheden for, om man har besluttet at stoppe, er størst blandt de ældste, som det også er vist i tabel 4.11. Af tabellen fremgår det også, at 50 pct. i reserven af og til overvejer at stoppe, og yderligere 25 pct. af reserven har besluttet at stoppe.

TABEL 4.11

Medlemmerne fordelt efter, hvorvidt de overvejer at stoppe som medlem af hjemmeværnet. Særsilt for aldersgrupper, status og rang. 2011. Procent.

	Nej	Ja, overvejer af og til	Ja, har besluttet at stoppe	I alt
Alle	39,8	43,7	16,5	100,0
<i>Alder***</i>				
18-29 år	55,8	24,3	20,0	100,1
30-39 år	42,7	46,2	11,1	100,0
40-49 år	30,3	55,7	14,1	100,1
50-59 år	47,8	40,1	12,1	100,0
60- år	39,4	37,6	23,0	100,0
<i>Status***</i>				
Aktiv styrke	60,3	34,6	5,1	100,0
Reserve	25,1	50,2	24,7	100,0
<i>Rang*</i>				
Officer	70,4	29,6	0,0	100,0
Befalingsmand	61,6	38,1	0,4	100,1
Menig	64,6	30,3	5,1	100,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskellen mellem alder, status og rang. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau.

statistisk signifikant på 1-procents-niveau. *statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

SAMMENFATNING

Dette kapitel har belyst de frivilliges bevæggrunde for at melde sig til hjemmeværnet, hvor meget tid de bruger på hjemmeværnet, hvilke aktiviteter de deltager i, hvor tilfredse de er med at deltage i de forskellige aktiviteter, og om de overvejer at stoppe. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- Den vigtigste årsag til at blive frivillig i hjemmeværnet er, at man blev opfordret af andre til at melde sig. Andre årsager er, at man er interesseret i hjemmeværnet, at man gerne vil deltage i landets forsvaret, og at man gerne vil gøre en forskel. Siden 2007 er der blevet flere, som angiver, at medlemskabet udsprang af militærtjeneste.

- De frivillige kan opdeles i fire grupper, hvad angår deres motivation for at være medlem af hjemmeværnet. *Traditionalister* er især motiveret af at ville forsvare Danmark. *Lederspiranter* er motiveret af muligheden for uddannelse og ledererfaring. *De sociale og fritidsfolket* lægger vægt på det sociale fællesskab i hjemmeværnet, på en aktiv fritid og på at være på øvelse, og *De supermotiverede* nævner en lang række årsager til, at de er med.
- De aktive frivillige bruger i gennemsnit 19,6 timer om måneden på hjemmeværnet. Det er steget med mere end 1 time siden 2007. Officerer er mere aktive end befalingsmænd, som igen er mere aktive end menige. Socioøkonomiske og familiemæssige forhold har ingen indflydelse på, hvor meget tid de frivillige bruger på hjemmeværnet.
- 45 pct. af de frivillige synes, at de bruger for lidt tid på hjemmeværnet. Halvdelen af de menige i reserven finder, at de bruger for lidt tid på hjemmeværnet.
- Der er forskel på tværs af værnsgrene og rang med hensyn til, hvad de frivillige bruger tiden på. Frivillige i marinehjemmeværnet bruger mere tid på øvelser, og frivillige i politihjemmeværnet bruger mere af deres tid på indsættelser for samfundet i sammenligning med de øvrige værnsgrene. Med hensyn til rang bruger officerer op mod halvdelen af deres tid på administration og møder, mens menige kun bruger omkring en femtedel af deres tid på disse aktiviteter. Til gengæld bruger de menige mere tid på øvelser, indsættelser og opgaver for forsvaret.
- Hovedparten af de frivillige har tidligere været mere aktive. Den vigtigste årsag til et lavere aktivitetsniveau i dag sammenlignet med tidligere er, at de frivillige hellere vil bruge tiden på noget andet end hjemmeværnet. Sammenlignet med menige har officerer og befalingsmænd mindre tilbøjelighed til at blive mindre aktive over tid.
- 31 pct. af de frivillige kunne godt tænke sig at deltage i flere aktiviteter, hvis de blev bedt om det, og yderligere 25 pct. har svaret *ved ikke* til dette spørgsmål. Det er især menige og de yngre, der godt kunne tænke sig at deltage i flere aktiviteter.
- I alt 44 pct. af de frivillige overvejer af og til at stoppe i hjemmeværnet, og ca. 16 pct. har besluttet sig for at stoppe. Det er lidt færre end i 2007. Den vigtigste årsag til at ville stoppe er, at man ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet. Siden 2007 er der

blevet flere, der overvejer at stoppe på grund af sygdom eller handicap.

OMVERDENEN, FORDOMME OG HJEMMEVÆRNETS OPGAVER

Hjemmeværnet er en offentlig institution, som frivillige, medier og borgere forholder sig til. De frivillige i hjemmeværnet er blevet spurgt om, hvordan de mener, at omverdenen ser på hjemmeværnet og dets rolle i det danske samfund. Hvilke fordomme er der forbundet med at være ”hjemmeværnssoldat” blandt familie, venner og kollegaer? I dette kapitel er hjemmeværnet og omverden det gennemgående tema.

I kapitlet undersøges to forhold. Det første forhold vedrører, hvilke reaktioner fra familie, venner og kollegaer de frivillige oplever ved, at de er med i hjemmeværnet. Er de negativt eller positivt indstillet over for, at man er aktiv i hjemmeværnet, eller er de nærmest ligeglade? Og hvad angår de frivillige selv, er de stolte af at være medlem? Det andet forhold vedrører de frivilliges opfattelse af hjemmeværnets rolle i samfundet. Vi ser på, om de frivillige mener, at hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, eller er den militære rolle blevet afløst af vigtigere civile opgaver? Derudover sammenholder vi resultaterne fra denne undersøgelse med resultaterne fra undersøgelsen i 2007 med det formål at undersøge udviklingen blandt frivillige medlemmers opfattelse af, hvordan omverdenen ser på hjemmeværnet.

SOCIALE RELATIONER I HJEMMEVÆRNET

Kapitel 4 viste, at deltagelse i sociale aktiviteter er en vigtig årsag til, at en stor del af de frivillige er med i hjemmевærnnet. I dette afsnit ser vi på, hvilke sociale relationer de frivillige har i hjemmевærnnet. I undersøgelsen blev de frivillige spurgt om, hvem de kender, der er med i hjemmевærnnet. To vigtige sociale arenaer er familie og venner. Tabel 5.1 viser fordelingen af, om de frivillige har familie og venner, som er med i hjemmевærnnet.

TABEL 5.1

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de har venner og familie, der også er medlem af hjemmевærnnet. 2011. Procent.

Er der nogen af følgende, som er medlemmer af hjemmевærnnet?	Ja	Nej	Ved ikke
Familie	25,9	72,0	2,2
Venner	67,4	25,5	7,1

Anm.: Vægtede tal.

Tabel 5.1 viser, at der er flere blandt de frivillige, der har venner, som også er medlem af hjemmевærnnet, end familie. 1 ud af 4 kender et familiemedlem, mens 67,4 pct. har venner. Der er færre frivillige i 2011, der har familie blandt medlemmerne, end i 2007, hvor andelen var 32,1 pct.

Der er udført to multivariate analyser, der undersøger, om der er socioøkonomiske og sociale karakteristika, der forklarer de frivilliges sociale relationer inden for hjemmевærnnet. Vi undersøger, hvem der har en høj sandsynlighed for at kende familie og venner i hjemmевærnnet. Resultaterne er vist i bilagstabel B2, og tabel 5.2 opsummerer hovedresultaterne.

Tabel 5.2 viser, at der er forskelle på de faktorer, som forklarer, om de frivillige har henholdsvis venner eller familie, som er medlem af hjemmевærnnet. Officerer har en højere sandsynlighed end både menige og befalingsmænd for at have familie og venner, som er medlem. Der er ingen forskel mellem de fem værnsgrene, hvad gælder omfanget af de frivilliges sociale kontakter. Frivillige i den aktive styrke har højere sandsynlighed end frivillige i reserven for at kende venner, som er medlem, mens denne forskel ikke gør sig gældende i forhold til, om den frivillige har familie, som er medlem. Desuden gælder det, at des højere anciennitet de frivillige har, desto højere er sandsynligheden for at kende familie og venner, som er medlem af hjemmевærnnet. Sandsynligheden for at kende familie og venner, som er medlem, falder med alderen. Kvindelige

frivillige har højere sandsynlighed end mandlige frivillige for at kende familie, som er medlem. Herudover har frivillige med børn en lavere sandsynlighed for at have familie, som er medlem, end frivillige, der ikke har børn. Disse forhold er til gengæld ikke bestemmende for, om man har venner, der er medlem. Familiesituation, bopæl, værnsgren, arbejds-markedsposition, uddannelse, antal år den frivillige har boet i samme kommune påvirker ikke sandsynligheden for at kende venner eller familie, som er medlem af hjemmeværnet.

TABEL 5.2

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for, at frivillige har familie og venner, som er medlem af hjemmeværnet. 2011.

Faktor	Har familie, som er medlem	Har venner, som er medlem
Rang	Officerer har en højere sandsynlighed end menige for at have familie, som er medlem. Befalingsmænd adskiller sig ikke fra menige på dette område	Officerer har en højere sandsynlighed end menige for at kende venner, som er medlem. Befalingsmænd adskiller sig ikke fra menige på dette område
Status	Ingen betydning	Frivillige i den aktive styrke har højere sandsynlighed end frivillige i reserven for at kende venner, som er medlem
Anciennitet	Jo højere anciennitet i hjemmeværnet desto større sandsynlighed for at have familie, som er medlem	Jo højere anciennitet i hjemmeværnet desto større sandsynlighed for at kende venner, som er medlem
Alder	Sandsynligheden for at have familie, som er medlem, falder med alderen	Sandsynligheden for at kende venner, som er medlem, falder med alderen
Køn	Kvindelige frivillige har højere sandsynlighed end mandlige frivillige for at have familie, som er medlem	Ingen betydning
Børn	Frivillige med børn har en lavere sandsynlighed for at have familie, som er medlem, end frivillige, der ikke har børn	Ingen betydning
Familiesituation, bopæl, værnsgrene, arbejdsmarkedsposition, uddannelse, antal år den frivillige har boet i samme kommune	Ingen betydning	Ingen betydning

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra to multivariate statistiske analyser, hvis resultater er beskrevet i bilagstabel B2.1. De statistiske modeller er binære logistiske regressionsmodeller, hvor de afhængige variable er, hvorvidt svarpersonen kender: (1) familie og (2) venner, som er medlem af hjemmeværnet.

I undersøgelsen fra 2007 havde uddannelsesniveau og familiesituation en signifikant betydning for sandsynligheden for, at frivillige har familie, som er medlem. Denne forskel er ikke statistisk signifikant i 2011.

HVORDAN SER FAMILIE OG VENNER PÅ DE FRIVILLIGES ENGAGEMENT?

I dette afsnit belyser vi, hvordan omverden ser på, at man er medlem af hjemmeværnet, og hvad de frivillige selv mener. De frivillige blev i undersøgelsen spurgt om families, venners og kollegers syn på, at de er medlem af hjemmeværnet. Svarfordelinger for disse spørgsmål er vist i tabel 5.3.

TABEL 5.3

De frivillige medlemmer fordelt efter deres vurdering af familiens, venners og kollegers holdning til deres medlemskab af hjemmeværnet. 2011. Procent.

	De opfatter det positivt	De er ligeglade	De gør grin med det	De tager afstand fra det	De ved det ikke
Hvad er din families holdning til, at du er medlem af hjemmeværnet?	60,1	31,1	5,2	1,6	2,1
Hvad er dine venners holdning til, at du er medlem af hjemmeværnet?	44,7	35,5	6,8	0,9	12,1
Hvad er dine kollegers holdning til, at du er medlem af hjemmeværnet?	35,3	32,4	7,4	0,9	24,0

Anm.: Vægtede tal.

Af tabellen fremgår det, at ca. 60 pct. oplyser, at familien har en positiv indstilling over for den frivilliges engagement i hjemmeværnet. Lidt færre, ca. 45 pct., oplyser, at deres venner ser deres frivillige medlemskab af hjemmeværnet som noget positivt, og her er der en større andel, 12,1 pct., som ikke ved, at den frivillige er medlem. Den samme tendens gør sig gældende blandt kollegernes syn på det frivillige engagement. Forskellen er, at det forekommer langt oftere, at kolleger ikke kender til den frivilliges medlemskab. Mønstret, hvad angår familiens, venners og kollegers holdninger, er det samme som resultaterne fra 2007. Det gælder derfor også i 2011, at det generelt er således, at personer tættest på den frivillige er mest positivt indstillet over for dennes medlemskab af hjemmeværnet, mens den positive indstilling reduceres en smule, desto længere væk man bevæger sig fra den nære familie.

På tværs af værnsgrene er der forskelle, hvad angår kollegers holdning til den frivilliges medlemskab. Medlemmer af virksomheds-hjemmeværnet og hærhjemmeværnet oplever, at 1 ud af 10 af deres kollegaer gør grin med medlemskabet. Halvdelen af kollegaerne til med-

lemmer af marinehjemmeværnet opfatter det positivt. Der er en tendens til, at officerer oftere end andre befalingsmænd og menige udtrykker, at kollegaer ser positivt på deres engagement i hjemmeværnet.

STOLT OVER AT VÆRE MEDLEM

De frivillige blev i undersøgelsen spurgt om deres personlige holdning til deres engagement i hjemmeværnet. Er man selv stolt over at være medlem, eller er det lidt pinligt at fortælle andre, at man er med i hjemmeværnet? Hjemmeværnet har siden 2007 haft større fokus på, at medlemmer af hjemmeværnet bliver udsendt, og at der er mulighed for udsendelse i forbindelse med bevogtning og sikkerhed for forsvarrets udsendte soldater. Det kan have påvirket medlemmernes holdning til deres engagement i hjemmeværnet på den måde, at der er flere i 2011, der er stolte af deres medlemskab.

I undersøgelsen svarer 57,3 pct. af de frivillige, at de er stolte af at være medlem af hjemmeværnet, 3,0 pct. er lidt flove over at være medlem, og 39,6 pct. er hverken stolte eller flove. Blandt værnsgrenene finder vi, at relativt flere medlemmer af marinehjemmeværnet, nemlig 64,5 pct., tilkendegiver, at de er stolte af at være medlemmer af hjemmeværnet. Der er relativt flere officerer og befalingsmænd, der er stolte af at være medlem, i forhold til menige medlemmer, og det betyder også, at aktive medlemmer generelt er mere stolte af at være medlem af hjemmeværnet end reserven. Der er en svag stigning på 3,5 procentpoint fra 2007 til 2011 for medlemmer, der stolte af at være medlem, og et fald på 1,4 procentpoint for andelen, der er flove over at være medlem.²

UDSAGN OM HJEMMEVÆRNET

Der kan være forskel på, hvordan befolkningen opfatter hjemmeværnet, og hvordan medlemmerne selv opfatter hjemmeværnet. I dette afsnit ses på, hvordan de frivillige selv opfatter befolkningens holdning til hjemmeværnet, samt hvad de selv mener, er hjemmeværnets primære rolle i samfundet. Det er tre spørgsmål, de frivillige har besvaret, som danner grundlag for dette afsnit. For det første blev de bedt om at forholde sig til en række udsagn om hjemmeværnet. For det andet blev de spurgt om vigtigheden af, at hjemmeværnet er en frivillig militær organisation. For det tredje blev de bedt om at definere, hvor vigtige en række opgaver er

2. Forskellene er statistisk signifikante.

for hjemmeværnet. Tabel 5.4 viser de frivilliges holdninger til en række udsagn om hjemmeværnet.

TABEL 5.4

De frivillige medlemmer fordelt efter, i hvilken grad de er enige i en række udsagn om hjemmeværnet. 2011. Procent.

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	I alt
Hjemmeværnet er generelt respekteret	13,3	62,2	23,2	1,2	99,9
Hjemmeværnets frivillige bliver udsat for mange fordomme af omgivelserne	29,2	52,1	17,5	1,0	99,8
Det er en vigtig opgave for hjemmeværnet at bidrage til befolkningens forsvarsvilje	30,8	57,5	8,5	3,0	99,8
Hjemmeværnet er først og fremmest en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar	41,9	39,3	17,1	1,6	99,9
De samfundsmæssige opgaver som hjælp ved ulykker, store arrangementer osv. er lige så vigtige opgaver som de militære opgaver for hjemmeværnet	33,1	44,9	18,1	3,7	99,8
Hjemmeværnets militære opbygning er nødvendig for at kunne yde en effektiv og hurtig indsats i tilfælde af naturkatastrofer og lignende	42,4	49,2	6,5	1,7	99,8
Opfattelsen af hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de senere år er blevet udsendt hjemmeværnsfolk til internationale operationer	30,0	48,7	18,0	3,0	99,7

Anm.: Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

De to første spørgsmål vedrører hjemmeværnets omdømme og folks fordomme om frivillige i hjemmeværnet. Mere end 75 pct. af de frivillige er enten enige eller helt enige i, at hjemmeværnet generelt er respekteret. De resterende 25 pct. mener, at hjemmeværnet ikke er respekteret. Det andet udsagn, som beskriver, om hjemmeværnets frivillige udsættes for fordomme af omgivelserne, er der mere end 80 pct., der erklærer sig enige eller helt enige i. Ligesom undersøgelsen i 2007 peger disse resultater på, at størstedelen af de frivillige mener, at hjemmeværnet som institution generelt set er respekteret, men samtidig også, at de frivillige som individer ofte bliver udsat for fordomme af omgivelserne. De to efterfølgende udsagn handler om hjemmeværnets overordnede rolle i samfundet. Langt hovedparten af de frivillige er enige eller helt enige i, at hjemmeværnet skal bidrage til befolkningens forsvarsvilje, og at værnet først og fremmest er en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar. Andelen, der er enig i udsagnet om, at hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, er 6 procentpoint lavere i 2011 end i 2007, og

det er det udsagn, hvor vi finder den største forskel mellem de to undersøgelser. De næste to udsagn omhandler hjemmeværnets civile opgaver. Det første udsagn handler om, at hjemmeværnets rolle som hjælp ved ulykker og store arrangementer er lige så vigtig som den traditionelle militære rolle. 78 pct. af de frivillige er enige eller helt enige i, at hjemmeværnets civile opgaver er lige så vigtige som de militære roller, og kun et mindretal fastholder, at de militære opgaver har forrang. Det andet udsagn går på, at hjemmeværnets militære opgaver er nødvendige for at kunne yde en hurtig og effektiv indsats i tilfælde af naturkatastrofer og lignende. Her er mere end 91 pct. enige eller helt enige i, at hjemmeværnets militære opbygning er en nødvendighed. Det sidste udsagn relaterer sig også til hjemmeværnets omdømme. Det drejer sig om, at opfattelsen af hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der i de senere år er blevet udsendt hjemmeværnsfolk til internationale operationer. Knap 80 pct. tilkendegiver, at de er enige eller helt enige i det, og godt 20 pct. mener ikke, at det internationale engagement har forbedret opfattelsen af hjemmeværnet.

Der er få variationer på tværs af de fem værnsgrene, hvad angår de frivilliges enighed i de syv udsagn. Frivillige i politi-, flyver- og virksomhedshjemmeværnet er mere enige end frivillige i de andre værnsgrene i, at hjemmeværnets samfundsmæssige opgaver er lige så vigtige som de militære opgaver.

FRIVILLIG MILITÆR ORGANISATION

Det ovenstående afsnit viste, at godt 70 pct. mener, at hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar. De frivillige medlemmer blev i 2011 også spurgt, om det er vigtigt for deres medlemskab, at hjemmeværnet er en frivillig militær organisation, dvs. her vurderes både det frivillige og militære element i organisationen.

Blandt alle medlemmerne mener 83 pct., at det er vigtigt eller meget vigtigt. Blandt virksomhedshjemmeværnet mener næsten hvert fjerde medlem, at det ikke er særligt vigtigt eller slet ikke vigtigt, at hjemmeværnet er en frivillig militær organisation. Mere end 80 pct. af politi- og hærhjemmeværnet mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt, at hjemmeværnet er en frivillig militær organisation. Der er ikke de store forskelle mellem rang og status. Dog fremgår det, at menige er mere til-

bøjelige til at synes, at det er vigtigt frem for meget vigtigt, at hjemmevernet er en frivillig militær organisation.

TABEL 5.5

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor vigtigt det er for deres medlemskab, at hjemmevernet er en frivillig militær organisation. 2011. Procent.

	Meget vigtigt	Vigtigt	Ikke særligt vigtigt	Slet ikke vigtigt	I alt
Alle	54,5	28,4	10,6	6,5	100,0
<i>Værnsgrene</i>					
HHV	56,5	26,8	9,4	7,3	100,0
POHJV	56,0	27,9	10,8	5,3	100,0
VHV	47,7	29,1	16,5	6,7	100,0
MHV	47,3	34,3	13,9	4,5	100,0
FHV	48,8	33,4	12,7	5,0	99,9
<i>Rang</i>					
Officer	65,5	21,0	11,6	2,0	100,1
Befalingsmand	61,8	21,8	12,5	4,0	100,1
Menig	52,5	31,0	12,3	4,3	100,1
<i>Status</i>					
Aktiv	55,2	28,5	12,3	4,0	100,0
Reserve	54,0	28,3	9,3	8,3	99,9

Anm.: Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

HJEMMEVÆRNETS VIGTIGSTE OPGAVER – TRE OVERORDNEDE TYPER

De forrige afsnit indikerede, at de frivillige både prioriterer hjemmevernets traditionelle militære opgaver og de civile, samfundsmæssige opgaver. I undersøgelsen blev de frivillige spurgt om vigtigheden af en række opgaver. Svarene på disse spørgsmål fremgår af tabel 5.6.

Der skelnes overordnet mellem *beredskabsorientering*, som dækker over katastrofehjælp, søredning, farvandsovervågning, forureningsbekæmpelse. *Indsatsorientering*, som dækker over sanitetsvagt, trafikregulering, rydningsassistenter i beredskab, stævner og koncerter, og til sidst *forsvarsorientering*, som består af terrorberedskab, militært forsvar af Danmark, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser samt endelig støtte til forsvarets internationale operationer.

Generelt mener de frivillige, at de fleste af de forskellige opgaver er vigtige for hjemmevernet. Den opgave, som flest frivillige mener, er enten vigtig eller meget vigtig, er katastrofehjælp. Herefter kommer,

rangordnet efter vigtighed: søredning, terrorberedskab, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser, militært forsvar af Danmark, rydningsassistenter i beredskab, farvandsovervågning, forureningsbekæmpelse, støtte til forsvarets internationale operationer, sanitetsvagt, trafikregulering og til sidst stævner og koncerter, som 60 pct. ikke finder er en vigtig opgave for hjemmeværnet. De højest placerede og lavest placerede opgaver stemmer overens med rækkefølgen i 2007.

TABEL 5.6

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor vigtige de vurderer, at en række opgaver er for hjemmeværnet. 2011. Procent.

	Meget vigtig	Vigtig	Ikke særlig vigtig	Slet ikke vigtig	I alt
Katastrofehjælp	67,3	29,4	3,2	0,1	100,0
Søredning	58,4	32,8	7,0	1,8	100,0
Farvandsovervågning	41,2	42,0	13,8	2,9	99,9
Forureningsbekæmpelse	34,7	46,1	16,3	2,9	100,0
Sanitetsvagt	23,1	54,6	18,0	4,3	100,0
Trafikregulering	18,3	46,5	28,5	6,7	100,0
Rydningsassistenter i beredskab	31,6	53,0	12,0	3,2	99,8
Stævner og koncerter	10,0	30,9	44,0	15,1	100,0
Terrorberedskab	56,5	34,6	7,1	1,9	100,1
Militært forsvar af Danmark	45,5	39,8	11,4	3,3	100,0
Støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser	35,8	52,4	10,2	1,6	100,0
Støtte til forsvarets internationale operationer	31,2	47,3	17,6	3,9	100,0

Anm.: Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

De frivilliges vurdering af vigtigheden af de 12 forskellige opgaver dækker over tre overordnede holdninger til, hvilke opgaver der anses for vigtige for hjemmeværnet. De tre typer af holdningsmæssige orienteringer er karakteriseret ved, at de frivillige lægger særlig vægt på nogle af de forskellige opgaver og mindre vægt på andre opgaver. Forskellene på de tre typer orienteringer er sammenfattet i tabel 5.7, og resultaterne fra den bagvedliggende statistiske analyse er vist i bilagstabel B2.2.

Samme analyse blev foretaget i 2007, og det er samme tendens, vi finder i 2011 som i 2007. Den første holdningsmæssige orientering kaldes beredskabsorientering. Frivillige med denne orientering lægger især vægt på, at hjemmeværnet skal medvirke ved katastrofer, søredning, farvandsovervågning og forureningsbekæmpelse. Til gengæld mener disse frivillige ikke, at hjemmeværnets traditionelle forsvarsmæssige opgaver er særlig vigtige.

TABEL 5.7

Tre typer holdninger til, hvilke opgaver der er vigtige for hjemmeværnet. 2011.

	Beredskabs-orientering	Indsatsorientering	Forsvarsorientering
Mener, at følgende opgaver er særligt vigtige for hjemmeværnet	Søredning, farvands- overvågning, katastro- fehjælp, forurenings- bekæmpelse	Stævner og koncer- ter, trafikregule- ring, sanitetsvagt, rydningsassisten- ter i beredskab	Militært forsvar af Danmark, støtte til forsvarets internatio- nale operationer, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser, terrorbe- redskab

Anm.: Tabellen er baseret på en faktoranalyse med tre faktorer, hvis resultater er vist i bilagstabel B2.2.

Den anden orientering kaldes indsatsorientering. Frivillige med denne orientering lægger især vægt på vigtigheden af hjemmeværnets ”praktiske” indsatser ved stævner og koncerter, trafikregulering, sanitetsvagt og rydningsassistenter ved beredskab. Til gengæld lægger frivillige med denne orientering ikke meget vægt på forsvars- og beredskabsorienterede opgaver.

Den tredje orientering kaldes forsvarsorientering. Frivillige med denne orientering mener, at den traditionelle forsvarsmæssige rolle er særlig vigtig for hjemmeværnet. Disse frivillige peger især på det militære forsvar af Danmark, terrorberedskab og støtte til forsvaret (uddannelse, øvelser og internationale operationer) som vigtige opgaver for hjemmeværnet. Til gengæld mener frivillige med denne orientering kun sjældent, at beredskabs- og især indsatsmæssige opgaver er vigtige for hjemmeværnet.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at analysere de frivilliges sociale relationer i hjemmeværnet, deres opfattelse af andres holdninger til hjemmeværnet og de frivillige samt de frivilliges holdninger til hjemmeværnets forskellige roller. Derudover var der også fokus på ændringer siden undersøgelsen i 2007. Hovedkonklusionerne kan sammenfattes således:

- 1 ud af 4 frivillige har familie, som er medlem af hjemmeværnet. Det er lidt færre end i 2007. 7 ud af 10 frivillige har venner, som også er medlem. Det er ingen forskel her mellem 2007 og 2011.

- Officerer har en højere sandsynlighed end både menige og befalingsmænd for at kende familie og venner, som er medlem. Der er ingen forskel mellem de fem værnsgrene, hvad gælder omfanget af de frivilliges sociale kontakter. Bortset fra alder og anciennitet er det ikke socioøkonomiske og sociale baggrundsfaktorer, der forudsiger, om de frivillige har familie eller venner, som er medlem af hjemmeværnet. Det er især kvindelige frivillige og frivillige med børn, der har familie, som er medlem. Der er større sandsynlighed for, at aktive medlemmer har venner, som er medlem, end medlemmer af reserven.
- Familie, venner og kollegaer ser generelt positivt på de frivilliges medlemskab af hjemmeværnet. Kun ganske få tager afstand fra de frivilliges deltagelse. Resultaterne i 2011 stemmer overens med resultaterne i 2007.
- En stor del af de frivillige oplever, at hjemmeværnet som institution er respekteret i samfundet. Til gengæld mener de frivillige også, at hjemmeværnets frivillige som individer bliver udsat for mange fordomme.
- 80 pct. af de frivillige mener, at opfattelsen af hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de seneste år er blevet udsendt hjemmeværnsfolk til internationale operationer.
- De frivillige mener for det første, at hjemmeværnet både har militære og civile opgaver, og for det andet, at begge typer opgaver er vigtige. De frivillige kan holdningsmæssigt inddeles i tre grupper med hensyn til deres opfattelse af, hvilke opgaver der er vigtigst for hjemmeværnet. De *beredskabsorienterede* fokuserer især på stående beredskabsopgaver som fx katastrofehjælp, søredning, farvandsovervågning og forureningsbekæmpelse. De *indsatsorienterede* fokuserer især på praktiske indsatsopgaver som fx sanitetsvagt og trafikregulering. De *forsvarsorienterede* fokuserer især på militært forsvar af Danmark og støtte til forsvaret. Resultaterne afviger ikke fra undersøgelsen i 2007.
- 83 pct. af de frivillige mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt for deres medlemskab, at hjemmeværnet er en frivillig militær organisation.

CIVILE KOMPETENCER OG INTERNATIONALE OPGAVER

Dette kapitel belyser tre forhold. For det første frivilliges vurdering af, hvorvidt hjemmeværnet gør brug af deres civile kompetencer. For det andet i hvilket omfang de frivillige medlemmer eventuelt kunne tænke sig at deltage i forsvarets internationale operationer, og for det tredje de frivilliges holdning til hjemmeværnets eventuelle deltagelse i internationale opgaver med civil genopbygning, samt i hvilket omfang medlemmerne kunne tænke sig selv at deltage i internationale civile genopbygningsopgaver. Spørgsmål i relation til disse områder var ikke en del af undersøgelsen i 2007.

BRUGEN AF CIVILE KOMPETENCER

Hjemmeværnet er en frivillig og militær organisation, og som alle andre frivillige organisationer er der mulighed i organisationen for at benytte sig af de kompetencer, den frivillige besidder fra sit civile liv. De frivillige medlemmer er i undersøgelsen blevet spurgt om, hvorvidt de i forbindelse med de funktioner, de har i hjemmeværnet, anvender deres kompetencer fra civil uddannelse og/eller erhvervserfaring. Som det fremgår af tabel 6.1, er det næsten halvdelen af de aktive medlemmer, der oplyser, at de ofte eller af og til bruger deres civile kompetencer i forbindelse med

deres tjeneste i hjemmeværnet. Men det fremgår også af tabellen, at der er signifikant forskel mellem, hvilken værnsgren man er tilknyttet, og hvor ofte man anvender sine civile kompetencer. Frivillige fra marinehjemmeværnet gør mest hyppigt brug af deres civile kompetencer, og flyverhjemmeværnet er den værnsgren, hvor det forekommer mest sjældent eller aldrig. Der er ligeledes en signifikant forskel mellem grupperne efter rang. 43,9 pct. af officererne bruger ofte deres civile kompetencer, ligesom 30,3 pct. af befalingsmændene, mens kun 15,8 pct. af de aktive menige medlemmer ofte bruger deres civile kompetencer i forbindelse med deres tjeneste i hjemmeværnet.

TABEL 6.1

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor ofte de anvender deres civile kompetencer i forbindelse med de funktioner, de har i hjemmeværnet. Særskilt for værnsgrene, rang og status. 2011. Procent.

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	Ved ikke	I alt
Alle	16,2	18,5	16,3	23,4	25,7	100,1
<i>Værnsgrene**</i>						
HHV	14,6	18,3	15,3	24,5	27,3	100,0
POHJV	15,9	18,4	22,0	19,6	24,3	100,2
VHV	22,0	16,2	17,7	19,8	24,4	100,1
MHV	28,9	23,2	16,6	15,5	15,8	100,0
FHV	10,3	14,8	14,1	31,8	29,1	100,1
<i>Rang***</i>						
Officer	43,9	33,4	15,0	7,0	0,8	100,1
Befalingsmand	31,0	28,7	24,3	15,0	1,0	100,0
Menig	15,8	30,1	23,7	22,4	8,1	100,1
<i>Status ***</i>						
Aktiv styrke	20,1	28,3	22,5	20,5	8,6	100,0
Reserve	12,8	10,2	11,0	25,9	40,1	100,0

Anm.: Vi har testet forskellen mellem værnsgrene, rang og status. * statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Selvom der er forskelle i brugen af civile kompetencer og værnsgrene, rang og status, mener en stor del af alle frivillige, at det er en fordel at bruge sin civile uddannelse/erhvervs erfaring i forbindelse med tjenesten i hjemmeværnet. Tabel 6.2 viser, at det er flest blandt officererne og befalingsmændene, der enten mener, det er en fordel, eller har svaret både-og. Blandt menige er der en gruppe på 20,7 pct., som ikke ved, om det er en fordel eller en ulempe at bruge civile kompetencer. Fælles for alle de aktive medlemmer er, at en relativ lille del ser det som en ulempe, og ca.

69 pct. af de aktive mener, at det er en fordel at bruge sine civile kompetencer i forbindelse med tjenesten i hjemmeværnet.

TABEL 6.2

De frivillige aktive medlemmer fordelt efter, hvorvidt de vurderer, at det er en fordel eller ulempe at bruge deres civile kompetencer, og hvorvidt de vurderer, at hjemmeværnet skal være bedre til at fokusere på deres civile kompetencer. Særskilt for rang. 2011. Procent.

Fordel eller ulempe at bruge sin civile uddannelse/erhvervserfaring i forbindelse med tjeneste i hjemmeværnet	En fordel	Både-og	En ulempe	Ved ikke	I alt
Alle aktive	68,8	22,2	0,4	8,7	100,1
<i>Rang***</i>					
Officer	82,2	15,5	0,0	2,3	100,0
Befalingsmand	73,4	22,7	2,2	1,7	100,0
Menig	66,3	22,7	0,0	11,0	100,0
Hjemmeværnet skal være bedre til at fokusere på dine civile kompetencer	Ja, meget	Ja, lidt	Nej	Ved ikke	I alt
Alle aktive	23,9	34,7	29,8	11,6	100,0
<i>Rang**</i>					
Officer	38,1	35,1	24,8	2,0	100,0
Befalingsmand	25,2	36,6	31,5	6,8	100,1
Menig	22,1	34,2	30,0	13,7	100,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem rang. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Tabel 6.2 beskriver også de frivilliges holdning til, om hjemmeværnet skal være bedre til at fokusere på de frivilliges civile kompetencer. Mere end halvdelen af de aktive mener, at hjemmeværnet skal være meget eller lidt bedre til at fokusere på deres civile kompetencer. 73,2 pct. af officererne og 61,8 pct. af befalingsmændene udtrykker, at hjemmeværnet kunne være meget eller lidt bedre til det.

De frivillige er også blevet bedt om at forholde sig til, om de savner at kunne anvende deres civile kompetencer. Det svarer 28 pct. af de aktive frivillige ja til. Blandt officererne er det ca. 39 pct., der tilkendegiver, at de savner at kunne anvende deres civile kompetencer i forbindelse med de funktioner, de udfører i hjemmeværnet. Blandt værnsgrene er det politihjemmeværnet, der hyppigst udtrykker, at de savner at kunne anvende deres civile kompetencer.

DELTAĞE I HJEMMEVÆRNETS BIDRAG TIL FORSVARETS INTERNATIONALE OPERATIONER

Hjemmeværnet har siden 2008 ydet støtte til forsvarets internationale opgaver. Det er en ny opgave for hjemmeværnet i forhold til undersøgelsen af hjemmeværnets frivillige i 2007. Hjemmeværnet har bl.a. i deres rekrutteringskampagner haft et øget fokus på denne del af hjemmeværnets opgaver. Men hvor udbredt er ønsket blandt de nuværende frivillige medlemmer om selv eventuelt at blive udsendt eller at bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme, fx ved deltagelse i øvelser og som afløsning for udsendte soldater i kortere perioder?

Blandt de aktive i hjemmeværnet er det godt hver tredje, der har oplyst, at de kunne tænke sig at deltage i hjemmeværnets bidrag til forsvarets internationale operationer og blive udsendt i den forbindelse (se tabel 6.3). Cirka 12 pct. har svaret ved ikke, og lidt over halvdelen (54 pct.) har svaret nej. Blandt officererne er det op mod halvdelen (ca. 46 pct.), der kunne tænke sig at blive udsendt. Også i reserven er der nogle, som kunne tænke sig dette. De udgør 9 pct. af medlemmerne i reserven. 15 pct. af kvinderne i den aktive styrke kunne tænke sig at blive udsendt, mens det er 40 pct. af mændene i den aktive styrke, der svarer, at de gerne vil deltage i hjemmeværnets internationale operationer og blive udsendt.

Hjemmeværnets frivillige er endnu mere positive over for at bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme, fx ved deltagelse i øvelser og som afløsning for udsendte soldater i kortere perioder. Næsten halvdelen af de aktive medlemmer er indstillet på dette, og over 60 pct. af officerer og befalingsmænd udtrykker, at de gerne vil bidrage. Den større opbakning til at bidrage til internationale operationer herhjemme findes for begge køn. 32 pct. af kvinderne og halvdelen af mændene i den aktive styrke tilkendegiver, at de gerne vil bidrage herhjemme.

Det er således ganske store andele af de aktive medlemmer af hjemmeværnet, der er villige til at deltage, enten ved at blive udsendt eller ved at deltage herhjemme. Tabel 6.4 indeholder en oversigt over, hvad der især kendetegner medlemmer, der selv kunne tænke sig at blive udsendt eller deltage herhjemme. Tabellen opsummerer faktorer, som påvirker sandsynligheden for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt og sandsynligheden for, at de frivillige gerne vil bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme.

TABEL 6.3

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de ønsker at deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt og bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme. 2011. Procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
<i>Deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt</i>				
Alle	20,5	70,6	8,9	100,0
<i>Rang</i>				
Officer	45,8	42,2	12,0	100,0
Befalingsmand	40,1	48,8	11,1	100,0
Menig	34,1	54,3	11,6	100,0
<i>Status***</i>				
Aktive	36,1	52,4	11,5	100,0
Reserven	9,3	83,7	7,0	100,0
<i>Køn aktive***</i>				
Kvinde	14,9	74,9	10,1	99,9
Mand	39,1	49,3	11,7	100,1
<i>Bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme</i>				
Alle	29,4	61,1	9,5	100,0
<i>Rang***</i>				
Officer	62,3	28,9	8,9	100,1
Befalingsmand	61,2	30,5	8,3	100,0
Menig	44,4	43,7	12,0	100,1
<i>Status***</i>				
Aktive	48,8	40,1	11,1	100,0
Reserven	15,6	76,0	8,4	100,0
<i>Køn aktive***</i>				
Kvinde	31,6	54,4	14,0	100,0
Mand	51,0	38,3	10,7	100,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem rang, status og køn. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau.

statistisk signifikant på 1-procents-niveau. *statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

I begge spørgsmål er de signifikante faktorer: rang, værnsgrene, status, køn, alder og antal år boet i samme kommune.

Sammenlignet med menige og befalingsmænd har officerer en højere sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt. Hærhjemmeværnet er den eneste værnsgren, der adskiller sig signifikant fra de andre værnsgrene, og de er mere tilbøjelige til gerne at ville udsendes. Herudover har frivillige, som er i den aktive styrke, sammenlignet med frivillige i reserven, en højere sandsynlighed for gerne at ville udsendes. Mænd har en højere sandsynlighed end kvinder for gerne at ville udsendes. Hvad angår alder og antal år boet i samme kommune, så mindskes sandsynligheden for gerne at ville ud-

sendes i takt med, at alder og antal år boet i samme kommune stiger. Familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedssituation og bopæl påvirker til gengæld ikke sandsynligheden for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt.

TABEL 6.4

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt og sandsynligheden for gerne at ville bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme. 2011.

Faktor	Deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt	Bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme
Rang	Officerer har en højere sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt i forhold til befalingsmænd og menige.	Officerer og befalingsmænd har en højere sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme end menige i den aktive styrke.
Værnsgrene	Frivillige i hærhjemmevernet har en højere sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt end de andre værnsgrene.	Frivillige i politihjemmevernet har en lavere sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme end de andre værnsgrene.
Status	Frivillige i den aktive styrke har en højere sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt end reserven.	Frivillige i den aktive styrke har en højere sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme i forhold til frivillige i reserven.
Køn	Mænd har en højere sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt end kvindelige medlemmer af hjemmevernet.	Mænd har en højere sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme i forhold til kvinder.
Alder	Sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt falder med stigende alder.	Sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme falder med alder.
Antal år den frivillige har boet i samme kommune	Sandsynlighed for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt falder med antal år, den frivillige har boet i samme kommune.	Sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme falder med antal år, den frivillige har boet i samme kommune.
Familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedssituation, bopæl	Påvirker ikke sandsynligheden for gerne at ville deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt	Påvirker ikke sandsynligheden for gerne at ville bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra to multivariate statistiske analyser, hvis resultater er beskrevet i bilagstabel B3.1. De statistiske modeller er multinomiale logistiske regressionsmodeller, hvor den afhængige variabel i den første model er, om svarpersonen gerne vil deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt: (1) Ja (2) Nej (3) Ved ikke. I den anden analyse, hvor den afhængige variabel beskriver, om svarpersonen gerne vil bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme. Svarkategorierne er: (1) Ja (2) Nej (3) Ved ikke.

Hvad angår, om frivillige gerne vil bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme, gælder det, at både officerer og befalingsmænd har en højere sandsynlighed for at ville bidrage sammenlignet med menige i den aktive styrke. Frivillige i politihjemmeværnet har en lavere sandsynlighed for gerne at ville bidrage set i forhold til de andre fire værnsgrene. Frivillige, som er i den aktive styrke, har, sammenlignet med frivillige i reserven, en højere sandsynlighed for gerne at ville udsendes. Herudover har mænd, sammenlignet med kvinder, en højere sandsynlighed for gerne at ville bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme. Desuden gælder det også her, at sandsynligheden mindskes i takt med, at alder og antal år boet i samme kommune stiger. Endelig fremgår det også her, at familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedssituation og bopæl ikke påvirker sandsynligheden for at ville bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme.

TABEL 6.5

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de ønsker at deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt og bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme. Særsilt for aldersgrupper. Procent. 2011.

	Aktive			Reserve		
	Ja	Nej	Ved ikke	Ja	Nej	Ved ikke
<i>Deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt ***</i>						
18-29 år ¹	69,5	17,5	13,0	-	-	-
30-39 år	45,9	49,8	4,3	1,0	91,5	7,5
40-49 år	33,6	49,7	16,8	15,7	76,8	7,5
50-59 år	30,4	56,8	12,7	11,4	82,1	6,6
60- år	19,6	72,3	8,1	1,9	91,0	7,1
<i>Bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme ***</i>						
18-29 år ¹	78,1	12,7	9,2	-	-	-
30-39 år	59,2	33,8	7,0	8,8	84,5	6,7
40-49 år	57,2	30,8	12,1	26,3	66,1	7,7
50-59 år	39,2	45,3	15,4	9,2	79,6	11,2
60- år	24,3	65,9	9,8	5,5	86,0	8,5

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem aldersgrupperne. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau.

statistisk signifikant på 1-procents-niveau. *statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

1. Der er kun få personer med i undersøgelsen i gruppen 18-29-årige i reserven.

Det er ikke mindst alder, der slår igennem i analysen. Som det fremgår af tabel 6.5, er der betydeligt større andele af de frivillige i de unge aldersgrupper, der kunne tænke sig at deltage. 70 pct. af de 18-29-årige i den

aktive styrke kunne godt tænke sig at blive udsendt i forbindelse med forsvarets internationale opgaver. Blandt de ældre i aldersgruppen 60 år og derover er det ca. 20 pct.

Også i forhold til at ville bidrage til forsvarets udsendelse til internationale operationer herhjemme er de unge i den aktive styrke betydeligt mere positive end de ældre aldersgrupper.

KENDSKAB OG HOLDNING TIL CIVIL GENOPBYGNING

Undersøgelsen omfatter også nogle spørgsmål om holdninger til hjemmeværnets eventuelle deltagelse i internationale opgaver med civil genopbygning. Da dette emne er nyt for hjemmeværnets medlemmer, blev spørgsmålet introduceret med denne korte forklaring: ”Her kommer nogle spørgsmål om hjemmeværnets eventuelle deltagelse i civil genopbygning internationalt. Det kunne fx være, at hjemmeværnssoldater frivilligt med udgangspunkt i den militære uddannelse og de civile kompetencer udsendes uniformeret til at støtte opbygningen af blandt andet civile institutioner, infrastruktur eller lignende i et krise- eller post-konflikt område”. Herefter er der først spurgt til, om respondenterne har kendskab til hjemmeværnets overvejelser om at deltage i internationale opgaver med civil genopbygning. Det har de fleste svaret nej til, men 38,7 pct. af de aktive medlemmer har svaret, at de har kendskab til overvejelserne (se tabel 6.6). Blandt officererne er kendskabet en del større, idet 68,5 pct. af disse kender til hjemmeværnets overvejelser.

TABEL 6.6

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de har kendskab til hjemmeværnets overvejelser om at deltage i internationale opgaver med civil genopbygning. Særskilt for rang. 2011. Procent.

Kendskab til hjemmeværnets overvejelser om at deltage i internationale opgaver med civil genopbygning	Ja	Nej	I alt
Alle aktive	38,7	61,3	100,0
<i>Rang***</i>			
Officer	68,5	31,6	100,1
Befalingsmand	38,2	61,8	100,0
Menig	35,7	64,3	100,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem rang. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Uden indledningsvist at skulle tage stilling til egen deltagelse er langt de fleste af hjemmeværnets frivillige positive over for hjemmeværnets eventuelle deltagelse i internationale opgaver med civil genopbygning, som det fremgår af tabel 6.7. I alt 85 pct. af de aktive synes enten godt eller meget godt om det. Der er ikke signifikante forskelle efter rang i dette spørgsmål. Også blandt hjemmeværnsfolk i reserven er langt de fleste positive, og kun 19 pct. af disse synes ikke særlig godt eller slet ikke godt om hjemmeværnets overvejelser om at deltage i civil genopbygning.

TABEL 6.7

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvad de synes om, at hjemmeværnet engagerer sig i civil genopbygning. Særskilt for rang og status. 2011. Procent.

Hvad synes du om, at hjemmeværnet engagerer sig i civil genopbygning?	Meget godt	Godt	Ikke særlig godt	Slet ikke godt	I alt
Alle	33,0	49,8	12,7	4,2	99,7
<i>Rang</i>					
Officer	45,0	40,3	11,9	2,7	99,9
Befalingsmand	36,6	44,9	15,5	2,7	99,7
Menig	37,5	48,7	11,7	2,2	100,1
<i>Status**</i>					
Aktive	37,9	47,3	12,4	2,3	99,9
Reserven	29,4	51,7	13,0	5,6	99,7

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem rang og status. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

DELTA GE I CIVIL GENOPBYGINING

Selvom de fleste medlemmer af hjemmeværnet synes positivt om, at hjemmeværnet deltager i civil genopbygning, er det ikke alle, der kan forestille sig selv at deltage i civil genopbygning. Det er i alt 45 pct. af de aktive, som har svaret, at de kunne forestille sig selv at tage del i civil genopbygning, og yderligere 20 pct. har ikke afvist det, men svaret ”ved ikke” til dette spørgsmål (se tabel 6.8). Forskellen mellem mænd og kvinder er her mindre end i relation til ønsket om at blive udsendt i forbindelse med forsvarrets internationale operationer. Blandt de aktive medlemmer er det 33 pct. af kvinderne og 47 pct. af mændene, der selv kunne forestille sig at deltage i internationale opgaver med civil genopbygning.

TABEL 6.8

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de kan forestille sig at deltage i internationale opgaver med civil genopbygning. Særskilt for rang, status og køn. 2011. Procent.

Kunne du selv forestille dig at tage del i civil genopbygning?	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
Alle	33,0	49,7	17,3	100,0
<i>Rang</i>				
Officer	54,8	32,9	12,3	100,0
Befalingsmand	52,0	34,0	14,0	100,0
Menig	42,7	37,4	20,0	100,1
<i>Status***</i>				
Aktive	45,2	36,4	18,3	99,9
Reserve	24,1	59,3	16,6	100,0
<i>Køn aktive*</i>				
Kvinde	32,8	45,8	21,4	100,0
Mand	47,0	36,0	17,0	100,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem rang, status og køn. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau.

statistisk signifikant på 1-procents-niveau. *statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

TABEL 6.9

Opsummering af faktorer, som påvirker sandsynligheden for at kunne forestille sig selv at deltage i civil genopbygning. 2011.

Faktor	Kan selv forestille sig at tage del i civil genopbygning
Værnsgrene	Frivillige i hærhjemmeværnet har en højere sandsynlighed for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning end de andre fire værnsgrene.
Status	Frivillige i den aktive styrke har en højere sandsynlighed for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning end reserven.
Køn	Mænd har en højere sandsynlighed for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning end kvindelige medlemmer.
Alder	Sandsynlighed for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning falder med alder.
Antal år den frivillige har boet i samme kommune	Sandsynlighed for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning falder med antal år, den frivillige har boet i samme kommune.
Rang, familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedssituation, bopæl	Påvirker ikke sandsynligheden for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra en multivariat statistisk analyse, hvis resultat er beskrevet i bilagstabel B3.2. Den statistiske model er en multinomial logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel beskriver, om svarpersonen kan forestille sig at tage del i civil genopbygning. Svarkategorierne er (1) Ja (2) Nej (3) Ved ikke.

Tabel 6.9 indeholder en oversigt over, hvad der især kendetegner frivillige medlemmer, der kunne forestille sig selv at deltage i civil genopbygning.

De signifikante faktorer er værnsgrene, status, køn, alder og antal år boet i samme kommune. Frivillige i hærhjemmeværnet har en højere sandsynlighed for at kunne forestille sig at deltage i civil genopbygning end de andre fire værnsgrene. Rang, familiesituation, børn, uddannelse, arbejdsmarkedssituation, bopæl påvirker derimod ikke sandsynligheden for at kunne forestille sig selv at deltage i civil genopbygning.

Det er igen ikke mindst de frivilliges alder, der slår igennem i analysen. Som det fremgår af tabel 6.10, er der betydeligt større andele af de frivillige i de unge aldersgrupper, der kunne tænke sig at deltage. 70 pct. af de 18-29-årige i den aktive styrke kunne godt tænke sig selv at tage del i internationale opgaver med civil genopbygning. Blandt de ældre aktive i aldersgruppen 60 år og derover er det ca. 29 pct.

TABEL 6.10

De frivillige medlemmer fordelt efter, om de kan forestille sig selv at deltage i civil genopbygning. Særsigt for aldersgrupper. 2011. Procent.

Kunne du selv forestille dig at tage del i civil genopbygning ***	Aktive			Reserve		
	Ja	Nej	Ved ikke	Ja	Nej	Ved ikke
18-29 år ¹	70,3	5,5	24,1	-	-	-
30-39 år	54,9	30,6	14,5	3,3	86,0	10,7
40-49 år	43,7	36,6	19,7	33,2	51,7	15,2
50-59 år	42,6	41,9	15,5	38,5	44,3	17,2
60- år	28,7	52,9	18,5	10,4	69,8	19,8

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem aldersgrupper. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau.

1. Der er kun få personer med i undersøgelsen i gruppen 18-29-årige i reserven.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at belyse tre emner, som ikke indgik i undersøgelsen i 2007. For det første de frivilliges holdning til brug af deres civile kompetencer i forbindelse med deres tjeneste i hjemmeværnet, for det andet i hvilket omfang de frivillige medlemmer eventuelt kunne tænke sig at deltage i forsvarets internationale operationer og for det tredje de frivilliges holdning til hjemmeværnets eventuelle deltagelse i internationale opgaver med civil genopbygning, samt i hvilket omfang

medlemmerne kunne tænke sig selv at deltage i sådanne civile genopbygningsopgaver.

Resultaterne fra belysningen af disse emner kan sammenfattes således:

- Næsten halvdelen af de aktive medlemmer oplyser, at de ofte eller af og til bruger deres civile kompetencer i forbindelse med deres tjeneste i hjemmeværnet. Frivillige fra marinehjemmeværnet gør hyppigst brug af deres civile kompetencer.
- To tredjedele af de aktive medlemmer mener også, at det er en fordel at bruge sin civile uddannelse/erhvervserfaring i forbindelse med tjenesten i hjemmeværnet.
- Næsten hvert fjerde aktive medlem mener, at hjemmeværnet skal være meget bedre til at fokusere på medlemmernes civile kompetencer, og yderligere en tredjedel af medlemmerne svarer, at hjemmeværnet skal være lidt bedre til dette.
- Blandt de aktive i hjemmeværnet er det ca. 36 pct., der har oplyst, at de kunne tænke sig at deltage i hjemmeværnets internationale operationer og blive udsendt i den forbindelse.
- Hjemmeværnets frivillige er endnu mere positive over for at bidrage til forsvarets internationale operationer herhjemme fx ved deltagelse i øvelser og som afløsning for udsendte soldater i kortere perioder.
- Ønsket om selv at blive udsendt er stærkt afhængig af personens alder. 70 pct. af de 18-29-årige i den aktive styrke kunne godt tænke sig at blive udsendt i forbindelse med forsvarets internationale operationer. I den ældste aldersgruppe er det kun 20 pct.
- Langt de fleste af hjemmeværnets frivillige er positive over for hjemmeværnets overvejelser om deltagelse i internationale opgaver med civil genopbygning.
- 45 pct. af de frivillige i den aktive styrke har oplyst, at de kunne forestille sig selv at tage del i opgaver med civil genopbygning. Også her er der en klar sammenhæng med alder. 70 pct. af 18-29-årige vil gerne tage del i civil genopbygning. I den ældste aldersgruppe drejer det sig om 29 pct.

TILFREDSHED OG ANERKENDELSE

I dette kapitel undersøger vi de frivillige i hjemmeværnets tilfredshed med hjemmeværnet som helhed og med de aktiviteter, de deltager i. Kapitlet analyserer fem forhold. Det første forhold er de frivilliges tilfredshed med forskellige aspekter af deres tjeneste (uddannelse, opgaver etc.). Det andet forhold er de frivilliges tilfredshed med de konkrete opgaver (øvelser, møder etc.), de deltager i. Det tredje forhold er de frivilliges oplevede tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på som helhed. Det fjerde forhold vedrører, om de frivillige oplever, at deres indsats bliver værdsat i deres underafdeling og i resten af hjemmeværnet som helhed. Endelig bliver de frivilliges kendskab til hjemmeværnets projekt om sundhed og træningstilstand gennemgået. Bortset fra det sidste forhold omkring sundhed og træningstilstand blev spørgsmålene om tilfredshed også analyseret i 2007-undersøgelsen.

TILFREDSHED MED TJENESTEN

Tjeneste i hjemmeværnet omfatter deltagelse i en række aktiviteter og relationer til andre medlemmer. Tabel 7.1 viser de frivilliges tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. Tabellen viser, at tilfredsheden med uddannelse, opgaver, mulighederne for at videreudvikle sig, de nærmeste

foresatte, materiellet og det sociale samvær ligesom i 2007 er meget høj. Langt hovedparten af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med de forskellige aspekter af tjenesten. Cirka 93 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med uddannelse og det sociale samvær, ca. 90 pct. med mulighederne for at videreudvikle sig, omkring 87 pct. med opgaverne, 84 pct. med de nærmeste foresatte og 81 pct. med materiellet. Alle disse andele ligger en anelse over niveauet i 2007.

TABEL 7.1

De frivillige medlemmer fordelt efter deres tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. 2011. Procent.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Lidt utilfreds	Meget utilfreds	I alt
Tilfredshed med den uddannelse, vedkommende har fået i hjemmevernet	30,6	62,0	5,2	2,2	100,0
Tilfredshed med de opgaver, vedkommende har i hjemmevernet	18,0	69,3	9,2	3,4	99,9
Tilfredshed med muligheder for at videreudvikle sig i hjemmevernet	21,5	68,8	7,4	2,3	100,0
Tilfredshed med nærmeste foresatte	23,8	60,5	12,4	3,3	100,0
Tilfredshed med materiellet	11,4	69,7	15,9	3,1	100,1
Tilfredshed med det sociale samvær	32,2	61,7	4,6	1,5	100,0

Anm.: Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Som det fremgår af tabel 7.2, er der på nogle område variationer i tilfredsheden på tværs af værnsgrene. Ligesom i 2007 finder man størst grad af utilfredshed med de forskellige aspekter i flyverhjemmevernet. Således er det 11 pct. i politihjemmevernet og 18 pct. i flyverhjemmevernet, der er lidt eller meget utilfredse med deres egne opgaver i hjemmevernet. Hvad angår tilfredshed med den nærmeste foresatte, er det 10 pct. i politihjemmevernet og 20 pct. i flyverhjemmevernet, der er lidt eller meget utilfredse. Endvidere er der forskelle mellem værnsgrenene med hensyn til de frivilliges tilfredshed med det sociale samvær. I politihjemmevernet er det kun 3,5 pct., der er utilfredse med det sociale samvær. Endelig er der nogle forskelle mellem aktive og medlemmer i reserven. Der er flere, der udtrykker utilfredshed i relation til materiellet blandt de aktive, end der er i reserven. Til gengæld er andelen, der er tilfreds med det sociale samvær, lidt større blandt de aktive end i reserven. Også disse forskelle genfindes både i 2007 og 2011.

TABEL 7.2

Andelen af de frivillige medlemmer, der er lidt eller meget utilfreds med forskellige aspekter af tjenesten. Særskilt for værnsgrene. 2011. Procent.

	HHV	POHJV	VHV	MHV	FHV	Aktive	Reserve
Utilfredshed med den uddannelse, vedkommende har fået i hjemmевærnet	7,5	5,9	4,9	8,9	8,4	7,8	7,2
Utilfredshed med de opgaver, vedkommende har i hjemmевærnet	10,5	11,2	13,8	21,6	17,9	13,4	12,0
Utilfredshed med muligheder for at videreudvikle sig i hjemmевærnet	8,1	8,9	6,0	16,3	16,2	10,8	8,9
Utilfredshed med nærmeste foresatte	15,8	11,0	10,3	18,3	19,9	15,3	16,0
Utilfredshed med materiellet	19,9	18,5	20,4	13,6	18,6	24,2	14,4
Utilfredshed med det sociale samvær	5,5	3,5	8,5	8,2	9,6	5,1	6,9

Anm.: Vægtede tal.

De frivillige blev i undersøgelsen også spurgt om, hvad de mener om hjemmевærnets rekrutteringskampagner. Til dette spørgsmål svarer ca. 40 pct., at de mener, at kampagnerne er gode, ca. 53 pct. mener, at de hverken er gode eller dårlige, mens de resterende 7 pct. tilkendegiver, at kampagnerne ikke er gode. I 2007 var det 48 pct. af alle, der syntes kampagnerne var gode.

TILFREDSHED MED FORSKELLIGE AKTIVITETER

Hvor tilfredse er de frivillige, ud over de forskellige generelle aspekter af tjenesten, med de konkrete aktiviteter, de deltager i? Opdelingen af de forskellige aktiviteter er den samme som i kapitel 4, og de frivilliges tilfredshed med at deltage i aktiviteterne er vist i tabel 7.3.

Tilfredsheden med at deltage i de forskellige aktiviteter er generelt meget høj, som det også gjaldt tilfredsheden med tjenesten generelt. Mindst tre fjerdedele af de frivillige synes enten meget godt eller godt om at deltage i øvelser, møder, uddannelse, opgaver for forsvaret, indsættelser for samfundet og sociale aktiviteter. Undtagelsen fra dette mønster er administration, som over halvdelen af medlemmerne ikke synes godt om. Disse resultater svarer helt til resultaterne i 2007, men ligesom tilfredshed med de generelle aspekter ligger tilfredsheden i 2011 en anelse over niveauet i 2007.

TABEL 7.3

De frivilliges tilfredshed med at deltage i forskellige aktiviteter. Procent. 2011.

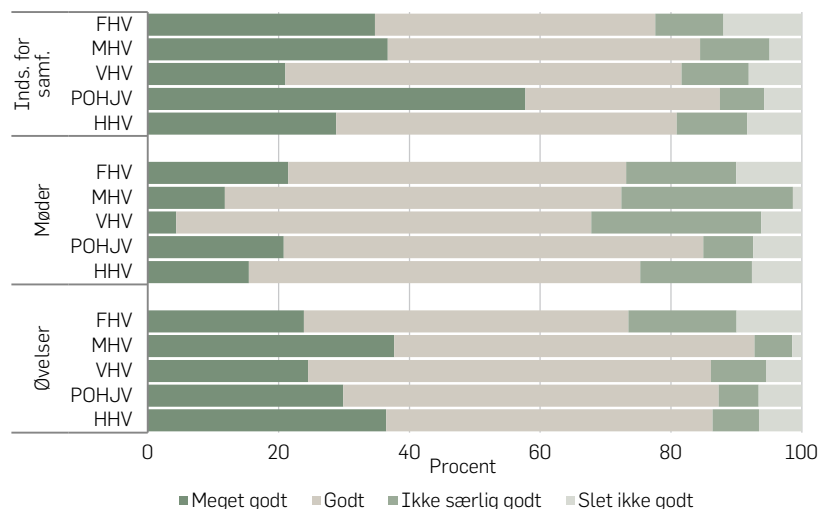
	Meget godt	Godt	Ikke særlig godt	Slet ikke godt	I alt
Øvelser	34,3	51,8	7,7	6,2	100,0
Møder	15,8	59,9	17,2	7,1	100,0
Uddannelse	35,8	50,4	6,7	7,1	100,0
Administration	7,5	38,5	35,9	18,0	99,9
Opgaver for forsvaret	26,0	54,0	10,7	9,3	100,0
Indsættelser for samfundet	33,4	48,4	10,2	8,0	100,0
Sociale aktiviteter	25,5	53,5	14,4	6,6	100,0

Anm.: Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Som det fremgår af figur 7.1, er der nogle forskelle mellem de fem værnsgrene med hensyn til, hvad de frivillige synes om at deltage i 3 ud af de 7 forskellige aktiviteter (øvelser, møder og indsættelser for samfundet). Frivillige i marinehjemmeværnet er især tilfredse med at deltage i øvelser. Frivillige i flyverhjemmeværnet er, sammenlignet med de andre værnsgrene, mindst tilfredse med at deltage i øvelser.

FIGUR 7.1

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor tilfredse de er med at deltage i øvelser, møder og indsættelser for samfundet. Særsilt for værnsgrene. 2011. Procent.

Anm.: Vægtede tal.

Forskellene mellem værnsgrene i tilfredshed med at gå til møder er mindre end for at deltage i øvelser, men det ses i figuren, at frivillige i politi-hjemmeværnet er relativt mindst utilfredse med at gå til møder, mens frivillige i de andre værnsgrene er mere utilfredse med møderne.

Endelig gælder det, at frivillige i politi- og marinehjemmeværnet synes bedre om at deltage i indsættelser for samfundet end frivillige i de andre værnsgrene. Dette er ikke overraskende, da de frivillige i disse to værnsgrene – i sammenligning med de andre værnsgrene – bruger en relativt stor del af deres tid på forskellige indsættelser for samfundet (jf. tabel 4.4).

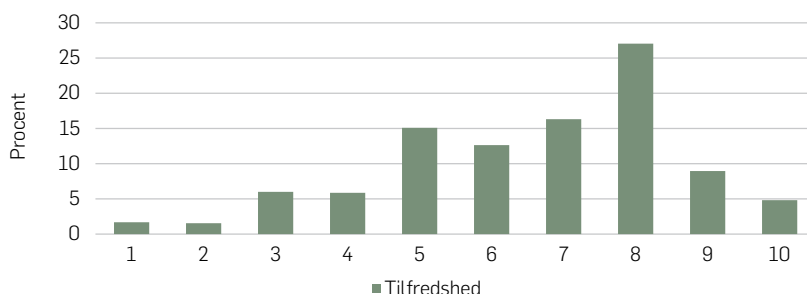
Ligesom i 2007 er der ikke signifikant forskel på de aktive frivillige med forskellig rang med hensyn til deres tilfredshed med at deltage i forskellige aktiviteter.

TILFREDSHED MED HJEMMEVÆRNET SOM HELHED

De frivillige er endelig også blevet spurgt om deres generelle tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på. De frivillige svarede på en skala fra 1 til 10, hvor 1 er ”særdeles utilfreds”, og 10 er ”særdeles tilfreds”. Resultatet er vist i figur 7.2. En stor del af de frivillige er tilfredse med den måde, hjemmeværnet som helhed fungerer på. Den gennemsnitlige tilfredshed på skalaen fra 1 til 10 er 6,6, hvilket er en anelse højere end i 2007, som det fremgår af tabel 7.4, som også viser, at de aktive er lidt mere tilfredse end reserven.

FIGUR 7.2

De frivillige medlemmers tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på. 2011. Procent.

TABEL 7.4

De frivillige medlemmers tilfredshed generelt med den måde, hjemmeværnet fungerer på. Særskilt for værnsgrene og rang. Gennemsnit på en skala fra 1 til 10. 2011.

	Aktive	Reserve	Alle	Alle 2007
Gennemsnit	6,8	6,4	6,6	6,3
<i>Værnsgrene</i>				
HHV	6,7	6,3	6,5	6,3
POHJV	7,2	6,8	6,9	7,1
VHV	7,3	6,0	6,7	6,6
MHV	6,8	6,8	6,8	6,5
FHV	6,6	6,5	6,6	5,3
<i>Rang, aktive</i>				
Officer	6,9			6,2
Befalingsmand	6,7			6,5
Menig	6,8			6,3

Der er ikke de store forskelle i gennemsnitstfredshed mellem de fem værnsgrene. Mest positive er de aktive i politihjemmeværnet og virksomhedshjemmeværnet, som det var tilfældet i 2007. Ligesom i 2007 er der ikke forskel på aktive frivillige med forskellig rang med hensyn til deres generelle tilfredshed med den måde, hjemmeværnet fungerer på, men for alle ranggrupper ligger niveauet en anelse højere end i 2007.

SUNDHED

Hjemmeværnet har som et nyt tiltag for de frivillige medlemmer igangsat projektet Sundhed og træningstiltag. Tiltaget skal give medlemmerne fællesskabs- og succesoplevelser, som samtidig forbedrer deres generelle sundhedstilstand, hvilket også vil medføre, at hjemmeværnets evne og kapacitet til nationale og internationale opgaveløsninger øges.

Tabel 7.5 viser, at 16,8 pct. kender til projektet Sundhed og træningstiltag i hjemmeværnet, mens langt den største andel (76,5 pct.) ikke kender til projektet. Kendskabet til sundhedsprojektet er mest udbredt blandt officererne (62,8 pct.) og befalingsmændene (50,1 pct.). Dette mønster gør sig også gældende i forskellen mellem de aktive frivillige og reserven, hvor 86,2 pct. af reserven ikke har kendskab til projektet.

TABEL 7.5

De frivillige medlemmer fordelt efter deres kendskab til projektet Sundhed og træningstiltag i hjemmeværnet. Særskilt for rang og status. Procent. 2011.

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
Alle	16,8	76,5	6,7	100,0
<i>Rang***</i>				
Officer	62,8	34,6	2,6	100,0
Befalingsmand	50,1	46,0	4,0	100,1
Menig	25,9	69,9	4,2	100,0
<i>Status***</i>				
Aktiv	33,1	62,9	4,1	100,1
Reserve	5,2	86,2	8,6	100,0

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet forskelle mellem rang og status.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

86 pct. af de frivillige synes, at det er en meget god ide eller en god ide, at hjemmeværnet beskæftiger sig med sundhed og opfordrer til øget fysisk aktivitet. Kun 6 pct. synes ikke, det er en god ide. 8 pct. har svaret ”ved ikke”. Der er ingen forskelle mellem værnsgrene, rang eller status, hvad angår holdningen til, om det er en god ide med et øget fokus på sundhed i hjemmeværnet.

ANERKENDELSE

De frivillige er i undersøgelsen blevet spurgt om, i hvilket omfang de synes, at deres indsats bliver værdsat i den underafdeling, de er med i, og i resten af hjemmeværnet. Som det fremgår af tabel 7.6, mener ca. 26 pct., at deres indsats i høj grad bliver værdsat i underafdelingen. Lidt over halvdelen, 53 pct., mener, at deres indsats bliver værdsat i nogen grad, mens 19 pct. mener, at deres bidrag til lokalafdelingen ikke i særlig høj grad eller kun i meget ringe grad bliver værdsat. Der er betydelige forskelle mellem de fem værnsgrene på, om de frivillige oplever, at deres indsats bliver værdsat. Betydeligt flere af de frivillige i politihjemmeværnet end i flyverhjemmeværnet udtrykker, at deres indsats ”i meget høj grad” bliver værdsat (ca. 35 pct. mod 21 pct.). Frivillige i hærhjemmeværnet, virksomheds- og marinehjemmeværnet ligger midt mellem disse to værnsgrene. Der er ligeledes nogle forskelle på tværs af rang med hensyn til, om de frivillige oplever, at deres indsats bliver værdsat i deres un-

derafdeling, som det fremgår af tabel 7.6. Officererne oplever i højere grad end de menige, at deres indsats i meget høj grad bliver værdsat i underafdelingen, og de aktive føler sig mere værdsat end reserven.

TABEL 7.6

De frivillige medlemmer fordelt efter, i hvilken grad de vurderer, at deres indsats bliver værdsat i underafdelingen og i resten af hjemmeværnet. Særskilt for rang og status. 2011. Procent.

	I meget høj grad	I nogen grad	Ikke i særlig høj grad	I meget ringe grad	Ved ikke
<i>Synes du, at din indsats bliver værdsat i underafdelingen?</i>	25,6	52,6	14,4	5,0	2,4
<i>Rang</i>					
Officer	58,9	33,8	5,9	1,4	0,0
Befalingsmand	45,3	45,6	6,3	2,5	0,3
Menig	36,5	51,0	8,9	3,0	0,5
<i>Status</i>					
Aktive	39,9	48,7	8,2	2,8	0,4
Reserve	13,3	55,9	19,7	6,9	4,1
<i>Synes du, at din indsats bliver værdsat i resten af hjemmeværnet?</i>	13,6	42,3	12,1	4,4	27,7
<i>Rang</i>					
Officer	26,9	54,0	8,2	4,8	6,1
Befalingsmand	21,9	48,9	12,2	6,0	11,0
Menig	19,0	43,4	12,5	2,9	22,2
<i>Status</i>					
Aktive	20,1	45,2	12,1	3,7	19,0
Reserve	8,0	39,8	12,2	4,9	35,1

Anm.: Vægtede tal.

Det er mere sjældent, at de frivillige oplever, at deres indsats bliver mere værdsat i resten af hjemmeværnet end i underafdelingen. 14 pct. af de frivillige mener, at deres indsats i meget høj grad bliver anerkendt i hele hjemmeværnet. 42 pct. mener, at deres indsats bliver værdsat i nogen grad, og ca. 16 pct. mener ikke, at deres arbejde bliver anerkendt i særlig høj grad. Ligesom i 2007 er det bemærkelsesværdigt, at mange af de frivillige ikke ved, om deres indsats bliver værdsat i resten af hjemmeværnet. Det gælder for 28 pct. af alle de frivillige og for 22 pct. af de aktive menige. Igen er der forskelle mellem værnsgrenene med hensyn til oplevelsen af anerkendelse. Som det også gjaldt oplevelsen af anerkendelse i underafdelingen, mener frivillige i politi-, virksomheds- og marinehjemmeværnet relativt oftere end frivillige i hær- og flyverhjemmeværnet, at deres indsats bliver værdsat i hele hjemmeværnet. Det gælder desuden, at

officerer oftere end andre befalingsmænd og menige mener, at deres indsats bliver værdsat i hjemmeværnet, som det også fremgår af tabel 7.6.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at analysere de frivilliges tilfredshed med deres tjeneste og aktiviteter i hjemmeværnet, tilfredsheden med hjemmeværnet som helhed og deres oplevelse af, om deres indsats bliver anerkendt i underafdelingen og i hjemmeværnet. Desuden bliver kendskabet til hjemmeværnets aktuelle projekt om sundhed og træning gennemgået. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- De frivillige er overordnet set meget tilfredse med deres uddannelse, opgaver, muligheder for at videreudvikle sig, de nærmeste foresatte, materiellet og det sociale samvær. Der er nogle forskelle mellem værnsgrenene, når det gælder tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. Gennemgående finder man flest utilfredse i flyverhjemmeværnet og de mindste andele utilfredse i politihjemmeværnet. Niveaulet af tilfredshed ligger generelt en anelse over niveauet i 2007.
- 40 pct. af de frivillige er tilfredse med hjemmeværnets rekrutteringskampagner, 53 pct. mener, at de hverken er gode eller dårlige, og de resterende 7 pct. tilkendegiver, at kampagnerne ikke er gode.
- De frivillige er overordnet set meget tilfredse med de *konkrete* aktiviteter, de udfører i tjenesten: øvelser, møder, uddannelse, administration, opgaver for forsvaret, indsættelser for samfundet og sociale aktiviteter. De frivillige er dog relativt set mindre tilfredse med at udføre administrative opgaver. Der er visse forskelle mellem værnsgrenene, når det gælder tilfredshed med at deltage i øvelser, møder og indsættelser for samfundet. Niveaulet af tilfredshed ligger generelt en anelse over niveauet i 2007.
- På en 10-punktsskala for generel tilfredshed med den måde, som hjemmeværnet fungerer på, hvor 10 er størst tilfredshed, er gennemsnittet for alle frivillige 6,6. I 2007 var gennemsnittet 6,3. Frivillige i politihjemmeværnet er relativt mest tilfredse med hjemmeværnet som helhed, mens frivillige i flyverhjemmeværnet er relativt mindst tilfredse.

- Langt hovedparten af de frivillige oplever i meget høj eller i nogen grad, at deres indsats bliver værdsat i underafdelingen.
- Færre frivillige oplever, at deres indsats bliver anerkendt i resten af hjemmeværnet end i underafdelingen. 28 pct. af alle frivillige ved ikke, om deres indsats bliver værdsat af hjemmeværnet. Det gælder også for 22 pct. af de aktive menige.
- 16,8 pct. af de frivillige kender til projektet Sundhed og træningstiltag i hjemmeværnet, men langt den største andel (76,5 pct.) kender ikke til projektet. 86 pct. af de frivillige synes, at det er en meget god ide eller en god ide, at hjemmeværnet beskæftiger sig med sundhed og opfordrer til øget fysisk aktivitet. Kun 6 pct. synes ikke, det er en god ide.

INFORMATION OG KOMMUNIKATION

Hjemmeværnet anvender forskellige medier, både trykte, mundtlige og elektroniske, til at kommunikere med sine medlemmer. I dette kapitel undersøger vi, hvilke medier frivillige i hjemmeværnet anvender til at holde sig orienteret om, hvad der sker i hjemmeværnet, og hvorvidt de får den passende mængde af information, samt om hjemmeværnets hjemmeside (www.hjv.dk) virker efter hensigten. Derudover vil kapitlet fokusere på, om den stigende brug af internet i samfundet generelt også er stigende for medlemmer i hjemmeværnet.

I kapitlet analyserer vi tre forhold. For det første ser vi på, hvilke medier de frivillige bruger til at få information om hjemmeværnet. For det andet analyserer vi, om de frivillige mener, at de får for meget eller for lidt information. For det tredje ser vi i kapitlet på, hvor ofte de frivillige bruger hjemmeværnets hjemmeside.

HVOR FÅR DE FRIVILLIGE INFORMATION OM HJEMMEVÆRNET?
Hjemmeværnet informerer om sine aktiviteter både i trykte og elektroniske medier. Men hvilke informationskilder foretrækker de frivillige i 2011 at benytte for at blive orienteret om, hvad der foregår i hjemmeværnet, og hvor er der sket ændringer siden undersøgelsen i 2007? Tabel 8.1 viser, hvor ofte de frivillige benytter forskellige kommunikationskilder i 2007 og i 2011.

TABEL 8.1

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor ofte de benytter en række kilder til information om hjemmeværnet. 2007 og 2011. Procent.

	2007			2011		
	Ofte	Af og til	Aldrig	Ofte	Af og til	Aldrig
HJV-magasinet	76,5	22,2	1,5	70,0	26,7	3,2
Hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk	15,2	34	50,9	26,1	30,2	43,4
Møder i underafdeling	29,1	33,3		20,5	24,2	55,0
Nyhedsbreve/blade fra distrikt	21,2	61,2	17,7	18,9	48,7	32,2
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling	30,9	53,4	15,7	18,5	49,9	31,3
Almindelig snak med andre	18,9	54	27,1	16,0	51,7	32,0
Aviser og blade	11,5	65,7	22,7	10,8	62,7	26,3
Kurser	9,9	41,3	48,7	9,7	31,8	58,2
Møder i distriktet	8,8	28,4	62,4	5,8	18,9	74,9
Møder i underafdelingsråd	3,4	12	84,6	3,7	11,0	84,9
Andet	3,2	14,7	82,1	3,5	11,8	84,7
Andre nyhedsbreve/blade	3,7	34,5	61,8	3,3	33,9	62,2

Anm.: Vægtede tal.

Den mest benyttede informationskilde er HJV-magasinet. 70 pct. læser ofte bladet, næsten 27 pct. læser det af og til, mens det kun er 3,2 pct., der aldrig læser det. Der er et lille fald fra 2007 til 2011 i andelen af, hvor mange der anvender HJV-magasinet, samt en lille stigning fra 2007 til 2011 i andelen, der aldrig læser det. Til gengæld er der en markant stigning i andelen af frivillige, der anvender www.hjv.dk. Fra at det i 2007 kun var 15 pct., der ofte brugte hjemmesiden, er det i 2011 1 ud af 4, der anvender hjemmesiden ofte. I 2007 var det halvdelen, der aldrig brugte hjemmeværnets hjemmeside, men i 2011 er det 43 pct. Brugen af nyhedsbreve, både fra distriktet, underafdelingen og andre, er faldet fra 2007 til 2011. Den største forskel er at finde i nyhedsbrevene fra underafdelingen. I 2007 var det 15 pct., der aldrig læste dem, mens det i 2011 er 31 pct., der aldrig læser dem. Den samme udvikling er at finde blandt de frivillige, der modtager information fra møder i underafdelingen, distriktet og i underafdelingsråd. Der er færre i 2011, der enten ofte eller af og til møder op end i 2007. De frivillige bruger knap så ofte kurser, aviser og blade, møder ved distriktet og underafdelingsråd samt andre former for nyhedsbreve til at blive orienteret om nyheder i hjemmeværnet, hvilket stemmer overens med det mønster, der tegnede sig i 2007.

TABEL 8.2

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor ofte de benytter en række kilder til information om hjemmeværnet. Særskilt for aktive og reserven. 2011. Procent.

	Aktive			Reserve		
	Ofte	Af og til	Aldrig	Ofte	Af og til	Aldrig
HJV-magasinet	75,1	23,0	1,9	66,2	29,5	4,1
Hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk	51,6	29,8	18,7	5,2	30,6	63,7
Møder i underafdeling	45,1	36,3	18,6	0,0	14,1	85,3
Nyhedsbreve/blade fra distrikt	23,9	49,7	26,3	14,7	47,8	36,9
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling	28,1	49,7	22,3	10,7	50,1	38,6
Almindelig snak med andre	28,2	57,9	13,7	5,6	46,4	47,4
Aviser og blade	9,6	57,2	33,2	11,7	66,9	21,1
Kurser	20,6	53,9	25,5	0,6	13,5	85,4
Møder i distriktet	12,6	34,1	53,1	0,3	6,4	92,7
Møder i underafdelingsråd	7,5	20,4	72,0	0,5	3,5	95,4
Andre nyhedsbreve/blade	4,1	37,7	57,2	2,6	30,8	66,1

Tabel 8.2 viser, hvilke kilder aktive medlemmer og medlemmer af reserven ofte, af og til og aldrig bruger for at få information om hjemmeværnet. Både aktive og medlemmer af reserven er læsere af HJV-magasinet, mens der er stor forskel mellem medlemsstatus og brug af hjemmesiden www.hjv.dk. Mere end 80 pct. af de aktive bruger hjemmesiden ofte eller af og til, mens det kun er 36 pct. blandt medlemmer af reserven. Der er et større fremmøde til møder af aktive medlemmer end medlemmer af reserven, og denne tendens ses også i forhold til at få information via almindelig snak med andre. Forskellen er mindre mellem medlemmer af reserven og aktive medlemmer, hvad angår at få information fra trykte medier, nyhedsbreve og aviser.

TABEL 8.3

Andelen af frivillige medlemmer, der hverken læser www.hjv.dk eller HJV-magasinet. Særskilt for aktive og reserve. 2011. Procent.

	Læser hverken www.hjv.dk eller HJV-magasinet
Alle	2,4
<i>Status</i>	
Aktive	0,4
Reserve	3,8

1 pct. af alle medlemmer modtager slet ikke information fra hjemmeværnet. 2,4 pct. læser hverken på hjemmesiden www.hjv.dk eller HJV-magasinet, som tabel 8.3 viser. Det er især medlemmer af reserven, der

ikke modtager information fra disse to kilder, da det er 3,8 pct. af reserven, mens det kun er 0,4 pct. af medlemmerne i den aktive styrke.

TO MÅDER AT FÅ INFORMATION PÅ

De frivilliges svar på, hvilke informationskilder de oftest benytter, som blev vist i tabel 8.4, dækker i 2011 over to forskellige måder, hvorpå de får informationer om hjemmeværnet. De to måder at orientere sig på er karakteriseret ved, at de frivillige benytter nogle informationskilder og fravælger andre. Forskellene på de to tilgange er sammenfattet i tabel 8.4, og resultaterne for den bagvedliggende analyse er vist i bilagstabel B4.1.

TABEL 8.4

To måder at få information om hjemmeværnet på. 2011.

	Mundtligt og elektroniske medier	Trykte medier
Får især information fra:	www.hjv.dk, møder i underafdelingen, i underafdelingsråd, distriktet, kurser, almindelig snak med andre	HJV-magasinet, nyhedsbreve/blade fra underafdeling, distrikt og andre nyhedsbreve/blade

Anm.: Tabellen er baseret på en faktoranalyse med fire faktorer, hvis resultater er vist i bilagstabel B4.1.

Typen, der får information via *mundtligt og elektroniske medier*, modtager typisk sine informationer fra møder i underafdelingen, i underafdelingsråd og distriktet. Derudover også ved kurser og almindelig snak med andre. Denne type modtager også information fra hjemmesiden og er derfor den type, der hyppigst benytter hjemmeværnets hjemmeside.

Den anden type får primært sin information fra *trykte medier*. De orienterer sig gennem HJV-magasinet, nyhedsbrevet fra underafdeling, distrikt og andre nyhedsbreve/blade.

I 2007 viste resultaterne for samme analyse, at der var fire forskellige typer: *mødetypen*, *nyhedsbrevtypen*, *snakketypen* og *bladtypen*. Den store forskel mellem 2007 og 2011 kan skyldes den hyppigere brug af hjemmesiden samt det fald, der er i andelen, der læser nyhedsbrevene. Blandt dem, der benytter sig af skriftlig kommunikation, dvs. nyhedsbreve og HJV-magasinet, er forskellene ikke så store, som de var i 2007.

FOR LIDT, FOR MEGET ELLER TILPAS INFORMATION

Næsten 9 ud af 10 frivillige mener, at de får en passende mængde af information om hjemmeværnet. 9,7 pct. mener, at de får for lidt information, og 3,1 pct. mener, at de får for meget information. Dermed mener langt hovedparten af frivillige, at de får tilpas information om hjemmeværnet. Resultaterne adskiller sig ikke fra resultaterne i 2007. Der er ingen forskelle mellem værnsgrene, og om de mener, de får tilstrækkeligt med information.

19 pct. af de frivillige følger godt med i udviklingen af hjemmeværnet, 63 pct. mener, at de følger nogenlunde med, mens 16 pct. ikke mener, at de kan følge med. Flyverhjemmeværnet skiller sig ud, ligesom i undersøgelsen i 2007, ved at relativt mange (22 pct.) føler, at de ikke kan følge med i udviklingen af hjemmeværnet. Andelen er faldet med 16 procentpoint siden 2007.

DIGITAL INFORMATION OG KOMMUNIKATION

Det fremgik af tabel 8.1, at 56 pct. af de frivillige medlemmer i hjemmeværnet ofte eller af og til bruger hjemmesiden (www.hjv.dk), samt at det er en stigning på 7 procentpoint siden 2007. I dette afsnit undersøger vi nærmere, hvor ofte de frivillige bruger hjemmesiden, samt hvilke informationer de læser på hjemmesiden.

Tabel 8.5 beskriver, hvor ofte de frivillige kigger på hjemmesiden, og hvor ofte de logger sig ind på hjemmesiden i 2007 og 2011. Næsten 44 pct. af de frivillige bruger ikke hjemmesiden, enten fordi de ikke har adgang til internettet (2,8 pct.), eller fordi de vælger ikke at besøge siden (41 pct.). De resterende 56 pct. bruger hjemmesiden i et varierende omfang. 20 pct. bruger hjemmesiden mindre end én gang om måneden, mens resten bruger den én gang eller mere. Det overordnede mønster stemmer overens med resultaterne fra 2007, men generelt er der sket en stigning fra 2007 til 2011 blandt dem, der ofte bruger hjemmesiden. Andelen er fordoblet for frivillige, der dagligt bruger hjemmesiden, og for frivillige, der bruger hjemmesiden flere gange om ugen.

Tabel 8.5 viser yderligere, hvor ofte de frivillige logger sig ind på www.hjv.dk samt forskellen mellem 2007 og 2011. Ved at logge sig ind på hjemmesiden kan de frivillige få adgang til mere information fra deres lokalafdeling. Det fremgår af tabellen, at de frivillige logger ind på www.hjv.dk i næsten samme omfang, som de kigger på hjemmesiden.

Også her er der en markant stigning fra 2007 til 2011 i andelen af frivillige, der dagligt, flere gange om ugen eller én gang om ugen logger på www.hjv.dk. Ligesom i 2007 er der også i 2011 en stærk sammenhæng mellem, hvor ofte man kigger på www.hjv.dk, og hvor ofte man logger ind på hjemmesiden.³

TABEL 8.5

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor ofte de bruger www.hjv.dk. 2007 og 2011. Procent.

	2007		2011	
	Hvor ofte kigger du på hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk	Hvor ofte logger du dig på www.hjv.dk	Hvor ofte kigger du på hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk	Hvor ofte logger du dig på www.hjv.dk
Ingen adgang til nettet hjemme eller på arbejde	6,2	8,0	2,8	2,9
Hver dag	2,0	1,6	4,0	4,2
Flere gange om ugen	5,9	5,0	11,1	10,2
Én gang om ugen	5,6	4,7	6,9	6,8
Flere gange om måneden	7,8	7,6	8,0	5,4
Én gang om måneden	10,0	6,9	5,6	4,5
Mindre end én gang om måneden	24,6	21,4	20,6	18,1
Aldrig	38,0	44,8	41,0	47,9
I alt	100,1	100,0	100,0	100,0

Anm.: Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Tabel 8.6 viser, at der er forskelle mellem værnsgrenene og rang, og hvorvidt man er aktiv eller en del af reserven, og på hvor ofte man bruger www.hjv.dk. Blandt værnsgrenene er det marinehjemmeværnet, der mest hyppigt bruger hjemmesiden, idet 56 pct. af de frivillige medlemmer her besøger siden mindst én gang om måneden og 20 pct. mindre end én gang om måneden. I 2007 var det også marinehjemmeværnet, der mest hyppigt anvendte hjemmesiden. Til gengæld er det i 2011 hærhjemmeværnet, der bruger siden relativt mindst, idet kun godt halvdelen bruger siden. I 2007 var det flyverhjemmeværnet med i alt 36 pct. brugere af hjemmesiden.

3. Den statistiske korrelation mellem, hvor ofte man kigger på www.hjv.dk, og hvor ofte man logger sig ind på siden, er 0,95.

TABEL 8.6

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvor ofte de bruger www.hjv.dk. Særskilt for værnsgren, rang og status. 2011. Procent.

	Mindst én gang om måneden	Mindre end én gang om måneden	Aldrig	Har ikke adgang til nettet	I alt
Alle	35,6	20,6	41,0	2,8	100,0
<i>Værnsgrene*</i>					
HHV	31,6	20,9	44,9	2,7	100,1
POHHV	40,5	18,2	37,7	3,6	100,0
VHV	41,1	22,8	35,0	1,1	100,0
MHV	56,5	19,8	21,5	2,2	100,0
FHV	31,7	21,9	42,2	4,2	100,0
<i>Rang***</i>					
Officer	97,6	1,9	0,5	0,0	100,0
Befalingsmand	87,6	6,9	5,0	0,5	100,0
Menig	59,8	20,7	16,6	2,9	100,0
<i>Status***</i>					
Aktive	67,8	16,8	13,3	2,2	100,1
Reserve	12,8	23,3	60,6	3,3	100,0

Anm.: Vægtede tal.*statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Næsten 7 ud af 10 af de aktive medlemmer besøger hjemmesiden mindst én gang om måneden, mens det for medlemmer af reserven drejer sig om 1 ud af 10. Andelen af dem, der ofte bruger www.hjv.dk, er steget blandt de aktive og faldet for reserven siden 2007.

TABEL 8.7

De frivillige medlemmer fordelt efter, hvad de læser på www.hjv.dk. 2011. Procent.

	Ofte	Af og til	Aldrig	I alt
Nyhederne på forsiden	21,6	32,0	46,3	99,9
Nyhederne på værnsgrens-/regionssiderne	11,8	36,2	51,8	99,8
Din lokale side	28,7	24,7	46,5	99,9

Anm.: Kun svarpersoner med adgang til internettet hjemme eller på arbejde har svaret. Vægtede tal. Pga. afrunding summer tallene ikke i alle tilfælde til 100 procent.

Som det fremgår af tabel 8.7, bruger de frivillige hjemmeværnets hjemmeside til at læse nyheder på flere niveauer. En stor del af de frivillige læser nyhederne på forsiden, nyheder på værnsgrens-/regionssiderne og deres lokale side. Ligesom det er set i de foregående tabeller, er der også her sket en stigning i hyppigheden af, hvor ofte de frivillige læser nyheder. Der er en forskel på 6 procentpoint fra 2007 til 2011 blandt dem,

der besøger den lokale side, og det er hermed den største stigning ud af de tre steder, hvor frivillige læser nyhederne.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at belyse, hvor de frivillige får information om hjemmeværnet fra, om de synes, de får for meget eller for lidt information, i hvilket omfang de benytter hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk, samt udviklingen fra 2007 til 2011. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- De frivillige kan inddeles i to grupper med hensyn til, hvordan de får deres information om hjemmeværnet. Der er henholdsvis typen, der modtager information via mundtlig kommunikation, og typen, der modtager information via skriftlig kommunikation. I 2007 var det muligt at identificere fire typer, men på grund af, at der er flere, der benytter internettet til at få informationer i 2011, har det medført en mindre differentiering blandt frivillige i forhold til, hvordan de modtager information.
- 9 ud af 10 af de frivillige mener, at de får en passende mængde af information om hjemmeværnet, hvilket er det samme som i 2007.
- 19 pct. af de frivillige følger godt med i udviklingen i hjemmeværnet, mens 63. pct. mener, at de følger nogenlunde med. Det er således i alt 83 pct. af alle frivillige, der mener, at de kan følge nogenlunde med i udviklingen i hjemmeværnet, hvilket svarer til niveauet i 2007.
- Der er generelt en stigning fra 2007 til 2011 i andelen, der bruger www.hjv.dk, og hvor ofte de frivillige logger på hjemmesiden. 55 pct. af de frivillige benytter hjemmeværnets hjemmeside, og lidt færre logger sig ind på hjemmesiden for at få mere information om deres underafdeling. Andelen er fordoblet fra 2007 til 2011 af frivillige, der dagligt bruger hjemmesiden, og af frivillige, der bruger hjemmesiden flere gange om ugen.
- De frivillige bruger hjemmeværnets hjemmeside til at få nyheder på alle tre niveauer: på forsiden om hjemmeværnet generelt, på værnsgrens-/regionssiderne og på den lokale side. Det gjorde sig også gældende i 2007.

BILAG

BILAG 1 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 4

BILAGSTABEL B1.1

Latentklassemodel for årsager til at være med i hjemmeværnet. Fire klasser. Tabellen viser betingede sandsynligheder for at nævne de forskellige begrundelser for at være med i hjemmeværnet givet latentklassemedlemskab.

Beskrivelse	De super-motiverede	Tradition-alister	Leder-aspiranterne	De sociale og fritidsfolket
Det militære forsvar af Danmark	0,80	0,49	0,63	0,48
Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet	0,93	0,53	0,85	0,57
Kan godt lide at være på øvelser	0,90	0,03	0,08	0,50
Interesse for materiellet	0,75	0,06	0,10	0,27
Mulighederne for uddannelse	0,98	0,01	0,60	0,21
Det sociale samvær	0,91	0,25	0,53	0,80
Personlig udvikling og kompetencer	1,00	0,11	0,83	0,35
Ledelsesmuligheder	0,70	0,03	0,61	0,08
Mulighed for en aktiv fritid	0,87	0,17	0,57	0,67
Klasseandel i procent	13,00	35,00	33,00	19,00

Anm.: Latentklasseanalyse med fire latente klasser. Log-likelihood for modellen er -4397,33, og likelihood-ratio-testet for globalt fit har teststørrelse 1007,42, df=1490.

BILAGSTABEL B1.2

Nul-inflateret negativ binomialmodel for antal timers tjeneste inden for den sene-
ste måned. Parameterestimer, standardfejl og p-værdi.

	Negativ binomialmodel			Nulinflateringsmodel (logit link)		
	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Rang</i>						
Officer	1,64	0,31	***	i.s.		
Befalingsmand	1,11	0,31	***	-6,29	1,77	***
Menig ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Status</i>						
Aktiv tjeneste	1,04	0,32	***	-1,19	0,53	**
Reserve ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Værnsgrene</i>						
Marinehjemmeværnet	0,32	0,12	***	-1,22	0,69	**
Hærhjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Politi <hjemmeværnet< h1=""></hjemmeværnet<>	i.s.			-0,84	0,67	*
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Flyverhjemmeværnet ¹	0	-	-	0	-	-
Alder i år	i.s.			i.s.		
<i>Køn</i>						
Kvinde	i.s.			i.s.		
Mand ¹	0	-	-			
<i>Civilstatus</i>						
Enlig	i.s.			i.s.		
Gift/samlevende	i.s.			i.s.		
Har børn	i.s.			i.s.		
<i>Erhvervsuddannelse</i>						
Lang videregående	i.s.			i.s.		
Mellemlang videregående	i.s.			i.s.		
Kort videregående	i.s.			i.s.		
Erhvervsfaglig	i.s.			i.s.		
Ingen ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>						
Faglært arbejder	i.s.			i.s.		
Ufaglært arbejder	i.s.			i.s.		
Andet	0,25	0,10	***	i.s.		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Bopæl</i>						
I et landdistrikt	i.s.			-2,26	0,89	***
I en bymæssig bebyggelse	i.s.			-1,97	0,88	**
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.			-1,91	0,91	**
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	-	-	0	-	-
Antal år boet i nuværende kommune	i.s.			i.s.		
Konstant	1,06	0,38	***	4,31	1,83	**
Model log-likelihood	-2659,48					
Alpha og p-værdi for test alpha=0	0,71		***			
P-værdi for vuong test for nul-inflatering	0					
Antal observationer	809					

Anm.: *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. i.s.: Ikke signifikant.

1. 1. Referencekategori

BILAGSTABEL B1.3

Logistiske regressioner for (1) sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv i hjemmeværnet og (2) sandsynligheden for at ville deltage i flere aktiviteter, hvis man blev opfordret til det. Parameterestimer, standardfejl og p-værdi.

	Model 1: Sandsynligheden for tidligere at have været mere aktiv i hjemmeværnet			Model 2: Sandsynligheden for at ville deltage i flere aktiviteter hvis opfordret		
	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Rang</i>						
Officer	-2,86	0,61	***	0,96	0,39	*
Befalingsmand	-2,22	0,62	***	0,90	0,39	*
Menig ¹	0,00	-	-	0,00	-	-
Status						
Aktiv tjeneste	-1,35	0,67	**	0,91	0,37	*
Reserve ¹	0,00	-	-	0,00	-	-
<i>Værnsgrene</i>						
Marinehjemmeværnet	-0,49	0,28	**			
Hærhjemmeværnet	i.s.	0,27	**			
Polithjemmeværnet	i.s.					
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.					
Flyverhjemmeværnet ¹	0,00	-	-	0,00	-	-
Alder i år				-0,02	0,01	*
<i>Køn</i>						
Kvinde	i.s.					
Mand ¹	0,00	-	-			
<i>Civilstatus</i>						
Enlig	0,80	0,38	**	0,00	-	-
Gift/samlevende	i.s.					
Har børn	i.s.					
<i>Erhvervsuddannelse</i>						
Lang videregående	i.s.					
Mellemlang videregående	i.s.					
Kort videregående	i.s.					
Erhvervsfaglig	i.s.					
Ingen ¹	0,00	-	-	0,00	-	-
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>						
Faglært arbejder	i.s.					
Ufaglært arbejder	i.s.			0,75	0,33	*
Andet	i.s.					
Funktionær/tjenestemand ¹	0,00	-	-	0,00	-	-
<i>Bopæl</i>						
I et landdistrikt	i.s.					
I en bymæssig bebyggelse	i.s.					
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.					
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0,00	-	-	0,00	-	-
Antal år boet i nuværende kommune	i.s.			-0,01	0,01	**
Konstant	2,89	0,88	***			
Model log-likelihood	-401,82			-804,80		
Antal observationer	829			829		

Anm.: Modellen er en multinomial logistisk regression, hvor også sandsynligheden for at svare "ved ikke" er modelleret.

Estimationsresultater for "ved ikke" er ikke vist. *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. i.s.: Ikke signifikant.

1. Referencekategori.

BILAGSTABEL B1.4

Multinomial logistisk regression for sandsynligheden for at (1) have besluttet sig for at stoppe og (2) overvejer af og til at stoppe i hjemmeværnet. Referencekategori er 'ikke at ville stoppe'. Parameterestimer, standardfejl og p-værdi.

	Har besluttet sig for at stoppe			Overvejer af og til at stoppe		
	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Rang</i>						
Officer	i.s.			-1,11	0,36	***
Befalingsmand	-2,78	0,77	***	-0,92	0,36	**
Menig ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Status</i>						
Aktiv tjeneste	-1,58	0,50	***	-1,08	0,35	***
Reserve ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Værnsgrene</i>						
Marinehjemmевærnet	i.s.			i.s.		
Hærhjemmевærnet	i.s.			-0,51	0,24	*
Politiheimmевærnet	-1,08	0,57	*	i.s.		
Virksomhedshjemmевærnet	i.s.			i.s.		
Flyverhjemmевærnet ¹	0	-	-	0	-	-
Alder i år				-0,02	0,01	**
<i>Køn</i>						
Kvinde	i.s.			i.s.		
Mand ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Civilstatus</i>						
Enlig	i.s.			i.s.		
Gift/samlevende	i.s.			i.s.		
Har børn	i.s.			i.s.		
<i>Erhvervsuddannelse</i>						
Lang videregående	i.s.			i.s.		
Mellemlang videregående	i.s.			0,68	0,32	*
Kort videregående	i.s.			i.s.		
Erhvervsfaglig	i.s.			i.s.		
Ingen ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>						
Faglært arbejder	i.s.			i.s.		
Ufaglært arbejder	-1,53	0,66	**	i.s.		
Andet	-1,11	0,47	**	i.s.		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Bopæl</i>						
I et landdistrikt	i.s.			i.s.		
I en bymæssig bebyggelse	i.s.			i.s.		
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.			i.s.		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	-	-	0	-	-
Antal år boet i nuværende kommune	i.s.			i.s.		
Konstant	0,95	1,36		i.s.		
Model log-likelihood	-613,62					
Antal observationer	835					

Anm.: *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. i.s.: Ikke signifikant.

1. Referencekategori.

BILAG 2 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 5

BILAGSTABEL B2.1

Binære logistiske regressioner for sandsynligheden for at have (1) familie og (2) venner, som er medlem af hjemmeværnet. Parameterestimer, standardfejl og p-værdi.

	Har familie, som er medlem			Har venner, som er medlem		
	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Rang</i>						
Officer	0,66	0,23	***	0,98	0,43	**
Befalingsmand	i.s.			i.s.		
Menig [†]	0	-	-	0	-	-
<i>Status</i>						
Aktiv tjeneste	i.s.			1,22	0,36	***
Reserve [†]	0	-	-	0	-	-
<i>Værnsgrene</i>						
Marinehjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Hærhjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Politihjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Flyverhjemmeværnet [†]	0	-	-	0	-	-
Anciennitet i hjemmeværnet	0,03	0,01	***	0,04	0,01	***
Alder i år	-0,03	0,01	***	-0,03	0,01	***
<i>Køn</i>						
Kvinde	1,32	0,24	***	0,16	0,29	*
Mand [†]	0	-	-			
<i>Civilstatus</i>						
Enlig	i.s.			i.s.		
Gift/samlevende	i.s.			i.s.		
Har børn	-0,45	0,20	**	i.s.		
<i>Erhvervsuddannelse</i>						
Lang videregående	i.s.			i.s.		
Mellemlang videregående	i.s.			i.s.		
Kort videregående	i.s.			i.s.		
Erhvervsfaglig	i.s.			i.s.		
Ingen [†]	0	-	-	0	-	-
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>						
Faglært arbejder	i.s.			i.s.		
Ufaglært arbejder	0,58	0,29	**	i.s.		
Andet	i.s.			0,57	0,25	**
Funktionær/tjenestemand [†]	0	-	-	0	-	-

(Fortsættes)

BILAGSTABEL B2.1 (FORTSAT)

	Har familie, som er medlem			Har venner, som er medlem		
	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter- estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Bopæl</i>						
I et landdistrikt	i.s.			i.s.	0,33	
I en bymæssig bebyggelse	i.s.			i.s.	0,34	
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.			i.s.	0,30	
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	-	-	0	-	-
Antal år boet i nuværende kom- mune	i.s.			i.s.		
Konstant	-0,57	0,68		-0,11	0,76	

Anm.: *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. i.s.: Ikke signifikant.

1. Referencekategori.

BILAGSTABEL B2.2

Faktormodel for vurderet vigtighed af opgaver for hjemmeværnet. Model med tre faktorer. Faktorvægte.

Beskrivelse	Beredskabs- orientering	Indsats- orientering	Forsvars- orientering
Militært forsvar af Danmark			0,30
Terrorberedskab	0,25		0,31
Forureningsbekæmpelse	0,46	0,31	
Trafikregulering		0,75	
Stævner og koncerter		0,78	
Sanitetsvagt		0,61	0,25
Rydningsassistenter i beredskab	0,33	0,36	0,36
Katastrofehjælp	0,50		
Søredning	0,74		
Farvandsovervågning	0,71		0,30
Støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser	0,25		0,69
Støtte til forsvarrets internationale operationer	0,22		0,69
Eigenværdi (procent forklaret variation)	1,9 (35 pct.)	1,9 (35 pct.)	1,5 (28 pct.)

Anm.: Model estimeret på baggrund af polychorisk korrelationsmatrice. Estimationsmetode er Principal Component Analysis med Varimax rotation.

BILAG 3 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 6

BILAGSTABEL B3.1

Multinomiale logistiske regressioner for sandsynligheden for at (1) deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt og (2) bidrage til forsvars udsendelse til internationale operationer herhjemme. Parameterestimer, standardfejl og p-værdi.

	Deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt			Bidrage til forsvars udsendelse til internationale operationer herhjemme		
	Parameter-estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter-estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Rang</i>						
Officer	0,81	0,42	*	1,64	0,41	***
Befalingsmand	i.s.			1,25	0,41	***
Menig ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Status</i>						
Aktiv tjeneste	1,48	0,46	***	0,92	0,41	**
Reserve ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Værmsgrene</i>						
Marinehjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Hærhjemmeværnet	0,54	0,28	*	i.s.		
PolitiHjemmeværnet	i.s.			-0,73	0,28	***
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.			i.s.		
Flyverhjemmeværnet ¹	0	-	-	0	-	-
Alder i år	-0,05	0,01	***	-0,06	0,01	***
<i>Køn</i>						
Kvinde	-1,38	0,33	***	-1,18	0,28	***
Mand ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Civilstatus</i>						
Enlig	i.s.			i.s.		
Gift/samlevende	i.s.			i.s.		
Har børn	i.s.			i.s.		
<i>Erhvervsuddannelse</i>						
Lang videregående	i.s.			i.s.		
Mellemlang videregående	i.s.			i.s.		
Kort videregående	i.s.			i.s.		
Erhvervsfaglig	i.s.			i.s.		
Ingen ¹	0	-	-	0	-	-
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>						
Faglært arbejder	i.s.			i.s.		
Ufaglært arbejder	i.s.			i.s.		
Andet	i.s.			i.s.		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	-	-	0	-	-

(Fortsættes)

BILAGSTABEL B3.1 (FORTSAT)

	Deltage i hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt			Bidrage til forsvarrets udsendelse til internationale operationer herhjemme		
	Parameter-estimat	Std.fejl	Sig.	Parameter-estimat	Std.fejl	Sig.
<i>Bopæl</i>						
I et landdistrikt	i.s.			i.s.		
I en bymæssig bebyggelse	i.s.			i.s.		
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.			i.s.		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	-	-	0	-	-
Antal år boet i nuværende kommune	-0,02	0,01	***	-0,01	0,01	*
Konstant	0,96	0,77		1,83	0,75	
Model log-likelihood	-621,764			-638,713		
Antal observationer	828			823		

Anm.: *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. i.s.: Ikke signifikant.

1. Referencekategori.

BILAGSTABEL B3.2

Multinomial logistisk regression for sandsynligheden for at kunne forestille sig at tage del i civil genopbygning. Parameterestimer, standardfejl og p-værdi.

	Sandsynligheden for at kunne forestille sig at tage del i civil genopbygning		
	Parameterestimat	Std.fejl	Sig.
<i>Rang</i>			
Officer	i.s.	0,42	
Befalingsmand	i.s.	0,43	
Menig ¹	0	-	-
<i>Status</i>			
Aktiv tjeneste	1,48	0,46	***
Reserve	0	-	-
<i>Værnsgrene</i>			
Marinehjemmeværnet	i.s.		
Hærhjemmeværnet	0,54	0,28	*
Polithjemmeværnet	i.s.		
Virksomhedshjemmeværnet	i.s.		
Flyverhjemmeværnet ¹	0	-	-
Alder i år	-0,05	0,01	***
<i>Køn</i>			
Kvinde	-1,38	0,33	***
Mand ¹	0	-	-
<i>Civilstatus</i>			
Enlig	i.s.		
Gift/samlevende	i.s.		
Har børn	i.s.		

(Fortsættes)

BILAGSTABEL B3.2 (FORTSAT)

	Sandsynligheden for at kunne forestille sig at tage del i civil genopbygning		
	Parameterestimat	Std.fejl	Sig.
<i>Erhvervsuddannelse</i>			
Lang videregående	i.s.		
Mellemlang videregående	i.s.		
Kort videregående	i.s.		
Erhvervsfaglig	i.s.		
Ingen ¹	0	-	-
<i>Arbejdsmarkedsposition</i>			
Faglært arbejder	i.s.		
Ufaglært arbejder	i.s.		
Andet	i.s.		
Funktionær/tjenestemand ¹	0	-	-
<i>Bopæl</i>			
I et landdistrikt	i.s.		
I en bymæssig bebyggelse	i.s.		
I en provinsby eller en af dens forstæder	i.s.		
I hovedstaden eller en af dens forstæder ¹	0	-	-
Antal år boet i nuværende kommune	-0,02	0,01	***
Konstant	0,96	0,77	
Model log-likelihood	-621,76		
Antal observationer	828		

Anm.: *statistisk signifikant på 5-procents-niveau. **statistisk signifikant på 1-procents-niveau. ***statistisk signifikant på 0,1-procents-niveau. i.s.: Ikke signifikant.

1. Referencekategori.

BILAG 4 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 8

BILAGSTABEL B4.1

Faktormodel for kilder til information om hjemmeværnet. Model med to faktorer. Faktorvægte.

Beskrivelse	Mundtlig kommunikation	Skriftlig kommunikation
Aviser og blade		
HJV-magasinet		0,28
Hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk		0,21
Møder i underafdeling	0,72	0,80
Møder i underafdelingsråd	0,50	0,26
Møder i distriktet	0,57	0,27
Kurser	0,75	0,22
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling	0,31	0,64
Nyhedsbreve/blade fra distrikt	0,33	0,67
Andre nyhedsbreve/blade	0,27	0,33
Almindelig snak med andre	0,56	0,21
Eigenværdi (procent forklaret variation)	2,9 (63 pct.)	1,4 (30 pct.)

Anm.: Model estimeret på baggrund af polychorisk korrelationsmatrice. Estimationsmetode er Principal Component Analysis med Varimax rotation.

LITTERATUR

- Boje, T.P., T. Fridberg & B. Ibsen (red.) (2006): *Den Frivillige Sektor i Danmark – Omfang og Betydning*. København: Socialforskningsinstituttet, 06:19.
- Fridberg, T. & M.M. Jæger (2007): *Frivillige i Hjemmeværnet*. København: Socialforskningsinstituttet, 07:18.
- Koch-Nielsen, I., L. Skov Henriksen, T. Fridberg & D. Rosdahl (2005): *Frivilligt arbejde. Den frivillige indsats i Danmark*. København: Socialforskningsinstituttet, 05:20.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2011

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 11:01 Liversage, A., Jakobsen, V. & Rode Hansen, I.: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & Holt, H.: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & Lindstrøm, M.: *Lokal integration af fortidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.

- 11:06 Oldrup, H., Lindstrøm, M. & Korzen, S.: *Vold mod førskolebørn. Praxis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:08 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:09 Bengtsson, S., Hansen, H. & Røgeskov, M.: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden*. 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & Kjær, A.A.: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg*. 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparate ledige*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., Thomsen, R., Langhede, A.P., Albæk Nielsen, A. & Toft Hansen, A.: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner*. 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:13 Larsen, M., Bach, H.B. & Ellerbæk, L.S.: *55-70-åriges forbliven på arbejdsmarkedet. Adfærd, forventninger, aftaler og kendskab til regler*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-012-0. e-ISBN: 978-87-7119-045-8. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & Hammen, I.: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt*. 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., Korzen, S., Lindstrøm, M. & Christoffersen, M.N.: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport*. 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., Bjerre, L., Sørensen, K. & Rasmussen, N.: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i aldreplejen*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:17 Bengtsson, S., Alim, W., Holmskov, H. & Lund, A.: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. 166 sider. ISBN: 978-

- 87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 Böcker Jakobsen, T., Langhede, A.P. & Sørensen, K.: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter*. 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & Brink Thomsen, L.: *Er kvinde-fag lavtløns-fag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejdsfunktioner*. 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.
- 11:20 Knudsen, L. & Egelund, T.: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., Dyrvig, T.F., Markwardt, K., Lagoni, N., Bille, R., Termansen, T., Christiansen, L., Toldam, E.J. & Vilshammer, M.: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravalger førtidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:24 Christensen, E. & Hansen, H.: *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. 44 sider. ISBN: 978-87-7119-025-0. e-ISBN: 978-87-7119-026-7. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., Weatherall, C.D., Heidemann, J., Damgaard, M. & Glad, A.: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & Stage, S.: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:27 Liversage, A. & Leelo Knudsen, L.: *Kvinder i byggefag. En interviewundersøgelse*. 131 sider. ISBN: 978-87-7119-031-1. e-ISBN: 978-87-7119-032-8. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:28 Christensen, E. & Hansen, H.: *Kalaallit nunaanni meeqqanut inu-usuttunullu isumaginninnikkut suliniutit*. 46 sider. ISBN: 978-87-

- 7119-033-5. e-ISBN: 978-87-7119-034-2. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:29 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Vammen, K.S., Schmidt, L.H. & Legendre, A.-C.: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatrireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:32 Oldrup, H.H. & Vitus, K.: *Indsatser over for udsatte 0-3-årige og deres forældre. En systematisk forskningsoversigt*. 213 sider. ISBN: 978-87-7119-041-0. e-ISBN: 978-87-7119-042-7. Vejledende pris: 210,00 kr.
- 11:33 Bo Madsen, M., Jacobsen, S. & Jensen, S.: *Socialt bedrageri. Et litteraturstudie*. 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119-044-1. Netpublikation.
- 11:34 Christoffersen, M.N., Skov Olsen, P., Vammen, K.S., Sander Nielsen, S., Lausten, M. & Brauner, J.: *Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge. Risiko- og beskyttelsesfaktorer*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-046-5. e-ISBN: 978-87-7119-047-2. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:35 Fuglsang Olsen, R., Egelund, T. & Lausten, M.: *Tidligere anbragte som unge voksne*. 145 sider. ISBN: 978-87-7119-043-4. e-ISBN: 978-87-7119-051-9. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:36 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Køn, Handicap og beskæftigelse i 2010*. 47 sider. e-ISBN: 978-87-7119-053-3. Netpublikation.
- 11:37 Liversage, A. & Gudrun Jensen, T.: *Parallelle retsopfattelser i Danmark. Et kvalitativt studie af privatretlige praksisser blandt etniske minoriteter*. 191 sider. ISBN: 978-87-7119-054-0. e-ISBN: 978-87-7119-055-7. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:38 Ottosen, M.H., Stage, S. & Søndergaard Jensen, H.: *Børn i deleordninger. En kvalitativ undersøgelse*. 209 sider. ISBN: 978-87-7119-056-4. ISBN: 978-87-7119-057-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:39 Jin Pedersen, M., Rosdahl, A., Winther, S.C., Langhede, A.P. & Lynggaard, M.: *Ledelse af folkeskolerne. Vilkår og former for skoleledelse*. 283 sider. e-ISBN: 978-87-7119-058-8. Netpublikation.
- 11:40 Dreyer Espersen, L., Eiberg, M. & Andersen, D.: *Vejle til ungdomsuddannelse 2. Kvalitative interview med skoleledere, lærere, elever og UU-vejledere*. 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-060-1. Netpublikation.

- 11:41 Palmhøj Nielsen, L. & Skov Olsen, P.: *11-åriges trivsel og risiko. Statistiske analyser af 11-åriges trivsel*. 115 sider. ISBN: 978-87-7119-061-8. e-ISBN: 978-87-7119-062-5. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:42 Thuesen, F., Tørslev, M.K. & Gudrun Jensen, T.: *Rekruttering og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft. Danmark, Norge, Holland, Storbritannien og Canada*. 244 sider. ISBN: 978-87-7119-063-2. e-ISBN: 978-87-7119-064-9. Vejledende pris: 240,00.
- 11:43 Brink Thomsen, L., Holt, H., Jensen, S. & Thuesen, Frederik: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2011*. 194 sider. ISBN: 978-87-7119-065-6. e-ISBN: 978-87-7119-066-3. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:44 Bengtsson, S. & Stigaard, D.L.: *Aktuel skandinavisk og britisk handicapforskning. En kortlægning af miljøer*. 318 sider. ISBN: 978-87-7119-067-0. e-ISBN: 978-87-7119-068-7. Vejledende pris: 310,00 kr.
- 11:45 Lauritzen, H.H., Boje-Kovacs, B. & Benjaminsen, L.: *Hjemløshed i Danmark 2011. National kortlægning*. 148 sider. ISBN: 978-87-7119-069-4. e-ISBN: 978-87-7119-070-0. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:46 Stigaard, D.L.: *Fra hjemløshed til egen bolig. Et interviewstudie blandt tidligere hjemløse*. 68 sider. e-ISBN: 978-87-7119-071-7. Netpublikation.
- 11:47 Calmar Andersen, S. & Winter, S.C. (red.): *Ledelse, læring og trivsel i folkeskolerne*. 164 sider. ISBN: 978-87-7119-072-4. e-ISBN: 978-87-7119-073-1. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:48 Holt, H. & Larsen, M.: *Kønsopdelt lønstatistik og redegørelse om lige løn. Evaluering af loven*. 118 sider. e-ISBN: 978-87-7119-074-8. Netpublikation.
- 11:49 Brauner, J., Skov Olsen, P. & Egelund, T.: *Muligheder for Dokumentation af anbringelser. En gennemgang af målemetoder*. 168 sider. ISBN: 978-87-7119-076-2. e-ISBN: 978-87-7119-077-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 12:01 Lyk-Jensen, S.V., Glad, A., Heidemann, J. & Damgaard, M.: *Soldater efter udsendelse. En spørgeskemaundersøgelse*. 117 sider. e-ISBN: 978-87-7119-075-5. Netpublikation.
- 12:02 Lausten, M., Hansen, H., Mølholt, A.-K., Vammen, K.S. & Legendre, A.-C.: *Forebyggende foranstaltninger 14-17 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 5*. 235 sider. ISBN: 978-87-7119-078-6. e-ISBN: 978-87-7119-079-3. Vejledende pris: 230,00 kr.

- 12:03 Rostgaard, T., Brunner, T.N. & Fridberg, T.: *Omsorg og livskvalitet i plejeboligen*. 150 sider. ISBN: 978-87-7119-080-9. e-ISBN: 978-87-7119-081-6. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:05 Ellerbæk, L.S. & Høst, A.: *Udlejningsredskaber i almene boliger. En analyse af brugen og effekterne af udlejningsredskaber i almene boligområder*. 258 sider. ISBN: 978-87-7119-084-7. e-ISBN: 978-87-7119-085-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 12:06 Høgelund, J.: *Effekter af den beskæftigelsesrettede indsats for sygemeldte. En litteraturoversigt*. 112 sider. e-ISBN: 978-87-7119-086-1. Netpublikation.
- 12:08 Fridberg, T. & Damgaard, M.: *Frivillige i hjemmeværnet 2011*. 120 sider. ISBN: 978-87-7119-089-2. e-ISBN: 978-87-7119-090-8. Vejledende pris: 120,00 kr.

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2011

Denne rapport beskriver hjemmевærnets frivillige medlemmers sammensætning, deres holdninger og deres forventninger til hjemmевærnet. En tilsvarende undersøgelse blev gennemført i 2007, og rapporten belyser derfor også udviklingen fra 2007 til 2011.

Rapporten viser blandt andet, at de frivillige medlemmer er en stabil ressource, da de i gennemsnit har været medlem af hjemmевærnet i mere end 24 år. Der er en klar overvægt af mænd i alderen 25-50 år, relativt mange har en faglig uddannelse, og relativt mange er ansat i den private sektor. Medlemmerne er desuden relativt mere aktive inden for andet frivilligt arbejde end befolkningen som helhed.

Rapporten viser også, at hvert tredje aktive medlem af hjemmевærnet gerne vil sendes på internationale missioner for at støtte forsvaret i deres opgaver. Det er særligt de unge medlemmer, der er positive – og dem har hjemmевærnet fået flere af i de seneste år.

Rapporten er baseret på en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse og er bestilt og finansieret af Hjemmевærnskommandoen.